

Apstiprināts
ar Ilūkstes novada domes
2007.gada 26. jūlija lēmumu Nr. 409
(prot. Nr. 10., 17 &)

S. Rāzna
Ilūkstes novada domes priekšsēdētājs

ILŪKSTES NOVADS

**ILŪKSTES NOVADA
TERITORIJAS PLĀNOJUMS
2007.-2019.gadam
1.SĒJUMS
PASKAIDROJUMA RAKSTS**

Izstrādātājs

Ilūkstes novada dome

Ilūkste
2007

SATURS

IEVADS.....	3
1.PLĀNOJUMA PIELIETOJUMS.....	6
1.1.Plānojuma izstrādes pamatprincipi un mērķi.....	6
1.2.Attīstības prioritātes.....	8
1.3.Novada attīstības galvenie mērķi.....	9
1.4.Nākotnes vīzija.....	9
1.5.Novada attīstības galvenie mērķi un uzdevumi vīzijas nosprausto mērķu sasniegšanai.....	10
1.6. Kopīgo interešu teritorijas.....	16
1.7.Ziņojums par plānojuma atbilstību augstākā līmeņa plānošanas dokumentiem	17
1.8.Reģionālā un rajonu līmeņa plānošanas dokumenti.....	18
PĀRSKATS PAR ESOŠO SITUĀCIJU.....	22
2.ĢEOGRĀFISKAIS NOVIETOJUMS UN TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS VĒSTURE.....	22
2.1.Ģeogrāfiskais novietojums un kopplatība.....	22
2.2.Teritorijas attīstības vēsture.....	25
3.IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOTĪBAS STRUKTŪRA.....	33
4.DABAS APSTĀKĻU ĪSS RAKSTUROJUMS.....	36
4.1.Ilūkstes novada teritorijas ģeoloģiskā uzbūve, reljefs un ģeoloģiskā riksa novērtējums.....	37
5.TRANSPORTA STRUKTŪRA.....	59
6.IŽENIERINFRASTRUKTŪRA.....	70
6.1.Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma.....	76
6.2.Siltumapgāde.....	81
6.3.Gāzes apgāde.....	85
6.4.Elektroapgāde.....	86
6.5.Sakaru sistēma.....	86
6.6.Atkritumu saimniecība.....	88
6.7.Kapsētas.....	89
7.KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS, TŪRISMA UN REKREĀCIJAS POTENCIĀLS.....	91
8.NOVADA STRUKTŪRA UN TĀS ELEMENTI.....	101
8.1.Iedzīvotājus apkalpojošās infrastruktūras raksturojums.....	101
9.CIVILĀ AIZSARDZĪBA UN PAAUGSTINĀTA RIKSA OBJEKTI UN TERITORIJAS.....	105
10.PIESĀRŅOTAS VIETAS ILŪKSTES NOVADA TERITORIJĀ.....	107
11. TŪRISMA RAKSTUROJUMS ILŪKSTES NOVADĀ.....	117
12. TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMA APRAKSTS ATĻAUTĀS (PLĀNOTAS) IZMANTOŠANAS PAMATPRINCIPI.....	126

IEVADS

Teritorijas plānojums ir Ilūkstes novada attīstības un zemes izmantošanas politikas dokuments turpmākai novada attīstībai.

Ilūkstes novada teritorijas plānojums tiek izstrādāts ar perspektīvu uz 12 gadiem- no 2007.gada līdz 2019.gadam.

Plānojuma pamatuzdevums ir noteikt novada teritorijas atļauto izmantošanu un šīs izmantošanas ierobežojumus, kā arī norādīt noteiktiem mērķiem paredzētās teritorijas.

Ilūkstes novada teritorijas plānojums :

- nosaka novada teritorijas attīstības tendences;
- veicina teritorijas ilgtspējīgu un racionālu izmantošanu;
- veicina kvalitatīvas dzīves vides izveidi cilvēkam un sabiedrībai;
- reglamentē zemes īpašnieku tiesības zemes izmantošanā un attīstīšanā;
- nodrošina iespēju sabiedrībai iegūt informāciju, izteikt savu viedokli un piedalīties teritorijas plānojuma izstrādē;
- nosaka zemes īpašumu izmantošanas iespējas;
- izvērtē dažādu projektu atbilstību līdzsvarotai pagasta attīstībai;
- veicina Ilūkstes novada dabas pamatnes ilgtspējīgu attīstību.

Teritorijas plānojuma prasības ir saistošas, izstrādājot detālplānojumus, kā arī, uzsākot jebkuru zemesgabalu sadalīšanu, apvienošanu un robežu pārdalīšanu, būvniecību, tai skaitā esošo būvju renovāciju, rekonstrukciju un restaurāciju, inženierkomunikāciju, ceļu un tiltu būvniecību, teritorijas labiekārtošanu, zemes transformāciju, zemes dziļu izmantošanu un citu saimniecisko darbību pašvaldības teritorijā.

Ilūkstes novads ir izveidots pamatojoties uz Ministru kabineta noteikumiem Nr.581 “Par Daugavpils rajona Ilūkstes novada izveidošanu” (spēkā esoši no 21.10.2003.). Šie noteikumi nosaka, ka:

- *Tika apvienoti Daugavpils rajona Ilūkstes pilsēta, Bebrenes, Pilskalnes un Šēderes pagasti un izveidots Daugavpils rajona Ilūkstes novads.*
- *Daugavpils rajona Ilūkstes novada un administratīvo robežu attiecīgajos plāna kartogrāfiskajos materiālos iezīmē Valsts zemes dienests.*

Ilūkstes novada teritorijas plānojums ir sagatavots saskaņā ar likumu “Teritorijas plānošanas likums” (spēkā esošs no 26.06.2002.) un MK noteikumiem Nr.883 “Vietējās

pašvaldības teritorijas plānojuma noteikumi” (spēkā esoši no 19.10.2004.), pamatojoties uz novada domes 24.02.2005. lēmumu Nr.114 “Par Ilūkstes novada teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu” un valsts institūciju informāciju un nosacījumiem. Teritorijas plānojuma projekta autori ir *Ilūkstes novada domes izveidotā darba grupa*, iesaistot novada iestāžu vadītājus, pašvaldības speciālistus, uzņēmējus un iedzīvotājus.

Teritorijas tekstuālā daļa strukturēta divās daļās: “Paskaidrojuma raksts” un “Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”. Tekstuālās daļas sagatavošanai izmantota pašvaldībā esošā informācija, statistikas dati un valsts iestāžu informācija, kā arī novada pagastu teritoriju skarošu plašāka mēroga plānošanas dokumentu, projektu un izpētes darbu materiāli, pašvaldības un rajona iestāžu speciālistu sniegtā informācija.

“Paskaidrojuma rakstā” ietilpst šāda informācija:

- teritorijas pašreizējās izmantošanas apraksts, ietverot resursu, infrastruktūras, ekonomisko aktivitāšu un citu aspektu raksturojumu, izvērtējot teritorijas attīstības priekšnoteikumus;
- teritorijas attīstības pamatnostādnes, t.sk. teritorijas attīstības vīzija, ilgtermiņa un īstermiņa mērķi un virzieni, saskaņā ar Ilūkstes pilsētas sociālās un ekonomiskās attīstības plānu (attīstības programmu);
- teritorijas perspektīvās (atļautās) izmantošanas risinājumi un to pamatojumus.

“Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” iekļauj:

- teritorijas izmantošanas mērķus;
- informāciju par atļauto un aizliegto teritorijas izmantošanu;
- prasības dažādu teritoriju izmantošanai;
- aizsargjoslas un aprobežojumi tajās;
- būvtiesību īstenošanas kārtība;
- prasības detālplānojumiem;
- citus Ilūkstes novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus.

“Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos” ir ietverti detalizēti nosacījumi un prasības teritorijas izmantošanai, t.sk. nekustamo īpašumu sadalīšanai (vai apvienošanai), pieklūšanai, apbūvei un labiekārtošanai (apbūves blīvuma un intensitātes parametri, prasības

infrastruktūras nodrošinājumam u.c.) saskaņā ar MK noteikumu Nr.883 “Vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma noteikumi” (19.10.2004.), 25.punkta prasībām. Apbūves noteikumi, tiek apstiprināti kā Ilūkstes novada saistošie noteikumi.

Teritorijas plānojuma grafiskā daļa veidota mērogā 1:10 000, kas sagatavots pamatojoties uz VZD reģionālās nodaļas sniegtās kartogrāfiskās informācijas, atbilstoši vienkāršotās valsts topogrāfiskās kartes saturam un specifikācijai.

Saskaņā ar MK noteikumiem, šajā teritorijas plānojumā ir noteiktas ciemu robežas Bebreņes, Ilzes, Pašulienas, Raudas, Šēderes, Pilskalnes, Doļņajas ciemiem.

Ilūkstes novada teritorijas plānojums ir tiesisks pamats (saistošie noteikumi) novada teritorijas izmantošanai turpmākajiem 12 gadiem un nosaka teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu un izmantošanas nosacījumus.

Teritorijas plānojuma prasības ir saistošas, izstrādājot detālos plānojumus un uzsākot jebkuru zemesgabalu sadalīšanu, apvienošanu un robežu pārkārtošanu, būvprojektēšanu un būvniecību, zemes transformāciju, zemes dziļu izmantošanu un citu saimniecisko darbību Ilūkstes novada teritorijā.

1. PLĀNOJUMA PIELIETOJUMS

Ilūkstes novada teritorijas plānojums ir tiesisks pamats novada teritorijas izmantošanai turpmākajiem 12 gadiem un nosaka teritorijas atļauto (plānoto) izmantošanu un izmantošanas nosacījumus.

Teritorijas plānojums pašvaldībai ir tiesisks pamats pieņemot turpmākos lēmumus par teritorijas izmantošanu un arī pamatojums projektu realizācijai, investīciju piesaistīšanai.

Ilūkstes novada teritorijas plānojumu paredz lietot:

- lai izvērtētu iesniegto projektu atbilstību līdzsvarotai novada attīstībai;
- lai saskaņotu saimniecisko darbību ar novada attīstības virzieniem;
- lai novērtētu zemes īpašumu nākotnes izmantošanas iespējas;
- lai radītu labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei;
- lai veicinātu pakalpojumu pieejamību un optimālu transporta sistēmas funkcionēšanu;
- lai saglabātu dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstinātu kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti;
- lai piesaistītu intelektuālās vērtības un investīcijas novada attīstībai.

Teritorijas plānojums iedzīvotājiem, zemes īpašniekiem, uzņēmējiem ir garantijas un iespējas savu projektu realizācijai.

Teritorijas plānojums visiem interesentiem kalpo kā informācija par Ilūkstes novada teritoriju un tā turpmāko attīstību.

1.1. PLĀNOJUMA IZSTRĀDES PAMATPRINCIPI UN MĒRĶI

Ilūkstes novada teritorijas plānojuma izstrādes pamatā ir pilsētas un apkārtējo pagastu ilgtspējīgas attīstības iespējas, veidojot savstarpēji izdevīgu cilvēku saimnieciskās darbības un dabas mijiedarbību, radot pilsētas un pagastu iedzīvotājiem optimālus dzīves apstākļus un saudzējot novada kultūrvēsturisko mantojumu.

Ilūkstes novada teritorijas plānojums izstrādāts, balstoties uz sekojošiem teritorijas attīstības un plānošanas pamatprincipiem:

- **ilgtspējīgas attīstības pamatprincips**, kas nodrošina esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību un saglabāšanu;
- **interesu saskaņotības princips** kas nodrošina, ka teritorijas plānojumu izstrādā saskaņā ar citiem teritorijas plānojumiem un šajā plānojumā saskaņo valsts, plānošanas reģionu, pašvaldību un privātās intereses;
- **daudzveidības princips**, kas nodrošina, ka teritorijas plānojuma izstrādē tiek ņemta vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidība;
- **konkurences princips**, kas nodrošina, ka teritorijas plānojums rada vienlīdzīgus priekšnoteikumus uzņēmējdarbībai;
- **nepārtrauktības un pēctecības princips**, kas nodrošina, ka izstrādājot jauno teritorijas plānojumu, tiek saglabātas tās teritorijas plānojuma daļas, kas ir spēkā esošas un kurām nav mainījies plānojuma pamatojums;
- **atklātības princips**, kas nodrošina, ka teritorijas plānojums tiek izstrādāts, iesaistot sabiedrību un nodrošinot informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu.
- **reģionālās attīstības princips**, kas paredz samazināt nelabvēlīgās atšķirības starp vairāk un mazāk attīstītiem reģioniem, kā arī saglabāt un attīstīt katra reģiona dabas vides un kultūrvides raksturīgās īpatnības un attīstības potenciālu;
- **subsidiaritātes princips**, kas paredz teritorijas plānošanā augstākās pārvaldes institūcijas neiejaukšanos zemākā līmeņa institūcijas kompetencē.

Vietējā pašvaldība teritorijas plānojumu izstrādā, pamatojoties uz spēkā esošo plānojumu, teritorijas attīstības programmu, administratīvo teritoriju robežu plāniem un topogrāfisko vai kartogrāfisko materiālu, zemes īpašumu struktūru, darba uzdevumu teritorijas plānojuma izstrādei, citiem attiecīgajā teritorijā spēkā esošiem plānojumiem, nacionālajām programmām un nozaru attīstības plāniem, to teritoriju attīstības plāniem, kuras robežojas ar plānojamo teritoriju, valsts institūciju un pašvaldību konceptuālajiem dokumentiem, kas attiecas uz plānojumā ietverto teritoriju, īpaši aizsargājamo dabas un kultūrvēsturisko teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumiem un dabas aizsardzības plāniem.

Ilūkstes novada teritorijas plānojums dos būtisku ieguldījumu novada teritorijas sabalansētā attīstībā, kas nodrošinās tā ilgtspējīgu attīstību, veicinās iedzīvotāju labklājību un vides uzlabošanu.

Ilūkstes novada teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir veicināt teritorijas atpazīstamību un paaugstināt interesi par teritoriju esošo un potenciālo uzņēmēju acīs, veicināt teritorijas attīstību un veidot pievilcīgu investīciju vidi, kā arī nodrošināt pakalpojumu pieejamību un kvalitatīvu dzīves vidi iedzīvotājiem.

1.2. ATTĪSTĪBAS PRIORITĀTES

Ilūkstes novada teritorijas attīstībai tiek izvirzītas sekojošas prioritātes:

- Uzņēmējdarbības attīstības veicināšana un visu veidu pakalpojumu sniegšana juridiskām un fiziskām personām:
 - piena un gaļas produkcijas ieguvē, pārstrādē, netradicionālās un tradicionālās lauksaimniecības produkcijas ražošanā;
 - rūpnieciskajā ražošanā.
- Novadā esošo sociālo objektu (vidusskolu, kultūras namu, u.c.) pilnveidošana un tālāka attīstība;
- Tūrisma un citu servisa pakalpojumu attīstība. Kultūrvēsturiskā mantojuma un dabas vides saglabāšana un izmantošana, tūrisma nozares attīstība;
- Iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšana:
 - ūdensapgādes sistēmas (kvalitatīvs dzeramais ūdens), siltumapgādes sistēmas, kanalizācijas sistēmas rekonstrukcija un modernizācija;
 - modernas sakaru sistēmas ieviešana (telefoni, E-pasts, internets);
 - ceļu infrastruktūras uzlabošana, pilnveidošana, sabiedriskā transporta sistēmas uzlabošana;
- Ilūkstes novada vides labiekārtošana:
 - māju un apkārtējas vides sakopšana;
 - sadzīves un servisa pakalpojumi.
- Kultūras dzīves un brīvā laika pavadīšanas iespēju aktivizēšana;
- Iedzīvotāju profesionālā un tālākā izglītošana.

1.3. NOVADA ATTĪSTĪBAS GALVENIE MĒRĶI

1. Veidot biznesam labvēlīgu vidi, atbalstīt mazos un vidējos ražošanas uzņēmumus, veicināt jaunu ražotņu rašanos (izmantojot īpaši atbalstāmā teritorijas statusu).
2. Netradicionālās un tradicionālās lauksaimniecības attīstība, saimniecību specializācija un kooperācija.
3. Inženierinfrastruktūras uzlabošana, nodrošinot iedzīvotājus ar ūdeni, siltumu, enerģiju, kanalizāciju, pieejamu sakaru līmeni, ceļu stāvoķļa un transporta sakaru uzlabošanu;
4. Lauku tūrisma attīstība, konkurētspējīgas tūrisma infrastruktūras izveidošana, sadzīves pakalpojumu attīstība.
5. Pilnveidot un tālāk attīstīt sociālās nozares iestāžu darbību, nodrošinot kvalitatīvas izglītības, sociālās aprūpes, atpūtas un brīvā laika pavadīšanas iespējas.
6. Kultūras un ekonomiskās sadarbības attīstības veicināšana ar citām pašvaldībām, valsts iestādēm, dažādiem uzņēmumiem un nevalstiskām organizācijām novadā, Latvijā un ārvalstīs.
7. Novada vides saglabāšana.

1.4. NĀKOTNES VĪZIJA

Attīstības stratēģija jeb vīzija ir sagatavota balstoties uz veikto esošās situācijas analīzi, noteikto SVID analīzi, kā arī pārrunājot novada attīstības tendences attīstības programmas darba grupās. Attīstības stratēģijas nolūks ir parādīt novada perspektīves līdz 2011. gadam.

Pašvaldības nākotnes vīzija

Pašvaldības ekonomiskā attīstība ietver sevī dažādu tautsaimniecības sektoru un nozaru veicināšanu un attīstību, savstarpēji saistot un saskaņojot problēmu definēšanu un risināšanu. Atsevišķo nozaru un sektoru attīstības koncepcijas savstarpēji jāsašķo un jāizvērtē visas pašvaldības attīstības kontekstā.

Novada dome, iedzīvotāju labklājības veicināšanai, līdzsvarotas, daudzveidīgas un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai iecerējuši īstenot dažādus ilgtermiņa un īstermiņa pasākumus, kas tālākā nākotnē ļautu Ilūkstes novadam kļūt par vietu, kur realizēties šāds nākotnes redzējums:

- *Ilūkstes novads attīstās, ievērojot iedzīvotāju sociālās un ekonomiskās vajadzības, maksimāli attīstot infrastruktūru, piesaistot investīcijas, veicinot mazās un vidējās*

uzņēmējdarbības attīstību bāzētu uz vietējo resursu pārstrādi un izmantošanu, tā atbrīvojoties no iedzīvotāju apātijas un pasivitātes.

- **Ilūkstes novada** teritorijā ir augstvērtīga un sakopta vide, tiek atjaunoti, saglabāti un izmantoti kultūras un vēstures pieminekļi, kas ļauj tai kļūt par iecienītu tūrisma un atpūtas maršruta vietu .
- 2018.gadā **Ilūkstes novads** ir konkurētspējīgs, ar dinamisku, uz zināšanām balstītu un ilgtspējīgu ekonomiku, investīcijām un uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, ar virzību uz ražošanas un pakalpojumu ar augstu pievienoto vērtību attīstību. Novada ekonomiskā attīstība ir balstīta uz vietējo uzņēmēju atbalstīšanu, pastāvošo uzņēmumu attīstību, vienlaicīgi veicinot jaunas uzņēmējdarbības formas un piesaistot kvalificētu darba spēku, kas nostiprinātu novada saimniecisko patstāvību un sekmētu iedzīvotāju labklājību.
- **Novada** teritorijā ir nodrošināta augsta dzīves līmeņa vide, pieaug iedzīvotāju ienākumi un ir nodrošināta vienlīdzīga pieejamība nepieciešamajiem pakalpojumiem un infrastruktūrai, veidojot Ilūkstes novadu par izglītības un kultūras centru.

1.5. NOVADA ATTĪSTĪBAS GALVENIE MĒRĶI UN UZDEVUMI, VĪZIJAS NOSPRAUSTO MĒRĶU SASNIEGŠANAI

VEIDOT BIZNESAM LABVĒLĪGU VIDĪ, ATBALSTĪT ESOŠOS MAZOS UN VIDĒJOS RAŽOŠANAS UZŅĒMUMUS, VEICINĀT JAUNU RAŽOTŅU RAŠANOS, ATTĪSTĪT PAKALPOJUMU SNIEGŠANAS UZŅĒMUMUS UN TIRDZNICĪBAS TĪKLU:

- izveidot Biznesa klubu, kas apvienotu vietējos uzņēmējus, pašvaldības speciālistus, izzinātu uzņēmēju vajadzības, iesniegtu tās pašvaldībai un valsts pārvaldes institūcijām, stimulētu informācijas apriti, konsultāciju nodrošinājumu, biznesa plānošanu, palīdzētu risināt konfliktsituācijas. Izveidot ciešu privātstruktūru un pašvaldības sadarbības mehānismu, pašvaldībā jābūt speciālistam, kurš nodarbojas tieši ar uzņēmējdarbības jautājumiem, dažādiem projektiem, Eiropas Savienības pamatnostādņem;
- intensīvu un konkurētspējīgu ražotņu attīstība;
- produkcijas realizācijas iespēju paplašināšana;
- lauku uzņēmējdarbībai labvēlīgas nodokļu politikas īstenošana;
- ražošanas tehnoloģiskā modernizācija, ievērojot vides aizsardzības prasības;
- attīstīt un labiekārtot Ilūkstes tirdzniecības vietas tirgū, kur visu gadu būtu iespējams tirgoties ar lauksaimniecības produkciju, rūpniecības precēm;

- nodrošināt nepieciešamo sadzīves pakalpojumu kompleksu - ķīmisko tīrītavu (pieņemšanas punktu), apavu remontdarbnīcu, veļas mazgātuvī - pašapkalpošanās, autoservisu, gāzes un benzīna uzpildes stacijas u.c.;
- skaistumkopšanas salona atvēršana (solārijs, frizētava u.c.);
- sabiedriskās pirts un sabiedriskās tualetes ierīkošana pilsētas centrā;
- izstrādāt koncepciju apkalpes un tirdzniecības objektu veidošanai pie Daugavpils - Subates šosejas (piemēram, lielveikalu);
- sadarbībā ar Nodarbinātības dienestu sekmēt dažādu projektu ieviešanu, piemēram, nodarbināt invalīdus, ilgstošus bezdarbniekus un jauniešus;
- izveidot iedzīvotājiem brīvu piekļuvi internetam, kā piemēram, atbalstīt interneta kafējnīcas izveidi, bibliotēkā uzstādīt datoru un apmācīt speciālistu;
- apzināt iespējamās biznesa attīstības un ieguldījumu vietas;
- lauku uzņēmēju pieredzes apmaiņas braucienu organizēšana un ārvalstu partneru piesaiste;
- jāpanāk labvēlīgu nosacījumu radīšana uzņēmējdarbības veicināšanai laukos;
- veicināt investīciju piesaistīšanu.

VEICINĀT LAUKSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBU, SAPRĀTĪGI IZMANTOJOT DABAS UN SOCIĀLEKONOMISKO POTENCIĀLU:

- saglabāt īpaši vērtīgās lauksaimnieciski izmantojamās zemes arī turpmākai lauksaimnieciskai darbībai;
- plānot subsīdijas lauksaimniecības nozaru attīstīšanai;
- veicināt tradicionālo un netradicionālās lauksaimniecības nozaru un bioloģiskas lauksaimniecības attīstību;
- nodrošināt lauksaimniecības zemju intensīvu izmantošanu;
- nodrošināt dabas un kultūras objektu saglabāšanu lauksaimnieciski izmantojamās teritorijās;
- lauksaimniecības zemju racionālas izmantošanas nodrošināšana, augsnes auglības uzlabošana.

RADĪT PAMATU PAŠVALDĪBAS ILGSTOŠAI UN STABILAI EKONOMISKAI ATTĪSTĪBAI, BALSTOTIES UZ ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS PRINCIPIEM, SASKAŅOJOT EKONOMISKOS, SOCIĀLOS UN VIDES JAUTĀJUMUS:

- aktualizēt un īstenot Ilūkstes novada attīstības programmu.
- sadarboties ar citām blakus esošajām pašvaldībām, lai kopīgu sadarbotos dažādu projektu realizācijā;

- sadarboties ar valsts institūcijām (Nodarbinātības dienests, VZD, VID, Vides pārvalde u.c.), risinot jautājumu par pakalpojuma sniegšanas vietas izveidošanu Ilūkstē;
- veidot patstāvīgu sadarbību ar ministrijām dažādu jautājumu risināšanā. Risināt jautājumu par Ceļu fonda līdzekļu tiešo pārskaitīšanu uz novada budžetu;

INŽENIERINFRASTRUKTŪRAS UZLABOŠANA, NODROŠINOT IEDZĪVOTĀJUS AR ŪDENI, SILTUMU, ENERĢIJU, KANALIZĀCIJU; VEIDOT PIEEJAMU SAKARU LĪMENI, CEĻU STĀVOKĻA UN TRANSPORTA SAKARU UZLABOŠANA:

- apdzīvotās vietās un sabiedriskos objektos atjaunot un nodrošināt centralizēto siltumapgādi;
- nodrošināt iedzīvotājus ar kvalitatīvu dzeramo ūdeni, nodrošināt pastāvīgu un drošu ūdens piegādi;
- piesaistīt papildus finansu līdzekļus, piedaloties ES fondu projektos;
- uzsākot kādus inženiertehniskās infrastruktūras rekonstrukcijas darbus, saskaņot tos ar pārējiem projektiem (ūdensvada remontdarbus saskaņot ar blakus esošo ielu rekonstrukciju, apzaļumošanu utt.);
- veikt komunālo un notekūdeņu attīrīšanas sistēmu rekonstrukciju un pilnveidošanu, nodrošinot visu notekūdeņu bioloģisko attīrīšanu;
- turpināt siltumtrases un sistēmu tālāku rekonstrukciju, novēršot siltuma zudumus trasēs un cauruļvados;
- rekonstruēt pilsētas un pagastu apgaismojuma tīklu;
- nodrošināt videi draudzīgu atkritumu apsaimniekošanu;
- apmācīt iedzīvotājus par atkritumu šķirošanu, iegādāties nepieciešamos konteinerus atkritumu šķirošanai;
- ekoloģiskā stāvokļa un dabas aizsardzības prasību izpildes uzlabošanai Ilūkstes novadā veicot ielu un ceļu kapitālo remontu un rekonstrukciju) jāuzbūvē lietus un notekūdeņu savākšanas novadīšanas un attīrīšanas ietaises;
- nodrošināt kvalitatīvu ceļu tīklu, veidojot optimālas saiknes starp apdzīvotām vietām, sabiedriskiem un darījumu objektiem;
- izstrādāt ielu un ceļu kvalitātes uzlabošanas programmu, prioritārā kārtībā veicot ceļu segumu uzlabošanu;
- risināt iespējamus variantus par apvedceļa Daugavpils - Rīga, caur Ilūksti un Subati, izveidi;

- izstrādāt autobusu kustības grafika optimizāciju, saskaņojot autobusu un vilcienu kustības grafiku, nodrošinot iedzīvotāju nokļūšanu uz agrariem rīta vilcieniem uz Rīgu un vakarā atpakaļ;
- ieinteresēt iedzīvotājus dabas mantojuma kopšanā un saglabāšanā, iesistīt cilvēkus teritorijas sakopšanas talkās;
- Uzņēmējiem rast iespēju ieviest videi draudzīgas tehnoloģijas.

LAUKU TŪRISMA ATTĪSTĪBA, KONKURĒTSPĒJĪGAS TŪRISMA INFRASTRUKTŪRAS IZVEIDOŠANA, SADZĪVES PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBA:

- attīstīt lauku tūrisma piedāvājumu, uzlabot kvalitāti, veidojot konkurētspējīgus tūrisma produktus;
- tūrisma infrastruktūras nodrošināšana un tūrisma potenciāla nostiprināšana;
- kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un popularizēšana;
- izstrādāt tūrisma attīstības programmu, izmantojot Ilūkstes un blakus pagastu dabas apstākļus un kultūrvēsturisko vidi;
- pilnveidot tūrisma apkalpes objektu infrastruktūru - veikt nepieciešamo rekonstrukciju atpūtas bāzēs, iegūt nepieciešamo sertifikātu, lai varētu sekmīgi darboties un izvietot reklāmu dažādos informācijas bukletos;
- apzināt vietējās nozīmes arhitektūras objektus, izveidot tūrisma maršrutus pa Ilūkstes novada apkārtni;
- izveidot atpūtas zonas, brīvdabas estrādes, bērnu laukumus, mini golfa laukumus u.c.,

PILNVEIDOT UN TĀLĀK ATTĪSTĪT SOCIĀLĀS NOZARES IESTĀŽU DARBĪBU, NODROŠINOT KVALITĀTĪVAS IZGLĪTĪBAS, VESELĪBAS, SOCIĀLĀS APRŪPES, ATPŪTAS UN BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANAS IESPĒJAS:

- izveidot efektīvu sistēmu bērnu un jauniešu interešu izglītībai un brīvā laika pavadīšanai;
- izveidot atpūtas un sporta centru (baseins, trenāžieru zāles u.c.);
- pilnveidot bibliotēku pakalpojumus;
- nodrošināt Ilūkstes un Bebrenes vidusskolu specializāciju atbilstoši tirgus ekonomikas pieprasījumam, veicināt informātikas zinību apguvi, svešvalodu apmācību un pamatzināšanu apguvi uzņēmējdarbībā;
- veicināt dažādus skolēnu sasniegumu stimulēšanas pasākumus - goda raksti, balvas, stipendijas u.c.;

- pilnveidot izglītības līmeni Ilūkstes novadā;
- skolēniem jāsaņem pilnvērtīga izglītība, ieskaitot datorzinības un valodu prasmi, tāpat arī dažādos mākslas izglītības virzienos;
- skolai jābūt iespējai iegādāties mūsdienīgus mācību līdzekļus un aprīkojumu- datorus, modernas laboratoriju iekārtas u.c.;
- skolotājiem jādot iespēja paplašināt un pilnveidot savas profesionālās zināšanas, lai tādējādi būtu nodrošināta skolotāju pilna darba slodze, jānovērš iespējamās pārslodzes, kas mazina pedagoģiskā darba kvalitāti, jānodrošina iespēju papildināt izglītību mācoties maģistratūrā;
- samazināt skolas uzturēšanas izmaksas;
- atbalstīt veselību veicinošu skolu un bērnu iestāžu izveidi novadā;
- veikt mācību iestāžu un to tehnoloģiskā aprīkojuma rekonstrukciju;
- atbalstīt personālo apmācību;
- kopēja interneta tīkla saslēgšana starp visām Ilūkstes novada iestādēm;
- korekcijas klašu izveidošana vidusskolās;
- dažādu nepieciešamo speciālistu (logopēda, sociālo pedagogu u.c.) piesaistīšana izglītības iestādēm ;
- izveidot modernu sporta laukumu pie Ilūkstes 1.vidusskolas;
- atbalstīt ar stipendijām jauniešus, kas turpina mācības augstskolā, veicināt viņu iespējas atgriezties un strādāt novadā, veicināt sadarbību ar vietējiem uzņēmējiem un izglītības iestādēm;
- turpināt piešķirt pabalstus un atvieglojumus maznodrošināto ģimeņu bērniem, nepieļaujot bērnu atstāšanu bez skolas apmeklēšanas, veikt stigrū uzskaiti;
- veikt izglītības iestāžu iekšējos remontdarbus, logu nomaiņu, mēbeļu atjaunošanu;
- atjaunot stadionu segumus, skrejceļņus, soliņus, ģērbtuves un dušas telpas, ziemā - izveidot slidotavu;
- veikt pirmsskolas izglītības iestāžu ēku siltināšanu, logu nomaiņu, bērnu laukumu un nojumju remontdarbus;
- izveidot veselības grupas bērnu dārzos;
- piesaistot dažādu fondu līdzekļus, organizēt vasaras nometnes bērniem;
- nodrošināt iedzīvotāju sociālo aizsardzību;
- veselīga dzīvesveida popularizēšana un atbilstošas infrastruktūras izveidošana;
- veikt profilakses pasākumus, lai saglabātu iedzīvotāju veselību;

- organizēt un nodrošināt sabiedrības veselības izglītības procesu skolās, darba vietās, masu mēdijos;
- izstrādāt lētākus un efektīvākus alternatīvos aprūpes pakalpojumus;
- veidot mobilo vienību aprūpei mājās;
- dienas stacionārā izveidot sociālās aprūpes gultas;
- izveidot dienas aprūpes centru pensionāriem un cilvēkiem ar specifiskām vajadzībām, piemērojot telpas invalīdu ratiņiem u.c.;
- izstrādāt kapu apsaimniekošanas un uzturēšanas projektu, kā arī paredzēt blakus teritorijas labiekārtošanu;
- atbalstīt Ģimenes atbalsta centra tālāku pastāvēšanu sadarbojoties ar Sarkanā Krusta organizāciju un citām organizācijām un fondiem. Izlemt jautājumu par centra telpu paplašināšanu, izveidojot patversmi bērniem no nelabvēlīgām un riska ģimenēm;
- izstrādāt vienotu labiekārtošanas projektu novada apzaļumošanai, saskaņojot to ar tehniskās infrastruktūras uzlabošanas un rekonstrukcijas projektiem.
- Izveidot sociālās aprūpes gultas.

KULTŪRAS UN EKONOMISKĀS SADARBĪBAS ATTĪSTĪBAS VEICINĀŠANA AR CITĀM PAŠVALDĪBĀM, VALSTS IESTĀDĒM, DAŽĀDIEM UZŅĒMUMIEM UN NEVALSTISKĀM ORGANIZĀCIJĀM NOVADĀ, KAIMIŅOS, LATVIJĀ UN ĀRVALSTĪS:

- nodrošināt plašu kultūrizglītības programmu novadā;
- jāatbalsta kultūras projekti, kuru nolūks ir veicināt novada kultūras tradīciju saglabāšanu, attīstīšanu, popularizēšanu;
- kultūras iestāžu aprīkojuma sakārtošana atbilstoši mūsdienu prasību līmenim;
- sekmēt nevalstisko organizāciju veidošanu un darbību novadā;
- izveidot bukletus un citus reklāmas materiālus par Ilūkstes novadu (lappusi internetā, CD, dažādus informatīvos bukletus, u.c.), organizēt novada dienas;
- izveidot kultūras koordinācijas centru, kas apvienotu visas novada kultūras un izglītības iestādes un novada domi. Izstrādāt kopēju kultūras pasākumu kalendāru, organizēt dažādu pasākumus iesaistot visus novadā esošos pašdarbības kolektīvus (skolas, pirmsskolas iestāde, mūzikas skola u.c.);
- attīstīt kultūras tautsaimniecisko potenciālu, balstoties uz kultūras daudzveidīgajiem resursiem (mantojumu un radošo procesu);
- veicināt kultūras (t.sk. kultūrizglītības) pieejamību, paplašinot iesaistīto iedzīvotāju loku;

- iekļauties daudzveidīgajā Eiropas kultūras areālā, sekmējot pozitīva Ilūkstes novada tēla veidošanu;
- atbalstīt kultūrvēsturiskā mantojuma zinātnisko izpēti, saglabāšanu un popularizēšanu sabiedrībā;
- izveidot pieaugušo izglītības centru - organizēt dažādus kursus, seminārus, lekcijas;
- nodrošināt kvalitatīvu pieeju informācijai;
- bezdarbnieku izglītības un informācijas centra izveide;
- izstrādāt kultūras namu rekonstrukcijas plānu - izveidojot izstāžu zāli, prezentācijas telpas un sēžu zāli novada vajadzībām;
- atbalstīt un veicināt tautas mākslas un pašdarbības attīstību, interešu klubu un sabiedrisku organizāciju veidošanos, nodrošināt pilnvērtīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Izveidot par tradīciju, kopīgos pasākums sumināt aktīvākos Ilūkstes novada iedzīvotājus - skolniekus, darbiniekus, uzņēmējus u.c.

NOVADA VIDES SAGLABĀŠANA:

- nodrošināt iedzīvotājiem un uzņēmējiem drošu dzīves vidi;
- nodrošināt videi draudzīgu atkritumu apsaimniekošanu;
- nodrošināt kvalitatīvu ceļu tīklu, veidojot optimālas saiknes starp apdzīvotām vietām, sabiedriskiem un darījumu objektiem;
- nodrošināt iedzīvotājus ar kvalitatīvu dzeramo ūdeni, nodrošināt pastāvīgu un drošu ūdens piegādi;
- lauku vides kvalitātes saglabāšana.

1.6. KOPĪGO INTEREŠU TERITORIJAS

Kopīgo interešu teritorijas – divu vai vairāku robežojošos pašvaldību teritorijas, kurās pastāv pašvaldību kopejās attīstības un iedzīvotāju intereses.

Ilūkstes novadam ir kopīgas interešu teritorijas ar kaimiņos esošo Lietuvas Republiku, Jēkabpils rajonu, Līksnas, Eglaines, Sventes, Medumu, Subates pilsēta ar lauku teritoriju un Dvietes pašvaldībām.

Ar Lietuvas Republiku:

- Nemunas upes baseina apsaimniekošana;
- tūrisma infrastruktūras attīstība;

- kopīgu tūrisma projektu izstrāde;
- sadarbība vietējo autobusu satiksmes maršrutu izvēlē.

Ar Līksnas pagastu:

- Daugavas upes baseina apsaimniekošana;
- tūrisma infrastruktūras attīstība.

Ar Jēkabpils rajonu:

- Daugavas upes baseina apsaimniekošana;
- tūrisma infrastruktūras attīstība;
- kopīgu tūrisma projektu izstrāde;
- sadarbība vietējo autobusu satiksmes maršrutu izvēlē;
- pasažieru pārvadājumu maršrutu optimizācija;
- iespejamā autoceļa P72 Ilūkste – Bebrene – Birži asfaltēšana.

Ar Dvietes pagastu:

- Daugavas upes baseina apsaimniekošana;
- tūrisma infrastruktūras attīstība;
- dabas parka “Dvietes paliene” apsaimniekošana.

Ar Sventes pagastu:

- Daugavas upes baseina apsaimniekošana;
- tūrisma infrastruktūras attīstība;
- sadarbība vietējo autobusu satiksmes maršrutu izvēlē;
- sadarbība ceļu apsaimniekošanā;
- izglības iestāžu sadarbība;
- dabas parka “Svente” apsaimniekošana.

1.7.ZIŅOJUMS PAR PLĀNOJUMA ATBILSTĪBU AUGSTĀKA LĪMEŅA PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Izstrādājot Ilūkstes novada teritorijas plānojumu, tika ņemti vērā augstāka līmeņa plānošanas dokumenti. Nacionālais plānojums, kas joprojām atrodas izstrādes stadijā, nosaka valsts intereses un prasības valsts izmantošanā un attīstībā.

Izstrādājot teritorijas plānojumu, ir izvērtēti šādi plānošanas dokumenti: Latgales attīstības plāns (2000.gada augusts), Latgales telpiskais struktūrplāns (2004.gads) Latgales tūrisma attīstības stratēģija, Daugavpils rajona sociāli ekonomiskās attīstības programma (apstiprināta 1999.gada 21.jūnijā – atrodas aktualizācijas stadijā), Daugavpils rajona teritorijas

plānojuma gala redakcija, Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns (2003.), aktualizētais Valsts akciju sabiedrības “Latvijas valsts mežs” Dienvidlatgales mežsaimniecības Meža apsaimniekošanas plāns periodam 2002.-2011.gg. (2003); Ilūkstes novada teritorijas plānojuma gala redakcijā ir izvērtēti un uzsvērti pašvaldībai būtiskākie virzieni. Galvenie reģiona attīstības virzieni, kas ir aktuāli arī Ilūkstes novadā:

- Cilvēkresursu attīstība;
- Infrastrukturā attīstība (t.sk.sakaru);
- Produktīvā sektora attīstība;
- Izglītības un sociālo pakalpojumu nodrošināšana;
- Tūrisma attīstība.

Izvērtējot Ilūkstes novada lomu un vietu reģionā un rajonā saistībā ar šiem dokumentiem jāsecina, ka novada iespējas attīstīties var atbalstīt uz dabas, kā arī lauksaimniecības zemju resursiem un ģeografisko novietojumu, taču attīstība šajos sektoros nespēs nodarbināt visus novada iedzīvotājus. Novada attīstība ir cieši saistīta ar cilvēkresursu attīstību – iedzīvotāju iespējām pārkvalificēties, apgūt uzņēmējdarbības pamatus, gūt jaunas ierosmes. Būtiska Ilūkstes novada problēma – saglabāt cilvēkresursu kapacitāti novadā, nodrošināt darbavietas novada ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem.

Visu līmeņu attīstības programmas akcentē atbalstu mazo un vidējo uzņēmumu attīstībai, taču netiek piedāvāts mehānisms, kā šo atbalstu realizēt. Lai aktivizētu vietējo sabiedrību, labs iesākums ir dažādu interešu kopu, sabiedrisku organizāciju veidošanās vietējā sabiedrībā. Novada “brīva niša” varētu būt ekoloģiski tīras produkcijas ražošana, sava tūrisma piedāvājuma izstrāde, līdzdalība rajona līmeņa tūrisma projektos. Skola, kultūras nams, bibliotēka un vēsturiskais centrs ir Ilūkstes novada sabiedriskās dzīves balsts, tāpēc viens no galvenajiem pašvaldības uzdevumiem ir atrast līdzekļus to uzturēšanai un atjaunošanai, Jāatzīst fakts, ka pašvaldībā ar salīdzinoši nelielu iedzīvotāju skaitu un budžetu ir grūti piesaistīt līdzekļus infrastruktūras un sociālo objektu attīstībai.

1.8. REĢIONĀLĀ UN RAJONU LĪMEŅA PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Latgales reģionam ir izstrādāti divi svarīgi reģiona attīstības politikas dokumenti: Latgales attīstības plāns jeb Latgales reģiona attīstības stratēģija (2000.g.) un Latgales pilsētu attīstības stratēģija (2001.g.). Abus dokumentus ir apstiprinājusi Latgales reģiona attīstības padome, un šīs stratēģijas nosaka politisko ietvaru un veido pamatu Latgales reģiona attīstības programmai.

Latgales attīstības plāns – reģiona attīstības stratēģija.

Latgales reģiona atyītstības stratēģija balstās uz trīs galvenajiem pīlariem:

- ražošanas sektoru;
- cilvēkresursu un infrastruktūras attīstību.

Katram no tiem ir noteiktas stratēģiskās izvēles un prioritātes:

Ražošanas sektora attīstība:

Stratēģiskās izvēles saistītas ar rūpniecības un pakalpojumu sektoru attīstību un viemērīgu lauku attīstības veicināšanu – lauksaimniecības un lielo uzņēmumu racionalizāciju un modernizāciju. Ražošanas lejupslīdes novēršani lauksaimniecības un rūpniecības sektoros ir nepieciešamas radikālas izmaiņas, orientētas uz inovācijām un jauno ekonomikas modeli.

Cilvēkresursu attīstība:

Stratēģiskās izvēles saistītas ar nodarbinātības veicināšanu, izglītības sistēmas uzlabošanu, sociālo problēmu risināšanu, etnisko integrāciju un kultūras attīstību. Bezdarbnieku apmācība, profesionālās un augstākās izglītības pilnveidošana un sasaiste ar reģionālo uzņēmējdarbību. Jāizstrādā īpašas programmas sabiedrības integrācijai Latgalē. Svarīgs ārējās ekonomikas aspekts ir reģiona kultūras identitāte un atraktivitāte.

Infrastruktūras attīstība:

Infrastruktūras stratēģiskās izvēles koncentrētas uz transporta, vides, enerģijas un uzņēmējdarbības infrastruktūru. Galvenās prioritātes ir nodrošināt reģiona pieejamību (no/uz Rīgu), intensificēt kravu un pasažieru transportu, samazināt ceļā pavadīto laiku, kā arī sagatavot labi aprīkotas industrialās zonas, lai veicinātu jaunu ekonomisko aktivitāšu attīstību.

Latgales reģiona telpiskais struktūrplāns

Latgales reģiona telpiskais struktūrplāns saskaņā ar Latgales plānošanas reģiona attīstības padomes izsniegtajiem nosacījumiem Ilūkstes novada teritorijas plānojuma izstrādei, ir rekomendējošs dokuments vietējo pašvaldību teritorijas plānojumu izstrādei.

Latgales reģiona telpiskais struktūrplāns sastāv no divām daļām:

Informatīva daļa: Latgales reģiona esošās telpiskās struktūras raksturojums – tās potenciālu un problēmu noteikšana (apskatītas četras galvenās telpiskās struktūras komponentes: dabas vide un ainava – lauku teritorijas; apdzīvotās vietas; infrastruktūra; ekonomiskā struktūra).

Stratēģiskā daļa: noformulēta reģiona vēlamās struktūras vīzijas un noteiktas galvenās telpiskās attīstības koncepcijas – vēlamās telpiskās struktūras veidošanas bloki, vispārīgie mērķi un uzdevumi. Visas telpiskās struktūras komponentes un izvēlētie telpiskie elementi kopā veido to Latgales reģiona vēlamo telpisko struktūru, kas izteikta kopējos kvalitatīvajos mērķos.

Struktūrplānā tiek apskatītas atklātās teritorijas, pilsētvide un infrastruktūra. Saistībā ar jau izstrādātajiem plānošanas dokumentiem Latgales reģiona telpiskā strukturplānā tiek noteikta esošo telpisko struktūru attīstības vīzija, uzdevumi un pasākumi.

Latgales telpiskajā strukturplānā lauku apvidos no ģeogrāfiskā un funkcionālā viedokļa šī projekta ietvaros ir izdalītas sešas koherētas teritorijas, viena no tām varētu attiekties uz Ilūkstes novada teritoriju:

- lauksaimniecības apgabals.

Attiecībā uz reģiona lauksaimniecības teritorijām Latgales telpiskas struktūras plānā ir noteikts sekojošais:

- Šis ir apvidus ar augstāko lauksaimniecības zemju kadastrālo vērtību, lielākajām vienlaidus platībām un augstāko ražību, pašlaik lielākā lauksaimniecības produkcijas daļa tiek saražota šajā apgabalā. Salīdzinot ar citiem reģioniem, par priekšrocību ir uzskatāms arī tūrās, nepiesārņotas augsnes. Tas nozīmē, ka šajā teritorijā nav pieļaujama vērtīgo lauksaimniecības zemju transformācija citos izmantošanas veidos. Šajā teritorijā tiks attīstīta lielražošana, kas koncentrēsies specializētās, augsti produktīvās un tehnoloģiski modernās vienībās, kas nodrošinās augstas kvalitātes produkcijas ražošanu. Arī pārtikas rūpniecības kapacitāte palielināsies, un piemērojot to ES kvalitātes prasībām, produkcija atradīs savu vietu gan nacionālajā, gan starptautiskajā tirgū.
- Tiks stiprinātas arī lauksaimniecības zinātnes un selekcijas tradīcijas, atbalstot un veicinot izpēti un selekcijas centru attīstību. Arī specializētās lauksaimniecības mācības iestādes, kas izvietotas lauku centros, spēlēs nozīmīgu lomu jaunākās informācijas un zināšanu izplatīšanā. Notiks lauksaimnieciskās ražošanas dažādošana, papildus tradicionālajai kartupeļu, linu audzešanai – attīstīsies tehnisko kultūru audzēšana un pārstrāde, augļkopība un līdztiekus arī bioloģiskā lauksaimniecība, zvejniecība un lauku tūrisms.
- Lauku centriem un lielākajām apdzīvotām vietām būs noteicošā loma, kā lauksaimniecības atbalsta centriem. Tie sniegs virkni ikdienas pakalpojumu, nodrošinās komunikācijas iespējas un darbosies kā nozīmīgs posms pilsētu – lauku partnerībā.

Autoceļi

Latgales telpiskajā strukturplānā (2004) ir norādīts, ka valsts pirmās un otrās šķiras ceļu radiāls tīkls Latgalē savieno lielos centrus ar zemāka līmeņa centriem (pilsētām, mazpilsētām, ciemiem). Visi pašvaldību centri ir savienoti vismaz ar otrās šķiras ceļiem. Daudzas apdzīvotas vietas un ciemi ir izvietoti pie svarīgākajiem ceļiem, bet starp mazajiem centriem, kas izvietoti perifērijā, ir slikta satiksme. Robeža kā šķērslis ir noteikusi ceļu radiālu orientāciju uz iekšzemes

centriem, tapēc austrumu pierobežā ir vāji attīstīta satiksme gar robežu. Autoceļu konfigurācija un sliktais ceļu stāvoklis ietekmē nomaļu teritoriju sasniedzamību, palielina reālo attālumu no galvenajiem centriem, ko vēl pasliktina sabiedriskā transporta iztrūkums.

Vispārēja problēma ir ceļu sliktais stāvoklis. Ceļu seguma kvalitāte uz galvenajiem ceļiem ir slikta, to caurlaides spēja ir nepietiekama. Arī ceļu apkalpes infrastruktūra ir neattīstīta – trūkst degvielas uzpildes stacijas un autoservisi, viesnīcas un kafejnīcas, nav izvietotas informācijas zīmes un ceļa norādes.

Izstrādājot Ilūkstes novada teritorijas plānojumu ņemta vērā Daugavpils rajona sociāli ekonomiskās attīstības programmas un teritorijas plānojuma 1.redakcija definēto rajona attīstības vīziju un stratēģiskiem mērķiem.

Daugavpils rajona attīstības mērķi prioritārā secībā:

1. Izveidot Daugavpils rajonu (apriņķi, reģionu) kā harmonisku un ekonomiski pastāvīgu novadu Latvijas pašvaldību kopienā;
2. Nodrošināt rajona pašvaldību pārvaldīto nozaru attīstību;
3. Sekmēt rajona bērnu, jauniešu un pieaugušo vispārējo, profesionālo ekonomisko un ekoloģisko izglītošanu;
4. Veicināt inženiertehniskās infrastruktūras attīstību rajonā;
5. Atbalstīt zinātņu ietilpīgu ražotņu izveidošanu, kas balstās uz vietējā darbaspēka un izejvielu izmantošanu, ekoloģiski tīru tehnoloģiju pielietošanu un vides aizsardzības prasību konsekventu ievērošanu;
6. Nodrošināt rajona nozīmes kultūras pieminekļu un īpaši aizsargājamo dabas objektu saglabāšanu;
7. Uzlabot sabiedriskā transporta pakalpojumu līmeni, veicināt transporta infrastruktūras attīstību rajona teritorijā;
8. Nodrošināt kultūras mantojuma saglabāšanu un iekļaušanu aktīvā kultūras apritē, nodrošināt pilnvērtīgu izglītības un kultūras vidi visiem rajona iedzīvotājiem;
9. Veicināt rajona kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu;
10. Veicināt sadzīves un individuālo atkritumu savākšanu un transportēšanu, optimizēt atkritumu deponēšanas vietu skaitu un izvietojumu rajona teritorijā, nodrošināt musdienīgu tehnoloģijām atbilstošu sadzīves atkritumu glabāšanu un pārstrādi;
11. Veicināt dabas vērtību saglabāšanu, videi labvēlīgas sociālās politikas un ekonomisko attīstību;

12. Nodrošināt mobilo un visu rajonu aptverošu civilās aizsardzības sistēmu, nodrošināt nepārtrauktu tās operatīvo darbību.

PĀRSKATS PAR ESOŠO SITUĀCIJU

2. ĢEOGRĀFISKAIS NOVIETOJUMS UN TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS VĒSTURE

Attēls Nr.1. No Ilūkstes novada domes arhīva

2.1. ĢEOGRĀFISKAIS NOVIETOJUMS UN KOPPLATĪBA

Ilūkstes novada teritorija, kuru veido šobrīd Ilūkstes pilsēta, Bebreņu pagasts, Pilskalnes pagasts un Šēderes pagasts, atrodas Latvijas dienvidaustrumu daļā, vēsturiskajā Sēlijas novadā, Daugavpils rajona rietumu daļā, Daugavas kreisajā krastā. Attālums no pētāmās teritorijas centra līdz Rīgai ir apmēram 250 km, līdz Daugavpilij 25 km.

Teritorija kopā aizņem 349 kvadrātkilometri. Salīdzinoši lielākas ir pagastu teritorijas, bet vismazākā ir Ilūkstes pilsētas teritorija. Pilskalnes, Bebreņu un Šēderes pagastu teritorijas ir salīdzinoši vienādas (skat. tabulu Nr.1 un karti "Ilūkstes novads un apkārtējās teritorijas").

Tabula Nr.1.

Teritoriju kopplatība

Teritorijas nosaukums	Kopplatība (km ²)
Ilūkstes pilsēta	9
Bebreņu pagasts	103
Pilskalnes pagasts	125
Šēderes pagasts	115

Ilūkstes pilsēta atrodas Daugavpils rajona ZR daļā, tā robežojas ar Pilskalnes pagastu un Sventes pagastu. Ilūkstes pilsētai pieder arī Pristaņas pļavas, kas izvietojušās savrupi no pārējās pilsētas teritorijas. Ilūkstes pilsētas ģeogrāfisko novietojumu.

Ģeogrāfiski Ilūkstes pilsēta izvietojusies Latvijas dienvidaustrumu daļā kultūrvēsturiskajā Sēlijas novadā jeb Augšzemē. Pilsētu ziemeļaustrumu dienvidrietumu virzienā šķērso Ilūkstes upe, bet tās tuvākajā apkārtnē atrodas vairāki ezeri (Dubezrs, Sasaļu ezers, Melnais ezers u.c.) un kompleksais dabas liegums “Pilskalnes Siguldiņa” (Pilskalnes pagastā).

Pilsētas teritoriju šķērso valsts 1.šķiras autoceļš P71 Pievedceļš Ilūkstei, kas savieno pilsētu ar rajona centru - Daugavpili. Raiņa iela pāriet valsts 1. šķiras autoceļā P72 Ilūkste - Bebrene - Birži, kas nodrošina izeju uz Bebrene, bet Pilskalnes un Strēlnieku ielas pieslēdzas valsts 1. šķiras autoceļam P70 Svente - Lietuvas robeža (savieno ar Subati un tālāk ar Lietuvu). Tuvākā dzelzceļa līnija Daugavpils - Paņeveži ar dzelzceļa staciju “Ilūkste” (tikai kravu pārvadājumi) atrodas 5 km attālumā no pilsētas robežas.

Pilsētas ekonomisko ģeogrāfisko novietojumu raksturo samērā lielais attālums no valsts galvaspilsētas Rīgas (254 km), kā arī jūras ostām, laba sasaiste ar rajona centru un otru lielāko republikas pilsētu Daugavpili (25 km) un valsts robežas ar Lietuvu un Baltkrieviju tuvums.

Bebrenes pagasts atrodas Latvijas dienvidaustrumos, Daugavas kreisajā krastā kultūrvēsturiskajā Sēlijas novadā jeb Augšzemē.

Bebrenes pagastam ir kopīgas robežas ar Jēkabpils rajona Rubenes pagastu, Daugavpils rajonā ar Dvietes, Pilskalnes, Eglaines pagastiem un Subates lauku teritoriju. Pagasta platība – 102,8 kvadrātkilometri.

Bebrenes pagasts atrodas Augšzemes augstienes Ilūkstes pauguraines ZA malā, bet pagasta ziemeļu gals aiz Dvietes senlejas iesniedzas Austrumlatvijas zemienes Aknīstes nolaidenumā. Pagasta ziemeļdaļu šķērso 5 – 10 m dziļā Dvietes senleja. Apkārtnes virsmu veido Augšzemes augstienes ziemeļu atzarojuma pauguraine, kas paceļas 120 – 180 m vjl, bet Dvietes palienē virsma pazeminās līdz 86,5 m vjl. Augstienes nogāzi saposmo Dvietes pieteku ielejas un gravas. Reljefā krasi izceļas Apšukalns (155 m vjl), Diņģeļkalns (160 m vjl), augstākais ir Lediņu kalns (201 m vjl) pagasta DA malā.

Pagasta ZA daļu šķērso Dvietes upe, tās lielākās pietekas ir Viesīte, Akmeņupe, Pastaune, Ilzupīte. D daļā sākas Eglaines pieteka Lašupīte, Nemunas baseina upītes Ugra un Prode. Pagasta teritorijā atrodas vairāki nelieli ezeri: Kaminčas (27,6 ha), Ilzenes (Ilzes, Ilzmuižas, Ilzines (19,2

ha), Līkuma (8,6 ha), Cebišku (Ķerubiņa; 6,1 ha), Dzeņuška (Daģu; 4,5 ha), Diņģeļkalna (2,5 ha), Dziļais (Lunas; 1,2 ha), Rupsītis (0,7 ha), Glušaks (0,5 ha).

Starppauguru ieplakās nelieli purvi, lielākie mežu masīvi – Vērtēžu sils (120 ha), Ataugas (90 ha).

Pagasta teritoriju šķērso 1. šķiras autoceļš Ilūkste – Birži (P72), 2. šķiras autoceļi Bebrene – Šēdere (V699), Ilūkste – Ilze – Vitkuški (V702), Bebrene – Dviete (V710), Vilkupe – Bebrene (V822).

Pagasta centrs – Bebrene atrodas 16 km attālumā no novada centra Ilūkstes, tālu no kultūras un rūpniecības centriem – Rīga 200 km, Daugavpils 45 km, Jēkabpils 65 km, samērā tuvu atrodas valsts robeža ar Lietuvu un Baltkrieviju.

Kompakto apdzīvoto vietu grupā nosacīti ietilpst teritorijas – Bebrene ciemats un Ilzes ciemats. Kopā ciematos dzīvo 527 iedzīvotāji, kas ir 58 % no kopējā iedzīvotāju skaita.

Pilskalnes pagasts atrodas Latvijas dienvidaustrumu daļā. Pagasta teritorija aizņem 125 km², proti 4,9 % no Daugavpils rajona teritorijas kopplatības, iedzīvotāju blīvums uz km² - 11,3.

Pilskalnes pagasts robežojas ar Daugavpils rajona Ilūkstes pilsētu, Dvietes, Bebrene, Eglaines, Šēderes un Sventes pagastiem.

Pilskalnes pagasta attīstību būtiski ietekmē faktors, ka pagasta teritorija robežojas ar Ilūkstes pilsētu, kura atstāj iespaidu uz pagasta sociālo un ekonomisko attīstību.

Pagasta centrālo un rietumu daļu aizņem Augšzemes augstiene, kas no Latvijas reljefa lielformu viedokļa ir Austrumlatvijas augstienes dienvidu daļa, augstākais punkts 192,2 metri virs jūras līmeņa. Teritorijas austrumu daļa iekļaujas Daugavas ielejā un Dvietes senlejā, dienviddaļa - Ilūkstes upes ielejā. Pilskalnes pagasta teritorija sastāv no diviem galvenajiem apdzīvoto vietu tipiem:

- kompaktas, urbanizētas apdzīvotas vietas – ciemati;
- viensētas vai retinātas viensētu grupas (mazciemi).

Kompakto apdzīvoto vietu grupā nosacīti ietilpst teritorijas - Pilskalnes ciemats, Doļņajas ciemats. Kopā ciematos dzīvo 284 iedzīvotāji, kas ir 24% no kopējā iedzīvotāju skaita. Pagasta teritorijā ir 365 viensētas, tajās dzīvo 961 iedzīvotāji, kas ir 80,8% no visa iedzīvotāju kopskaita.

Attālums līdz svarīgākajiem infrastruktūras objektiem:

- rajona centram (Daugavpils pilsētai) 25 km;
- kopējā robeža ar Ilūkstes pilsētu;
- attālums līdz Rīgai – 243 km;
- starptautiskās nozīmes autoceļš Daugavpils- Ilūkste-Subate- Palanga;

- valsts nozīmes ceļi - Ilūkste-Bebrene-Aknīste, Ilūkste-Šēdere-Eglaine, Ilūkste-Dviete.

Šēderes pagasts atrodas Latvijas dienvidaustrumu daļā, vēsturiskajā Sēlijas novadā, Daugavpils rajona rietumu daļā, Daugavas kreisajā krastā. Pagasta teritorija aizņem 114,7 km². Attālums līdz Rīgai ir apmēram 250 km, līdz Daugavpilij 25 km.

Šēderes pagasts robežojas ar Daugavpils rajona Eglaines, Sventes un Pilskalnes pagastiem.

Pagasta daļu aizņem Augšzemes augstiene, kas no Latvijas reljefa lielformu viedokļa ir Austrumlatvijas augstienes dienvidu daļa. Reljefu veido grēdas, vaļņi un pauguri.

Pagasta rietumu daļai cauri plūst upe Ilūkste (Daugavas kreisās pietekas Berjozovkas satekupe), kas iztek no Lukšas ezera Lietuvā. Ilūkstes upes kreisā pieteka Rauda ir stipri līkumota, no kreisā krasta tajā ietek Zvirgzdupīte un Pavlova upīte. Ilūkstes upes labās pietekas pagasta teritorijā ir Šarlotes upīte, Sasaļu upīte, Šēderīte (izveidojusies, Gorbunovkas upītei satekot ar Šēderes strautu).

Šēderes pagasta teritorija sastāv no diviem galvenajiem apdzīvoto vietu tipiem:

- kompaktas, urbanizētas apdzīvotas vietas – ciemati;
- viensētas vai retinātas viensētu grupas (mazciemi).

Kompakto apdzīvoto vietu grupā nosacīti ietilpst teritorijas – Pašulienes ciemats, Šēderes ciemats un Raudas ciemats. Kopā ciematos dzīvo 734 iedzīvotāji, kas ir 58 % no kopējā iedzīvotāju skaita. Pagasta teritorijā ir 187 viensētas, tajās dzīvo 626 iedzīvotāji, kas ir 42 % no visa iedzīvotāju kopskaita.

Attālums līdz svarīgākajiem infrastruktūras objektiem:

- rajona centram (Daugavpils pilsētai) 25 km;
- novada centram 5 km;
- attālums līdz Rīgai 250 km;
- valsts nozīmes ceļi - Ilūkste-Šarlote-Lietuvas robeža, Pašuliene-Šēdere, Bebrene-Šēdere-Gorbunovka, Rubanišķi-Svente-Šarlote, Marinova-Rauda-Lietuvas robeža.

2.2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS VĒSTURE

Par apdzīvotu vietu Ilūkste sāka veidoties 16.gadsimtā. Rakstos tā pirmoreiz minēta 1550.gadā kā mazs miestniņš Ilūkstes upes labajā krastā uz grāfa Kaspara Zīberga zemes. Pateicoties savai atrašanās vietai, kur satek ceļi no Sēlijas vidienes, Lietuvas, Baltkrievijas un Daugavpils, Ilūkste sāka veidoties kā tirdzniecības centrs un no 1795. gada arī apriņķa centrs.

Savu nosaukumu Ilūkstes pilsēta ieguvusi no mazās Lukstu upītes, kas savu tecējumu uzsāk Lietuvā.

Ilūkste ir nozīmīga Sēlijas sastāvdaļa – reizē multikulturāla un multikonfesionāla. Tās vēsturiskajā centrā atrodas triju konfesiju dievnami – katoļu, pareizticīgo un atjaunotā luterāņu baznīca (padomju laikā tajā atradās sporta skola).

Ilūkstes novads apdzīvots jau 8.gadu tūkstoši pirms mūsu ēras. Senrakstos Ilūkstes vārds pirmo reizi minēts ap 1550.gadu, kad uz Pilskalnes muižas zemes tika nodibināts Ilūkstes miests. Ilūkste un tās apkārtnē ietilpa Kurzemes hercogistē, kas bija atkarīga no Polijas.

Ģeogrāfiskais stāvoklis - Daugavas ūdensceļa tuvums un labā sasaiste ar apkārtējām teritorijām, veicināja Ilūkstes kā vietējo ražojumu apmaiņas centra (produkcijas savācēja un transportētāja) attīstību.

Atkarībā no lielo valstu ietekmes Ilūkstes novads tika pakļauts dažādu reliģiju konfesiju ietekmei. Ap 12.gs. šeit izplatījās un nostiprinājās pareizticība, vēlāk - luterānisms (reformācija), bet pēc Ilūkstes miestiņa nodošanas grāfam Zībergam (1562) - katolisms.

Pēc jezuītu mecenātu - grāfu Zībergu lūguma Ilūkstē tika nodibināta pastāvīga Ilūkstes jezuītu misija, kas 1770.gadā tika paaugstināta par ordeņa rezidenci. 1770.gadā tika uzcelta viens no krāšņākajiem un lielākajiem baroka stila svētnīcu arhitektūras meistardarbiem visā Baltijā - Ilūkstes katoļu baznīca. 1786.gadā tika pilnībā pabeigts visu baznīcas ēku ansamblis, t.sk. arī divstāvu klostera ēka ar kanālu sistēmu. Labi izglītotie jezuīti iekārtoja labas skolas, kurās mācījās arī citu reliģisko konfesiju bērni. 1771.gadā Ilūkstē atvēra zemāko skolu, ģimnāziju ar 4 nodaļām un vienu augstāku klasi teātra mākslas apguvei.

Krievijas, Zviedrijas un Polijas savstarpējie kari nesa daudz posta arī Ilūkstes novadā. Pēc Polijas trešās dalīšanas (1795) Ilūkstes novads nonāca pilnīgā cariskās Krievijas atkarībā.

1816.gadā tika izveidots Ilūkstes apriņķis.

1820.gadā Krievijas valdība slēdza jezuītu ordeni, visi ordeņa īpašumi tika izpārdoti, bet mācību iestādes slēgtas. Pēc carisma varas nostiprināšanās visā Latgalē, tika aizliegta latīniskā druka, mācības skolās notika tikai krievu valodā.

Pilsētas tiesības Ilūkste ieguva 1892.gadā. Tās ģerbonī ir melnā laukā pakaļkājās saslējies sudraba zirgs.

1910.gadā Ilūkstē nodibināja skolotāju semināru krievu valodā (I Pasaules kara laikā to pārcēla uz Jaroslavu).

I Pasaules karš Ilūksti pilnīgi sagrāva. 1915.gada 15.oktobrī vācu armija ieņēma pilsētu, bet krievu armija nostiprinājās Ilūkstes ziemeļaustrumu nomalē. Pilsēta tika pārvērsta par vācu cietoksni, izveidoti betona nocietinājumi un ierakumi. Pozīciju karš šeit ilga vairāk kā divus

gadus. Par lielajiem zaudējumiem liecina kritušo cīnītāju Brāļu kapi Ilūkstes mežā pie vecā Ilūkstes - Daugavpils ceļa (uzraksts vēstī "Lielajā Pasaules karā kritušajiem 1914-1918") un vācu kritušo karavīru kapi ceļā uz Šederes - Eglaines pusi. Ja 1914.gadā pilsētā dzīvoja vairāk kā 4000 iedzīvotāji, 1920.gadā bija palikuši tikai 457 iedzīvotāji. I Pasaules kara laikā pilnīgi tika sagrauta arī Ilūkstes katoļu baznīca, kas bija grandiozākā visā Baltijā.

Pēc I Pasaules kara beigām uz kara gruvešiem iedzīvotāji būvēja jaunas celtnes un pamazām pilsētā atguva savu agrāko rosību. Pēc 1936.gada tautas skaitīšanas datiem Ilūkste bija jau 1300 iedzīvotāji (53% latvieši, 9% krievi, 5% ebreji).

1937.gadā tika likts pamatakmens Ilūkstes pašvaldības namam, kas iesvētīts 1938.gadā, visas apriņķa administratīvās iestādes no Grīvas atgriezās Ilūkstē. Ar Latvijas Republikas valdības atbalstu tika likti pamati lielākajai celtni Ilūkstē - skolai. 1926.gada 4.oktobrī tagadējās Ilūkstes 1. vidusskolas telpās sāka darbu Ilūkstes pamatskola. 1927.gada 23.janvārī notika skolas iesvētīšana, uz kurām ieradās Latvijas Izglītības ministrs un tautas dzejnieks Jānis Rainis. Ilūkstes vidusskola jeb ģimnāzija bija vienīgā visā Ilūkstes apriņķī, 1937.gadā tajā mācījās 105 skolēni.

Pilsētas tālāku attīstību pārtrauca Padomju varas okupācija 1940.gadā un II Pasaules karš (1941-1945). Kaut arī II Pasaules karš fiziski pilsētai nebija tik postošs, tomēr kara un pēckara gados tajā bija vāji attīstīta saimnieciskā darbība un līdz ar to arī neliels iedzīvotāju skaits (1500). Padomju varas gados vēl ilgu laiku Latvijā bija vecais administratīvi teritoriālais iedalījums apriņķos, pastāvēja arī Ilūkstes apriņķis. 1950.gadā Ilūkstes apriņķis tika likvidēts un sadalīts 4 rajonos, t.sk. arī Ilūkstes rajonā. 1963.gadā Ilūkstes rajonu likvidēja un gandrīz visu tā teritoriju pievienoja Daugavpils rajonam.

Līdz pat 20.gs. 50.gadu vidum Ilūkstē bija tikai pirmskara celtās mūra ēkas un iedzīvotāju individuālās koka ēkas. Ilūkstes rajona pastāvēšanas pēdējos gados strauji sāka celt daudzdzīvokļu mūra dzīvojamās ēkas, tika uzcelts kultūras nams un Ilūkstes 2. vidusskolas ēka. Pēc Ilūkstes rajona pievienošanas Daugavpils rajonam, Ilūkste pasliktinājās saimnieciskās un kultūras dzīves attīstība. Zināma rosība atsākas tikai 20.gs. 70-80 gados, kad tika uzcelti daudzdzīvokļu māju masīvi Kastaņu, Jēkabpils un Brīvības ielā, jaunas ražošanas ēkas rūpkombināta vajadzībām, 1998.gadā pabeidza bērnu dārzu.

Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas 1991.gadā, pirmā nozīmīgākā ēka bija piebūve Ilūkstes 1.vidusskolai, kas tika nodota ekspluatācijā 1995.gada 28.septembrī.

No 2003.gada Ilūkste ir novada centrs. Novadā apvienojās Ilūkstes pilsēta, Pilskalnes, Šederes, Bebrenes pagasti – vēsturiski interesantas un ainaviski skaistas, kultūrvēstures un dabas objektiem bagātas Augšzemes teritorijas. Ilūkste un novads ir ceļotājiem atvērta, pievilcīga un interesanta, ceļotāji vienmēr ir laipni gaidīti.

Bebrenes nosaukums cēlies no vietējās upītes “Bebrupīte” nosaukuma, kurā dzīvoja daudz bebru. “Bebrene” – bebru apvidus rakstos pirmo reizi minēta 1562. gadā.

Bebrenes apkārtnē apdzīvota sākot ar akmens laikmetu, par to liecina Dvietes apmetnes vieta, kas atrodas 7,5 km no tagadējā Bebrenes centra. Pagasta teritorijā līdz Otrajam Pasaules karam atrasti vairāki akmens cirvji, ziemeļbrieža raga harpūna, kas piederējusi ziemeļbriežu medniekiem, kuri te dzīvoja pēc pēdējā Baltijas ledāja atkāpšanās. Dvietes upes gultnē tika atrasti dažādi zvejas rīki: žebērķļi, makšķeru āķi, kurus pieskaita pie mezolīta laikmeta. Tāpat atrasti arī medību rīki: harpūnas, dunči, bultu gali. Tātad šīs apkārtnes pirmiedzīvotāji bijuši mednieki un zvejnieki, kuri dzīvojuši savrupās grupās. Par to liecina arī māla trauku lauskas.

Vidējā neolīta arheoloģiskie pieminekļi ir Dvietes upes un Munču apmetnes, kas atrodas 12,5 km uz ziemeļrietumiem no Bebrenes. Atrasti kaula un krama bultu gali, harpūnas, ķemmītes – bedrīšu tipa keramikas lauskas. Arī vēlajā neolītā šis apvidus apdzīvots, par to liecina atrastie aļņu raga cirvji, auklas keramikas trauku lauskas. Iedzīvotāji nodarbojušies ar zvejniecību, medniecību, savvaļas augu vākšanu. Tikai akmens laikmeta beigās sāka parādīties primitīva lopkopība – zemkopība. Tagadējo Bebrenes teritoriju akmens laikmetā izmantoja Dvietes apmetnes iemītnieki.

Bronzas laikmets pastāvēja no 1500. – 500. g. pirms Kristus, tad iepazīna pirmo metālu – bronzu. Šī laikmeta arheoloģiskie pieminekļi ir nenocietinātu apmetņu vietas Dvietes, Kaldabruņas, Batarejas, Šantes, Zamečkas, melnā kalna un Palazdiņu pilskalni. Te atrastas švīkātās un tekstila keramikas trauku lauskas, akmens cirvji, kara cirvji, kaula adatas. Novads bronzas laikmetā ir vairāk apdzīvots nekā akmens laikmetā, te dzīvoja baltu ciltis.

Bebrenes apkārtnē bija apdzīvota arī dzelzs laikmetā no 500. g. pirms Kristus līdz 1200. g. pēc Kristus. Šī laikmeta arheoloģiskie pieminekļi ir Zesercelmu uzkalniņu kapi, Kaldabruņas pilskalns ar apmetni, Daģu senkapi, Bebrenes senkapi, Ilzes pilskalns. Te atrasts kātcaurumu dzelzs cirvis, dzelzs rotadatas, dzelzs sirpji, bronzas aprobe un kaklariņķi. Šai laikā attīstījās zemkopība un lopkopība, vajadzēja lielākas zemes platības un tāpēc no pilskalniem apdzīvotība pārvācās uz attālākām apmetnēm. Atrastie cirvji piemēroti atmežošanai un līdumu līšanai.

Bebrenes teritoriju no 5. – 10. gs. apdzīvoja sēļi, kuri te ienāca no Viduslatvijas un Dienvidlietuvas. Laika posmā ap 1200. g. šīs apkārtnes sēļi bija padoti Jersikas karalim, bet 1224. g. bīskaps Alberts piespieda atdot Pārdaugavas novadus bruņiniekam Konradam no Ikšķiles. No 1260. – 1279. g. Bebrenes teritorija bija lietuviešu rokās, notika cīņas pret lietuviešiem un Vācu ordeni. Ap 1400. g. Vācu ordenis bija iekarojis Bebrenes teritoriju un pierakstīja pie Daugavpils pils iecirkņa. Bebrene Vācu ordenim piederēja līdz 1560. gadam. 1562. gadā Daugavas kreiso krastu ieņēma poļu karalim un pieskaita Kurzemes hercogistes teritorijai. Hercogs Ģederts

Bebrenes centru piešķir Daugavpils komturam Jasperam Zībergam, ar šīs dzimtas vārdu Bebrenes vēsture cieši saistīta.

1567. – 1568. g. tiek uzcelta Bebrenes luterāņu baznīca, ko apkalpo Subates draudzes mācītājs, bet 1580. g. ir Ilūkstes luterāņu draudzes filiāle. Ilūkstes un Bebrenes muižnieki pie Bebrenes baznīcas nodibināja skolu, kurā no sestdiena līdz pirmdienai mācīja zemnieku bērnus.

1601. – 1602. g. poļu – zviedru kara laikā Bebrenes teritorija tiek pilnīgi nopostīta, visa Augšzeme pārvēršas tuksnesī. 1603. – 1604. g. zemnieki sāk no jauna apmesties Bebrenes apkārtnē. 1622. – 1623. g. zviedru un poļu jātnieki atkal siro pa apkārtni, bet zemnieki partizāni viņus aizdzen. 1630. gads ir bada gads.

1636. g. Bebrenes muižnieks Zībergs nodeva baznīcu un skolu katoļiem, sākās zemnieku pāreja katoļticībā.

1657. – 1661. g. novadā plosās mēris un nomirst trešā daļa zemnieku.

1701. – 1706. g. novadu izsiro lietuvieši, zviedri, krievi, atkal tiek ievazāts mēris un 1711. g. slimības iznīcina 75% Bebrenes iedzīvotāju. 1720. g. teritorijā pastiprināti ieceļo baltkrievi un latgalieši.

1652. g. Bebrenē tiek uzcelta koka baznīca Svētā Jāņa Kristītāja godam, to cēlis Braslavas kastelāns Vislings – Zībergs kā filiālbaznīcu Ilūkstei.

No 1690. g. Bebrenes muiža bija Ilūkstes jezuītu misijas vieta, viņi pārzināja baznīcu līdz 1773. gadam. 1790. g. koka baznīca nodeg, bet 1797. g. uzcēla jaunu mūra baznīcu, kas saglabājusies līdz mūsdienām. No 1747. g. līdz 1802. g. draudzē bija 3,5 tūkstoši locekļu un līdz pat Otrajam pasaules karam Bebrenes draudze bija spēcīgākā visā Augšzemē.

1812. g. no jūlija līdz oktobrim franču – poļu karaspēks okupēja Bebreni, bet drīz atkāpās uz Valles pusi. Runā, ka pats Napoleons gulējis Bebrenē!

1818. g. 24. decembrī tiek izsludināta zemnieku brīvīšana.

1864. g. tiek nodibināts Bebrenes pagasts un 1866. g. 1 km no centra uz Jēkabpils ceļa uzceļ pirmo pagastmāju, sāk darboties pagasta valde.

19. gs. pirmajā pusē Bebrenes apkārtnē bija apmēram 50% izglītotu (lasītpratēju) cilvēku. Ilūkstes apriņķī darbojās 50 baznīcas, 15 skolas un 150 krogi! 1896. g. Bebrenes muižas īpašnieks grāfs Plāters – Zībergs un pagasta vecākais J. Bleive iedalīja 2 ha zemes skolas celtniecībai pie Aknīstes ceļa, pirmā skola bija divstāvu koka ēka. 1918. g. tā nodega un skolu pārcēla uz pagaidu telpām pagastmājā, bet 1922. g. skolas rīcībā nodeva Bebrenes pili, kur skola atrodas vēl joprojām.

Bebrenes pagasta darbību 20. gs. sākumā vairākkārt pārtrauca un mainīja statusu. Pirmās pārmaiņas saistītas ar 1905. gadu, tika organizētas vietējo iedzīvotāju sapulces, izveidota rīcības

komiteja, kura organizēja muižas policijas atbrūšanu. Lai likvidētu rīcības komiteju 1906. g. tika organizētas soda ekspedīcijas, tās nodedzināja 2 mājas, rīkoja kara tribunālu aktīvistiem, nemierniekus sodīja ar pēršanu. 1907. g. atjaunoja iepriekšējo pagasta valdi.

Smagi bija Pirmā Pasaules kara gadi, Bebreņu pagastu vācu karaspēks okupēja 1915. g. augustā un okupācija ilga līdz 1918. g. decembrim. Baznīca tiek izmantota kā lazarete, bet mise noturēta koka kapličā vecajos kapos. 1916. g. vācieši armijas vajadzībām izbūvēja šaursliežu dzelzceļa līnijas Eglaine – Bebrene – Kaldabruņa – Stagara un Kaldabruņa – Subate.

1918. g. 18. novembrī tiek nodibināta Latvijas valsts, bet 27. decembrī lielinieki okupē Bebreņi. 1919. g. lielinieku terors pamudināja zemniekus uzsākt partizāņu cīņu ar iebrocējiem un 1. septembrī Bebreņi no padomju varas atbrīvoja vietējie partizāņi ar Lietuvas kareivju palīdzību. Viņiem par godu ir uzcelts piemineklis Latvijas brīvības cīnītājiem. Tiek atjaunota pagasta pašvaldība un nodibināta aizsargu organizācija, lauksaimnieku biedrība ‘Graudis’. Notiek aktīva saimnieciskā darbība, muižas zemes tiek sadalītas jaunsaimniekiem, darbojas Bebreņu motordzirnavas, Dimantu vējdzirnavas, tvaika dzirnavas un gateris, ūdensdzirnavas, linu fabrika, 3 pienotavas, 5 veikali, virsmežniecība. Apkārtne ir 3 pirmās pakāpes un 1 otrās pakāpes pamatskola. 1932. g. Bebreņu centram piešķirts ciema statuss.

40. gados visā Latvijas valstī notika lielas pārmaiņas, atkal tika atjaunota padomju vara, kura Bebreņē noturējās vienu gadu, jo sākās Otrais Pasaules karš. Bebreņi vācu armija okupēja 1941. g. jūnijā. Frontes līnija Bebreņē pāriet pāri diezgan mierīgi, bez lieliem postījumiem. Vācieši izrēķinās ar vietējiem komunistiskā režīma aktīvistiem, nokrīt dažas lidmašīnas, daži terora akti. 1944. g. vācu armija atkāpās un tika atjaunota padomju vara, nodibināts Ilūkstes apriņķis. 1950. g. apriņķis tika iekļauts Daugavpils apgabalā un pēc tam Daugavpils rajonā, kuru administratīvi uzskata par Latgales sastāvdaļu.

Padomju varas gados Bebreņē sāka dibināt kolhozus, pirmais bija kolhozs ‘Dzirkstele’ 1947. g., vēl bija ‘Laima’, ‘Gaisma’, ‘Ilze’, ‘Ezernieki’, ‘Vārpa’, ‘Druva’. Vēlāk kolhozi tika apvienoti, izveidots Bebreņu sovhoztehnikums, pēc tam no 1992. – 1996. g. pastāvēja paju sabiedrība ‘Bebrene’. Darbojās Ilzes pienotava un krejotava, dzirnavas, vilnas vērptuve, šūšanas darbnīca, divas zāgētavas, mehāniskās darbnīcas, 5 veikali, 2 sakaru nodaļas, 2 kultūras nami, 2 bibliotēkas.

80. gadu beigās viss tika privatizēts, 1987. g. 11. septembrī aktīvi sāka darboties Tautas fronte 35 cilvēku sastāvā. 1990. g. tika atjaunota Latvijas neatkarība.

Pilskalnes apkārtnē ir bijusi bieži apdzīvota jau senos laikos, par to liecina pilskalnu daudzums – tie ir septiņi, vairāk kā jebkur citur Daugavpils rajonā. Pēc E.Brastiņa pētījumiem pilskalni ir bijuši stipri apdzīvoti, bagātām mītņu kārtām, atrastas māla trauku atliekas – gan

švīkātā māla raksti, gan apmestā. Bronzas laikmeta arheoloģiskie pieminekļi ir nenocietinātu apmetņu vietas Dvietes, Batarejas, Šantes, Zamečkas, Melnā kalna un Palazdiņu pilskalni. Te atrastas švīkātās un tekstila keramikas trauku lauskas, akmens cirvji, kara cirvji, kaula adatas. Novads bronzas laikmetā ir vairāk apdzīvots nekā akmens laikmetā, te dzīvoja baltu ciltis.

Pilskalnes pagasts vēsturiski atradās Ilūkstes apriņķī starp Dvietes, Sventes, Lašu un Bebreņu pagastiem, apkārt Ilūkstes pilsētai.

Zemes platība 10884,68 ha, iedzīvotāju skaits - 2240, 275 vecsaimniecības ar 6606,06 ha, 104 jaunsaimniecības ar 2001 ha, 46 sīksaimniecības ar 177,3 ha. Pagasta budžets 1937/ 38. gadā Ls 33018 no tā administratīvajiem izdevumiem Ls 10809, izglītībai Ls 2934, veselības aizsardzībai Ls 3307, sociālai apgādībai Ls 3709. Pagasta īpašumi: Jaunsudrabiņi Nr. 55F – 6,20 ha; Padomnieki Nr. 68F – 5,67 ha, Raktuves – 1,42 ha; Cīruļi – 2 ha; Bizeņi – 0,70 ha; Kadiķi – 0,63 ha. Pagastā atradās J.Mežmaļa vilnas vērptuve ar 2 strādniekiem un gada apgrozījumu Ls 3000. Biedrības: Pilskalnes lopkopības pārraudzības biedrība – 1936.gadā 23 biedri; Pilskalnes lauksaimniecības biedrība “Stars” – 12 biedri, tai pieder Buļļu mājas ar 1,1 ha. Pagastā bija Pilskalnes I pakāpes pamatskola ar 3 skolotājiem, skolai piederēja bibliotēka ar 696 sējumiem.

Muižas: Pilskalne sadalīta 120 vienībās (no tām 3 bijušās rentes mājas un 10 piegriezumi) kopplatībā 1573 ha; Kanecpole sadalīta 22 vienībās, kopplatība 147 ha. (Latvijas Konversācijas vārdnīca,1939.g.)

1946.gadā bijušā Pilskalnes pagasta teritorijā organizējās Pilskalnes ciema padome. Tās robežās atradās 76 viensētas, no kurām 58 saimniecības no 1948 –1949. gadam iestājās jaundibinātajā lauksaimniecības kooperatīvā “Turība”. Pēc kolhoza “Turība” izveidošanas, noorganizējās vēl 3 nelieli kolhozi “Liesma”, “Cīņa”, “Iskra”. 1950.gadā sākās mazo kolhozu apvienošana, kas turpinājās arī vēlākajos gados – 1973.gadā 16.02. apvienojās kolhozs “Nākotne” un “Zemgale”, 1977.gadā izveidoja lielu kolhozu “Zemgali” savienojot ar “Lāčplēsi”. Kolhozu “Zemgale” 1992.gada 27.02. pārveidoja par paju sabiedrību “Pilskalne”, kas likvidējās 1993.gadā, izveidojot nelielus kooperatīvus: piena – gaļas ražošanai – “Dubezers”; “Skaidrītes”, šķirnes cūku audzēšana – “Zemgale”, sēklkopība- “Klēts”, piensaimniecība ”Pilskalne –1”. Radās nepieciešamība apvienot arī mazās ciema padomes. 1954.gadā Pilskalnes ciema padomes pakļautībā nāk Doļņajas, Gorbunovkas, Ludvigovas ciema padomes.1961.gadā pievieno arī Zaļmežnieku ciema padomi. 1961.gadā Pilskalnes ciema padomes teritorija ir 11758 ha platībā. Padomes pārziņā ir 759 viensētas, Pilskalnes četrklasīgā skola (organizēta 1926.gadā ar 40 skolniekiem), 3 klubi, 2 bibliotēkas, medicīniskais punkts, vetiecirknis un 4 veikali. Pirmo skolu Pilskalnē zemnieku bērniem nodibināja Cecīlija Plātere – Zīberga (1853 – 1902.)

Pēc otrās vispārīgās tautas skaitīšanas datiem 1925.gadā Pilskalnes pagastā bija 54,5% latviešu tautības iedzīvotāji, 1,7% lietuviešu, 4,7% krievi, 8,8 % balkrievi (baltruteņi), poļi 30%, citas tautības 0,1%. Uz 2001.gadu Pilskalnes pagastā bija 1317 iedzīvotāji: 74% latvieši;10,5% poļi; 9% krievi; 4,5% baltkrievi; 1,5% lietuvieši; 0,5% ukraiņi. 1949. gada represijas skāra arī Pilskalni, no pagasta tika represēti 80 iedzīvotāji uz Tomskas apgabalu, tai skaitā 3 bērni līdz 3 gadu vecumam.

Pilskalnes pagasta iedzīvotāji pieder pie vairākām draudzēm – Lašu – Ilūkstes evaņģēliski luteriskās draudzes, Ilūkstes Romas katoļu draudze. Pagasta teritorijā ir 6 kapsētas piederošas Ilūkstes Romas katoļu draudzei.

Šēderes pagasts, 1889.gadā ar zemnieku lietu komisāra barona Kroma rīkojumu 7 atsevišķie muižu pagasti (Annasmuižas, Baltmuižas, Hohenbergas, Lustbergas, Šēderes, Lašu un Vecgrīnvaldes) tika apvienoti vienā kopīgā pagastā. Jaunais pagasts paturēja Lašu muižas pagasta nosaukumu, jo atradās jaunā pagasta centrā. Bijušās Šēderes muižas īpašnieks barons Seks dāvāja pagasta sabiedrībai pie Šēderes muižas zemes gabalu, tā panākot pagasta valdes pārcelšanu no Lašiem uz Šēderi – pagasta nomali. 20.gadsimtā laikā vairākkārt tika mainīta pašvaldības politiskā iekārta, kā arī administratīvās robežas. Pirmā pasaules kara laikā, 1914.gadā pagasta pašvaldība evakuējās uz Krieviju, lielinieku laikā gāja bojā pagasta pašvaldības arhīvs, nauda un vērtspapīri. 1915.gada septembrī pagastu ieņēma vācieši. Vācu okupācija ilga līdz 1918.gadam. Savukārt, 1919.gada augustā pagastu okupēja Lietuvas karaspēks un noorganizēja savu pašvaldību. Lietuvas karaspēks pagastu atstāja 1920.gada septembrī, tad pagastu atkal pievienoja Latvijai. Pēc 2.pasaules kara, 1945.gadā tika mainītas Lašu pagasta administratīvās robežas un izveidotas divas pašvaldības – Lašu pagasts ar centru Šēderē un Eglaines pagasts ar centru Eglainē. 1954.gadā Lašu pagastam pievienoja daļu no Pilskalnes pagasta teritorijas - Gorbunovkas ciemu. Pēc Ilūkstes rajona likvidācijas, 1962.gadā Lašu pagastam pievienoja Raudas pagastu un daļu no Sventes pagasta. 1991.gadā Lašu pagasts tika pārdēvēts par Šēderes pagastu.

3. IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOTĪBAS STRUKTŪRA

Tabula Nr.2.

IEDZĪVOTĀJU SKAITS ILŪKSTES NOVADĀ

	Ilūkstes pilsēta	Bebrenes pagasts	Pilskalnes pagasts	Šēderes pagasts	Ilūkstes novads
Iedzīvotāju skaits	2941	1140	1245	1360	6683
% no Ilūkstes novada kopējā iedzīvotāju skaita	43 %	19 %	19 %	20 %	100 %
Pilsētas iedzīvotāji					43%
Lauku iedzīvotāji					57 %

Avots: Ilūkstes novada dzimtsarakstu nodaļas dati uz 01.06.2006.

Saskaņā ar pašvaldības sniegto informāciju, uz 2006.gada 1. jūniju **Ilūkstes pilsētā** dzīvoja 2941 iedzīvotāji. (skatīt 3.1. tabulu). Pēc pašvaldības sniegtās informācijas par iedzīvotāju skaitu 2006.gadā, pilsētā ir vērojama iedzīvotāju skaita samazināšanās tendence. Iedzīvotāju nacionālais sastāvs ir diezgan daudzveidīgs - 54% latvieši, 24% krievi, 15% poļi, 0,4% baltkrievi, 0,2% lietuvieši, pārējās tautības (ukraiņi, čigāni u.c.) - 2,8%.

Bebrenes pagastā dzīvo 1140 (2006.01.06.), kas sastāda 19% no visiem Ilūkstes novada iedzīvotājiem. Salīdzinot ar piepilsētas pagastiem, Bebrenes pagasta teritorija nav blīvi apdzīvota.

Bebrenes pagasta teritorijā iedzīvotāji izvietojušies:

- kompaktās, urbanizētās apdzīvotās vietās – ciematos (Bebrene, Ilze);
- viensētās.

Bebrenes ciematā dzīvo 438 iedzīvotāji, tas ir 38 % no pagasta iedzīvotāju kopskaita. Kā apdzīvota vieta Bebrene minēta 1562. gadā. Ciema statuss Bebrenei piešķirts 1932. gadā. Bebrenes ciems ir viens no nedaudzajiem Latvijā, kura apbūve tieši piekļaujas muižas ansamblim un veido ar to kopēju plānojuma struktūru. Tajā noteicošā loma ir muižas ēku (1836. – 1896.) un baznīcas (1797.) izvietojumam uz vienas kompozīcijas ass, kura stiepjas dienvidu – ziemeļu virzienā. Pārējie ciemata apbūves elementi ir vairāk vai mazāk tai pakārtoti.

1938. gadā tika uzcelta lauksaimniecības skola. sociālistiskās saimniekošanas periodā Bebrene bija kolhoza centrs, tika uzbūvētas 5 daudzdzīvokļu mājas, studentu kopmītnes, bērnu dārzs, pagasta padomes un kultūras nama ēka, 2 veikali, mehāniskās darbnīcas, gateris, katlu māja un 50 viendzīvokļu mājas.

Ilzes ciematā dzīvo 89 iedzīvotāji, tas ir 8 % no pagasta iedzīvotāju kopskaita. Kādreiz Ilze bijusi daudz attīstītāka, te atradās skola, pienotava, kolhoza centrs, kultūras nams, bet pašreiz tas viss ir likvidēts. Sociālistiskās saimniekošanas periodā uzceltas 3 daudzdzīvokļu mājas un 9 viendzīvokļu mājas. Šobrīd Ilzē darbojas veikals, pasta nodaļa un grāmatu izsniegšanas punkts. Pārējie pagasta iedzīvotāji dzīvo viensētās, kas izvietotas visā pagasta teritorijā.

Iedzīvotāju skaits ar katru gadu samazinās gan apdzīvotajās vietās, gan viensētās, laukos paliek dzīvot arvien mazāk jaunu cilvēku, lauki izmirst.

Pēc nacionālā sastāva Bebrene pagastā pārsvarā dzīvo latvieši – 87 %, krievi – 7 %, poļi – 2 %, lietuvieši – 2 %, baltkrievi – 1 %, citas tautības – 1 %.

Pagastā vairāk ir sievietes – 53 %, mazāk vīriešu – 47 %.

Pilskalnes pagastā dzīvo 1245 iedzīvotāji (2006.01.06.), kas sastāda 19 % no visiem Ilūkstes novada iedzīvotājiem. Salīdzinot ar citiem Daugavpils rajona pagastiem, Pilskalnes pagasta teritorija nav blīvi apdzīvota.

Pilskalnes pagasta teritorija sastāv no diviem galvenajiem apdzīvotu vietu tipiem:

- 1.kompaktas, urbanizētas apdzīvotās vietas – ciemati;
- 2.viensētas vai retinātas viensētu grupas (mazciemi).

Kompakto apdzīvoto vietu grupā nosacīti ietilpst teritorijas:

- c.”Pilskalne” (pagasta centrs atrodas Pilskalnē);
- c.”Doļnaja”.

Abi ciemati celti un savu patreizējo izskatu ieguvuši sociālistiskās saimniekošanas laikā. Vēsturiskai Latvijas ainavai šādi ciemati nav raksturīgi.

Pilskalnes ciematā dzīvo 174 iedzīvotāji, kas ir 14% no pagasta iedzīvotāju kopskaita. Kā apdzīvota vieta Pilskalne minēta jau 1550.gadā, jo šeit atradās grāfu Zībergu lielākā muižas pils, kas kara laikā iznīcināta. Sociālistiskās saimniekošanas posmā izveidojās kolhoza centrs, tika uzbūvētas 4 daudzdzīvokļu mājas, pagasta padomes ēka, 12 viendzīvokļu mājas. Sajā teritorijā kompakts māju izvietojums, veikals, gaļas pārstrādes cehs, graudu kaltes, mehāniskās

darbnīcas, gateris un bijušā kantora ēka. Ciemata teritorija ir sakopta. Caur ciematu ved ceļš uz meža ainavu parku „Pilskalnes Siguldiņa”, kas robežojas ar ciematu.

Doļņajas ciematā dzīvo 110 iedzīvotāji, kas ir 9% no pagasta iedzīvotāju kopskaita. Sociālistiskās saimniekošanas posmā uzceltas trīs daudzdzīvokļu mājas, veikals, klubs, mehāniskās darbnīcas, cūku nobarošanas komplekss, 28 viendzīvokļu mājas. Pārējie iedzīvotāji dzīvo viensētās, kas izvietotas pagasta teritorijā.

Lielciemu pagasta teritorijā nav. „Pilskalne” varētu tikt pieskaitīti vidējciemam, „Doļņaja” – mazciemam.

Iedzīvotāju skaits ar katru gadu samazinās, gan lielākajās apdzīvotajās vietās, gan pagastā kopumā.

No kopējā iedzīvotāju skaita latvieši sastāda 74% (rajonā 37%) krievi 14% (rajonā 41%), poļi 12% (rajonā 11%), baltkrievi 0.05% (rajonā 6%)

Šēderes pagastā dzīvo 1360 iedzīvotāji (2006.01.06.), kas sastāda 20% no visiem Ilūkstes novada iedzīvotājiem. Šēderes pagasta iedzīvotāju blīvums ir 12,1 iedzīvotāji uz 1 km². Šēderes pagasta teritorija sastāv no diviem galvenajiem apdzīvotu vietu tiem:

- kompaktas, urbanizētas apdzīvotās vietas – ciemati;
- viensētas vai retinātas viensētu grupas (mazciemi).

Kompakto apdzīvoto vietu grupā nosacīti ietilpst teritorijas:

- Šēdere (Šēderē atrodas pagasta centrs);
- Pašuliene;
- Rauda.

Šie ciemati celti un savu patreizējo izskatu ieguvuši sociālistiskās saimniekošanas laikā. Vēsturiskai Latvijas ainavai šādi ciemati nav raksturīgi.

Šēderes ciematā dzīvo 273 iedzīvotāji, kas ir 20% no pagasta iedzīvotāju kopskaita. Kā apdzīvota vieta Šēdere minēta jau 19.gadsimtā, jo šeit atradās Šēderes muiža (īpašnieks – barons Seks), kas pirmā pasaules kara laikā tika iznīcināta. Sociālistiskās saimniekošanas posmā izveidojās kolhoza „Cīņa” pēc tam – paju sabiedrības „Šēdere” centrs, tika uzbūvētas 6 daudzdzīvokļu mājas, un 8 viendzīvokļa mājas, feldšeru punkts, veikals, ēdnīca, bērnu dārzs, mehānisko darbnīcu komplekss. Pēc paju sabiedrības likvidācijas 1998.gadā, daļēji ir mainījušies infrastruktūras objektu lietošanas mērķi. Šajā teritorijā ir kompakts māju izvietojums. Ciemata teritoriju šķērso 2.kategorijas valsts autoceļš Bebrene- Šēdere-Gorbunovka.

Pašulienes ciematā dzīvo 360 iedzīvotāji, kas ir 26% no pagasta iedzīvotāju kopskaita. Sakarā ar benzīna pārsūkņēšanas stacijas „Ilūkste” (mūsdienās – Līniju ražošanas dispetčerstacija

„Ilūkste”, kas ir SIA „LatRosTrans” struktūrvienība) būvniecības uzsākšanu 1970.gadā, laika posmā no 1970. gada līdz 1990. gadam ciematā tika uzceltas sešas daudzdzīvokļu mājas, sadzīves un kultūras komplekss, attīrīšanas iekārtas, siltumpunkts un stadions.

Raudas ciematā dzīvo 101 iedzīvotāji, kas ir 7% no pagasta iedzīvotāju kopskaita. Ciematā atrodas Raudas speciālā internātpamatskola bērniem-bāreņiem, kura tika uzcelta 1936.gadā, skolas saimniecības ēkas, veikals, kā arī divas daudzdzīvokļu mājas skolotājiem - viena no tām tika uzceltas 60. un otra – 80.gados. Ciemata teritoriju šķērso 2.kategorijas valsts autoceļš Marina-Rauda-Lietuvas robeža. Pārējie iedzīvotāji dzīvo viensētās, kas izvietotas pagasta teritorijā. Iedzīvotāju skaits ar katru gadu samazinās, gan lielākajās apdzīvotajās vietās, gan pagastā kopumā.

No kopējā iedzīvotāju skaita latvieši sastāda 50% (rajonā 37%) krievi 28% (rajonā 41%), poļi 13% (rajonā 11%), baltkrievi 4% (rajonā 6%), lietuvieši 4%.

4. DABAS APSTĀKĻU ĪSS RAKSTUROJUMS

Ilūkstes novads atrodas Augšzemes augstienes Z daļā, Ilūkstes paugurainē un Austrumlatvijas zemienes Aknīstes nolaidenuma DR daļā. Kopumā teritorija novietota salīdzinoši augstu virs jūras līmeņa, augstākie virsas punkti ir Lediņu kalns (201 m v.j.l.), Bezdelīgu kalns (186 m v.j.l.), Diņģeļkalns (162 m v.j.l.) u.c. Visaugstāk v.j.l. ir novietotas Pilskalnes un Bebreņu pagastu teritorijas, kur absolūtais augstums daudzviet pārsniedz 180 m v.j.l. Novada A robežu veido Daugava. Pārējās lielākās upes ir Dviete, Ilūkste, Viesīte, Rauda. Novadā ir daudz mazo upīšu – Akmeņupe, Pastaune, Dubupīte, Munda, Pļepovka, Rupsīte, Līčupe, Kazupe u.c.

Reljefa formu saposmotības pakāpe kompleksā ar veģetāciju un iekšējiem ūdeņiem, nosaka novada ainavas gleznainību un pievilcību. Apskatāmajā teritorijā ainaviskus skatus tūristu un atpūtnieku apskatei, fotografēšanai un citām aktivitātēm dabā nodrošina Augšzemes augstienes Ilūkstes – Kaldabruņas paugurmasīvs, Sventes paugurmasīvs, Daugavas ieleja, Dvietes senleja un daudzi ezeri piem. – Bērzesers, Dubezers ezers, Kaminčas ezers, Steļmaka ezers, Driģenes ezers, Ilzes ezers, Marijas ezers, Šarlotes ezers, Ombergas ezers Dzeņuška ezers u.c.

Neskatoties uz ilgstošu lauksaimniecisko darbību, Ilūkstes novadā ir saglabājies daudz mežu, kas aizņem 10679,5 ha, mežiem bagātākā ir Šederes pagasta pārvalde, kur meži aizņem apm. 45% no kopējās pagasta teritorijas, lielākie mežu masīvi atrodas pagasta D, DA daļā (Raudas mežs, Vilkinišku, Timšānu mežs, Vērtežas sils). Izplatītākās koku sugas ir priede, lapu koki un egle.

Ilūkstes novada teritorijā atrodas sekojošas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas: dabas parks “Dvietes paliene”, dabas liegums „Pilskalnes Siguldiņa”, dabas liegums “Pašulienes mežs”, dabas liegums “Raudas meži”, un aizsargājamo ainavu apvidus „Augšzeme”, kura teritorijā atrodas dabas parks “Svente”, dabas liegums “Bardinska ezers”, dabas liegums “Skujines ezers”

4.1. ILŪKSTES NOVADA TERITORIJAS ĢEOLOĢISKĀ UZBŪVE, RELJEFS UN ĢEOLOĢISKĀ RISKĀ NOVĒRTĒJUMS

Ilūkstes novada teritorijas ģeoloģiskajai uzbūvei kopējos vilcienos ir tādas pašas iezīmes, kā Latvijas teritorijai un Daugavpils rajonam. Zemes garozas augšējo daļu te veido Austrumeiropas platformai raksturīgie izcelšanās vecuma, ģenēzes un iežu sastāva ziņā atšķirīgie struktūrkompleksi: kristāliskais pamatklintājs un nogulumiežu sega. Novada ģeoloģiskās uzbūves raksturošanai var izmantot terminus, kas tiek attiecināti uz Latvijas zemes dzīlēm:

- kristāliskais pamatklintājs – arhaja un proterozoja magmatiskie un metamorfie ieži;
- pamatieži - kristāliskais pamatklintājs un visi zemkvartāra (venda - juras) nogulumieži;
- nogulumiežu sega – visi (venda - kvartāra) nogulumieži;
- kvartāra nogulumu sega – visi kvartāra nogulumieži.

Kristāliskais pamatklintājs Ilūkstes novada teritorijā iegulst no 680 m zjl. Šēderes pagasta D daļā līdz 760 m zjl. Bebrenes pagasta Z daļā., tā virsma ir ar vienmērīgu kritumu ZR virzienā un atrodas Daugavpils monoklināles ietvaros (Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003). Kristāliskā pamatklintāja virsma, ņemot vērā Ilūkstes novada reljefa stirpi saposmoto raksturu, iegulst no 780 m dziļumā no zemes virsas Ilūkstes ielejā līdz 920 m dziļumā no zemes virsas Ilūkstes – Kaldabruņas paugurmasīvā.

Kristālisko pamatklintāju veido augšarhaja-apakšproterozoja magmatiskie un metamorfie ieži – Daugavpils kompleksa ($m \square AR_1 dg$) biotīta, biotīta-ragmāņa, plagiomikrokļīna granīti un migmatītgranīti, Ašvas sērijas ($AR_2 aš$) hiperstēna, granātu-biotīta gneisi u.c. metamorfie ieži (Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003). Pamatklintāju veidojošos iežus pārklāj 5 līdz 10 m bieza dēdējumgaroza, kurai dēdēšanas produkti piešķir gaišu krāsu. Ģeoloģiskās izpētes un seismoizpētes dati liecina par to, ka Ilūkstes novadā esošo granītgneisu masīvu iespējamās, DR – ZA virzienā šķērso vairāki pirmsplatformas tektoniskie lūzumi (Vereteņņikovs, 1996). Šo iespējamo tektonisko lūzumu izvietojums ir uz ZR un DA no līnijas Šēdere – Ilūkste.

Baltijas reģionā veiktie kristāliskā pamatklintāja atkārtoti pētījumi (Explanation of the Map ..., 1996) tomēr parāda, ka intruzīvo un metamorfo iežu kompleksu vecums un startigrāfiskā

piederība ir pieņemta nosacīti, arī šo iežu izplatība, kas aprakstīta balstoties uz netiešo izpētes metožu rezultātu interpretāciju (gravimetriskie un magnetometriskie mērījumi) un atsevišķu urbumu datiem, ir jāuzskata par hipotētisku.

Nogulumiežu sega. Kristāliskā pamatklintāja sadēdējušo virsmu, atkarībā reljefa rakstura, 780 līdz 920 m biezā slānī (Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003) pārsedz slāņkopu biezuma, vecuma, iežu sastāva un ģenēzes ziņā atšķirīgi nogulumieži, kurus, ņemot vērā to stratigrāfisko piederību un ģenētisko grupu, var sadalīt pirmskvartāra un kvartāra nogulumiežos.

Nogulumiežu segas *pirmskvartāra pamatiežu struktūrkomplekss* ir veidojies, jūras apstākļos uzkrājoties terigēniem, biogēniem un karbonātiskiem nogulumiežiem.

Pamatiežu segas pamatnē apm 100 m biezā slānī ieguļ augšproterozoja (PR₃) venda (V) perioda jūras apstākļos uzkrājušies terigēnie nogulumi (Kotļinas stāvs, Valdaja sērija): gravelīti, smilšakmeņi, aleirolīti un māli. Tos pārklāj paleozoja vecuma kembrija, ordovika, silūra un devona periodu nogulumieži.

Kembrija struktūrstāvu novada teritorijā no ≈ 620 m līdz ≈ 510 m zjl. dziļumā pārstāv apakškembrija Lontovas svītas (Cm_{1ln}) un apakš- un viduskembrija Cirmas slāņkopas (Cm_{1-2cr}) māli, smilšakmeņi, aleirolīti un gravelīti (Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003). Raksturīgi, ka Cirmas slāņkopā sastopamie ūdeņi ir stipri mineralizēti (sāļu daudzums sasniedz 100 un vairāk gramus litrā). Šos ūdeņus iespējams izmantot balneoloģijā.

Ordovika struktūrstāvu novada teritorijā no ≈ 510 m līdz ≈ 320 m zjl. dziļumā pārstāv apakšordovika (O₁), vidusordovika (O₂) un augšordovika (O₃) mergēļi, māli, kaļķakmeņi, argilīti un aleirolīti (Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003).

Silūra struktūrstāvu novada teritorijā salīdzinoši plānā slānī no ≈ 320 m līdz ≈ 250 m zjl. dziļumā pārstāv Landoveras nodaļas (S_{ln}) un Venlokas nodaļas (S_w) mergēļi, māli, mālaini kaļķakmeņi un domerīti (Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003).

Devona struktūrstāvu veidojošo nogulumu segas biezums ir salīdzinoši vislielākais. Šī struktūrstāva apakšējo daļu novada teritorijā no ≈ 250 m zjl. līdz 0 m vjl. dziļumā pārstāv vidusdevona Eifela un Živetas stāva Rēzeknes svītas (D_{2rz}), Pērnavas svītas (D_{2pr}), Narvas svītas (D_{2nr}), Arukilas svītas (D_{2ar}) un Burtnieku svītas (D_{2br}) smilšakmeņi, māli, aleirolīti, mergēļi, dolomīti. No minētajam īpaši jāizceļ ir Narvas svīta, kas visā Latvijas teritorijā un arī Ilūkstes novada teritorijā ir stabils reģionālais sprostsplānis, atdalot saldūdens horizontus no zemāk iegulošajiem mineralizētajiem sāļūdeņiem. Svītu veido pelēki, zaļganpelēki domerīti, mālaini dolomīti, aleirolīti, virsējā daļā – ar retiem ģipša starpsplāņiem; to biezums – 80 - 100 m.

Devona struktūrstāva augšējo daļu novada teritorijā no ≈ 0 m vjl. līdz ≈ 60 m vjl. dziļumā pie Pilskalnes un Ilūkstes, bet no ≈ 0 m vjl. līdz ≈ 80 m vjl. dziļumā pie Šeders un Bebrenes

pārstāv augšdevona Franās svītas (D_3g) smilšakmeņi, aleirolīti, māli un aleirītiski māli (Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003). Terīgēnā kompleksa vidusdevona smilšainajos slāņos sastopamie pazemes ūdeņi ir mineralizēti (sāļu daudzums sasniedz 3,5 - 10 g/l) un tos iespējams izmantot kā galda dzeramos ūdeņus, gan arī kā dziednieciskos minerālūdeņus. Jāatzīmē, ka Arukilas, Burtnieku un Gaujas svītas smilšakmeņu horizontiem ir svarīga saimnieciskā nozīme, jo tie visā novada teritorijā ir galvenais potenciālais dzeramā ūdens ieguves avots.

Neskatoties uz ievērojamiem karbonātisko minerālo resursu krājumiem Ilūkstes novada teritorijā, to ieguve ir ekonomiski neizdevīga un praktiski nav iespējama lielā iegulšanas dziļuma dēļ.

Pamatiežu virsma (subkvartāra virsma) Ilūkstes novada teritorijā ir samērā līdzena, taču to saposmo vairāki ielejveida iegrauzumi, kas izvietojušies novada Z un R daļā – viens no tiem sakrīt ar Dvietes senleju, otrs izvietojies submeridionāli virzienā Bebrene – Murovanka, trešais virzienā Pašulīene – Svente. Subkvartāra virsmas absolūtā augstuma atzīmes svārstās no 60 līdz 80 m v.j.l., bet ielejveida iegrauzumos tās ir 53 m zjl. līdz 48 m zjl. Pastāv pieņēmums, ka šie iespējamie ielejveida iegrauzumi ir pirmskvartāra upju ieleju tīkla fragmenti. Ģeoloģisko urbšanas un izpētes darbu rezultāti (Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003), ļauj secināt, ka pamatiežu virsmas reljefs veidojies ilgstošas kontinentālās denudācijas procesu ietekmē, kuru virzību savukārt noteica lēni tektoniskie procesi, kas aptvēra Austrumeiropas platformas Z daļu. Pleistocēnā subkvartāra virsmu pārveidojusi ledāja un tā kušanas ūdeņu ģeoloģiskā darbība.

Kvartāra iežu sega. Paleozoja pamatiežu saposmoto virsmu Ilūkstes novada teritorijā pārsedz kvartāra (Q) iežu sega. Tā veidojusies salīdzinoši nesēn (pēdējais \square 700 līdz 800 \square 10³ g.) galvenokārt pleistocēnā, bet kvartāra iežu veidošanās un uzkrāšanās turpinās arī mūsdienās, t.i. pēcdeduslaikmetā jeb holocēnā. Latvijas DA apzināti triju jaunāko apledojumu atstātie nogulumi. Vislielākā nozīme kvartāra segas veidošanā ir pēdējam – Latvijas (Baltijas, Vislas) apledojumam. Tieši šī apledojuma nogulumi zemes virspusē atsedzas visā novada teritorijā.

Kvartāra iežu sega sastāv no vairāku kontinentālo apledojumu glacigēniem (ledāja) un akvaglaciāliem (ledāja kušanas ūdeņu) nogulumiem, kā arī pēcdeduslaikmeta nogulumiem, kuru izplatība ir lokāla. Griezumā kvartāra nogulumus visplašāk pārstāv Kurzemes (Q_2) un Latvijas jeb Baltijas (Q_3) svītas akmeņaini morēnas smilšmāli un mālsmilts, smilts, grants, retāk bezakmeņu māla un aleirītu nogulumi. Kvartāra iežu segas biezums svārstās no 40 līdz m pie Bebrenes līdz 60 – 80 m pie Šēderes, Ilūkstes-Kaldabruņas paugurmasīvā tās biezums pieaug līdz 100 m, bet ielejveida iegrauzumos uz R no Bebrenes un pie Pašulīenes tas sasniedz 120 - 150 m biezumu (Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003).

Ilūkstes novada teritorijas virsmu, kā arī reljefa formas veidojošo (formveidojošo) iežu kompleksu galvenokārt pārstāv augšpleistocēna glacigēnie (gQ_3/tv) morēnas akmeņaina smilšmāla un mālsmilts nogulumi (Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003). Novada teritorijas ziemeļos (Dvietes senlejā) un centrālajā daļā (Ilūkstes-Eglaines pazeminājumā) plašā joslā zemes virsmu veido augšpleistocēna fluvioglaciālie jeb ledājkušanas ūdeņu straumju akumulētie (fQ_3/tv) smilts, grants un oļainas grants nogulumi, kuros ir putekļainas smilts, aleirītu un bezakmens māla nogulumi (skat. 4.1.1. att.).

Minēti nogulumi mozaikveidīgi izkārtoti arī pārējā novada teritorijā, kur tie iezīmē kēmu pauguru masīvus un grēdas. Lielākie šādu fluvioglaciālo nogulumu laukumi ir Pilskalnes grēdā un joslā starp Šēderi un Grendzi, kā arī uz R no Bebresnes (Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003).

Teritorijā starp Ilūkstes pilsētu un Daugavas ieleju zemes virsmu veido augšpleistocēna limnoglaciālie (lQ_3/tv) jeb ledājkušanas ūdeņu baseinā uzkrājušies nogulumi – smalkgraudaina smilts ar aleirītu un bezakmens mālu starpkārtām.

Reljefa pazeminājumos un regulāri applūstošajā Dvietes senlejas daļā izveidojušies jaunāki, holocēna purva (bQ_4) nogulumi. Gar novada A malu Daugavas ielejā un C daļā Eglaines-Ilūkstes pazeminājumā sastopami aluviālie nogulumi (aQ_4). Aluviālie nogulumi šaurās joslās sastopami arī citu novada mazo upīšu ielejās. Bez minētajiem nogulumiem kvartāra virsmu Ilūkstes novada teritorijā atsevišķas vietās veido arī holocēna ezeru (lQ_4) smilts, sapropeļa un saldūdens kaļķiežu nogulumi, putekļainas smilts un mālsmilts proluviālie gravu nogulumi (pQ_4). Minētie nogulumi konstatēti un turpina uzkrāties ezerdobēs (ezeru nogulumi), gravās uzkrājas proluviālie (pQ_4) putekļainas smilts un smilts nogulumi.

Kvartāra iežu sega vienlaicīgi ir gan augsnes cilmiezis, gan arī veicamo celtniecības darbu un ceļu remontam nepieciešamo derīgo izrakteņu nozīmīgs ieguves avots novada pašvaldībai un novada teritorijā dzīvojošajiem cilvēkiem. Bez tam kvartāra ūdensnesējslāņos ieslēgtos pazemes ūdeņus lieto gan saimnieciskajām vajadzībām, gan komunālajai un individuālajai apgādei ar dzeramo ūdeni liela daļa novada iedzīvotāju. Tāpēc kvartāra nogulumu segas uzbūves īpatnības jāņem vērā, risinot būvniecības jautājumus, kā arī lai novērstu augsnes, zemes dziļu un pazemes ūdeņu piesārņojumu.

Kvartāra nogulumu minerālos resursus pamatā veido celtniecības un ķīmiskās rūpniecības minerālie resursi: grants, smilts, māls, sapropelis, kūdra. Vēlreiz jāuzsver, ka novada teritorijā nav sastopamas rūpnieciskas nozīmes ģipšakmens, kaļķakmens un dolomīta atradnes, jo ģipšu un dolomītu izgulsnēšanai savulaik te nav bijuši labvēlīgi ģeoloģiskie apstākļi, bet kaļķakmeņu iegulas atrodas lielā dziļumā un to ieguve nav iespējama.

Esošajām un perspektīvajām atradnēm Ilūkstes novada teritorijā pārsvarā ir tikai vietējās nozīmes statuss (izmantojamas pagasta un/vai novada līmenī, vai individuālajām vajadzībām). Ilūkstes novada teritorijā atrodas 8 derīgo izrakteņu atradnes (skat. 1.pielikumu).

Tabula Nr.3.

ILŪKSTES NOVADA SMILTS – GRANTS DERĪGO IZRAKTEŅU ATRADNES
(Latvijas ģeoloģiskā karte, 2003)

Nr.p. k.	Nr.VGD kartē	Atradnes	Administratīvā teritorija	Platība (ha)	Izmanto, neizmanto
1.	58.	Celmji	Pilskalnes pagasts	13,7	Izmanto
2.	59.	Daugavas gultne-1992.g.	Pilskalnes pagasts	499,0 (Daugav pils rajonā)	Izmanto
3.	-	Vējiņi	Pilskalnes pagasts	5	Neizmanto
4.	-	Bērzejers		-	Neizmanto
5.	-	Šēdere	Šēderes pagasts	-	Izmanto
6.	-	Grenze	Šēderes pagasts	-	Neizmanto
7.	-	Eglaine		-	Neizmanto
8.	-	Strazdi		-	Netiek izmantota
9.	-	Kumeliņi	Bebrenes pagasts	-	Netiek izmantota

Reljefs, līdztekus ģeoloģiskajai uzbūvei, iekšējiem ūdeņiem un dabas daudzveidībai, ir viens no svarīgākajiem saimniecisko darbību un plānošanas pasākumus limitējošiem faktoriem Ilūkstes novadā. Bez šaubām, teritorijas plānošanas dabisko pamatni veido ne tikai reljefs, bet arī klimatiskie apstākļi, pazemes un virszemes ūdeņi, augsnes, augu sega un citi faktori. Tomēr reljefam šo faktoru vidū ir īpaša nozīme, jo tas veido teritoriālo bāzi telpiskajai struktūrai, nosaka galvenās saimnieciski izmantojamo zemju īpašības un dažādas kvalitātes zemju izplatību, kā arī to izvietojumu novadā.

Pēc teritorijas tehnoloģisko apstākļu sarežģītības pakāpes Latvijas Republikā izdala divas lielas reljefa grupas (Maldavs *et.al.*, 1981): 1) lēzeni viļņotais un līdzenumu reljefs, 2) pauguraines. Savukārt pauguraines pēc dominējošām formām, to sakopojuma rakstura, kā arī valdošā nogāžu slīpuma dalās divās apakšgrupās: 1) lēzenu nogāžu retas un vidēji blīvas sīkpauguraines un vidējpauguraines, bieži ar nelielu līdzenumu īpatsvaru, 2) sarežģīti dažādu morfometrisko tipu pauguru blīvi sakopojumi, pārsvarā ar stāvām nogāzēm. Otrā apakšgrupā ir

sevišķi smagi tehnoloģiskie apstākļi. Ilūkstes novada teritorijas lielākā daļa atbilst otrajai reljefa grupai (pauguraiņu reljefs), pie kam lielai daļai Pilskalnes un Bebreņu pagastu teritorijas raksturīgi sarežģīti dažādu morfometrisko tipu pauguru blīvi sakopojumi, pārsvarā ar stāvām nogāzēm, respektīvi – otrā reljefa apakšgrupa.

Tabula Nr.4.

ILŪKSTES NOVADA AUGSTĀKIE PAUGURI

Oronīms	Absolūtais augstums (m v.j.l.)	Fizioģeogrāfiskais rajons un apvidus	Pagasts
Lediņu kalns	201	Augšzemes augstiene, Ilūkstes pauguraine	Bebrenes
Lielpaugurs uz A no Ludvigovas, pie Mežmaļu mājam	192,2	Augšzemes augstiene, Ilūkstes pauguraine	Pilskalnes
Bezdelīgu kalns (Majaka kalns)	185,6	Augšzemes augstiene, Ilūkstes pauguraine	Pilskalnes
Lielpaugurs starp Cabišku ezeru un Kantānu mājam	179,2	Augšzemes augstiene, Ilūkstes pauguraine	Bebrenes
Bružuka kalns	172,7	Augšzemes augstiene, Ilūkstes pauguraine	Bebrenes
Paugurs uz A no Puru ezera	167,2	Augšzemes augstiene, Ilūkstes pauguraine	Pilskalnes
Diņģelkalns	162,4	Augšzemes augstiene, Ilūkstes pauguraine	Bebrenes
Melnais kalns (Rāmavas kalns)	160	Augšzemes augstiene, Ilūkstes pauguraine	Pilskalnes

Vienlaicīgi jāatzīmē, ka Ilūkstes novada augstākā, t.i. Z daļa reljefa saposmējuma pakāpes ziņā ir viens no Daugavpils rajona tehnoloģisko apstākļu ziņā sarežģītākajiem apvidiem, kurā ir ļoti apgrūtināta saimnieciskā darbība, infrastruktūras un komunikāciju ierīkošana, zemes darbu un celtniecības veikšana. Jāatzīmē arī tas, ka Ilūkstes pauguraine ir ūdensšķirtne starp Daugavas un Kreunas (Nemunas) baseiniem.

att.Nr.2. Dvietes senleja Bebreņu pagastā. Foto D.Gruberts

Nosakot nogāžu slīpumu saskaņā ar standartmetodēm (Burrough, 1999) un pēc tam iegūtos datus vizualizējot, var secināt, ka reljefs ir vidēji līdz stipri saposmots lielākajā Ilūkstes novada teritorijas daļā, tikai Daugavas ielejas, Dvietes senlejas un Eglaines-Ilūkstes pazeminājuma joslā tas ir līdzens vai vāji saposmots. Zemes virsas lielais saposmojums nosaka arī reljefa formu nogāžu lielo garumu (līdz 250 līdz 450 m) un slīpumu, kurš svārstās no 2-5° līdz 25-30°, dažos gadījumos pat sasniedzot 35° un vairāk. Intensīvs plakniskās erozijas (augšnes noskalošanās) process sākas pie nogāžu slīpuma 6°, bet strūklveida un gravu erozija pie nogāžu slīpuma, kas pārsniedz 15° (skat. 3.2.3.tab.). Nogāžu slīpums ietekmē ne tikai pašu nogāžu procesu specifiku, bet arī būtiski ietekmē saimniecisko darbību. No teiktā izriet, ka nogāžu slīpums nosaka iespēju norisināties erozijas procesiem un nogāžu procesiem ar dažādu intensitāti lielā Ilūkstes novada teritorijas daļā, pie kam sevišķi apdraudētas ir lielpauguru nogāzes, subglaciālo iegultņu un upju ieleju nogāzes.

Ilūkstes novada hidrogrāfija

Visa Ilūkstes novada teritorija ietilpst Latvijas galvenās upes Daugavas baseinā un Lielupes baseinā. Lielākie ezeri ir Skuķu (110 ha), Dvietes (97 ha), Šarlotes (39,2 ha), Kaminčas (27,6 ha), Galiņu (53,2 ha – no tiem 21 ha Latvijas Republikā), Marijas (19,3 ha), Ilzenes (19,2 ha), Puru jeb Sabaļa (16,9 ha), Ombergas (15 ha), Skujiņu (10 ha), Līkuma (8,4 ha), Bērzers (6,5 ha), Steļmaka (6,2 ha), Čebišķu (6 ha), Dzeņuška (4,1 ha), Tartaka (3 ha), Diņģelkalna (2,5 ha), Arlaks (2,5 ha), Dubezers (1,7 ha), Driģenes (1,6 ha), Mičūnu (1,6 ha), Dziļais (jeb Lunas ezers Bebrene pagastā - 1,2 ha), Grendzes (1,1 ha), Pastaru (jeb Bardinska ezers - 1 ha), Glušaks (0,5 ha), Rupsītis (0,7 ha), Strazdu, Odiņu ezers, Dubinkas, Pastarītis (0,3 ha), Dziļais .

Novada teritorijā atrodas daudz upju un upīšu: Dviete, Ilūkstes, Rauda, Šēdere, Sasaļu upīte, Eglaine, Lakstīgala, Melnupīte, Līčupīte, Kazupe, Lašupīte, Kairova upīte, Pļepovka, Jaunupe, Munda, Pastaune, Bebrupīte, Līčupīte, Akmeņupe, Viesīte, Dubupīte u.c. Daudzu nosaukto upīšu tecējums ir mākslīgi pārveidots, galvenokārt iztaisnojot to gultnes.

Kopumā Ilūkstes novada iekšējo ūdeņu raksturīgākās iezīmes ir sekojošas:

- Ilūkstes novads atrodas Daugavas, Nemunas sateces baseinos. Šī novada garākā un ūdeņiem bagātākā upe ir Daugava;
- Gandrīz visi Ilūkstes novada teritorijā esošie virszemes ūdens objekti ietilpst Daugavas baseina apgabalā, izņēmums ir Bebrene pagasta D daļa ar Cabišķu – Kaminčas ezeru virkni un tiem piegulošo teritoriju, kā arī Bebrene pagasta R daļa, Lietuvas virzienā uz Nemunas baseinu šīs teritorijas drenē Jermulišķu upīte, Biķernieku upīte un Līčupe;

- Ilūkstes novadā tekošajām upēm ir raksturīgs salīdzinoši zems ūdens līmenis vasarā un ziemā un augsts līmenis palu laikā, daudzas mazās upītes sausās vasarās praktiski izzūst. Pavasara palos, kas parasti sākas marta beigās vai aprīļa sākumā, Daugavā veidojas ledus sastrēgumi un strauji ceļas ūdens līmenis. Līdz ar to applūst Daugavas paliene un tajā esošie ezeri;
- Novada teritorijā atrodas 2 palieņu ezeri: Skuķu un Dvietes ezers (to D daļas), tiem ir raksturīgas ievērojamas ūdens līmeņa (+ 6 līdz 7 m) un ķīmiskā sastāva izmaiņas gada gaitā;
- Daugavai Ilūkstes novadā ir salīdzinoši zemi krasti, atsevišķās vietās upes gultnē ir sēkļi un piegultnes sēres;
- Ilūkstes novads ir diezgan bagāts ar ezeriem - to skaits pārsniedz 25, taču lielākā daļa no tiem ir salīdzinoši nelieli – spoguļa platība ir zem 10 ha, tikai viens ezers (Skuķu) ir lielāks par 100 ha; pie lielākajiem ezeriem pieder Skuķu, Dvietes, Šarlotes, Kaminčas un Marijas ezeri, par dziļāko uzskatāms Sabaļa (Puru ezers) Pilskalnes pagastā – tā maksimālais dziļums ir 25 m (skat. 4.1.2.att.);
- Novadā izplatīti arī purvi, lielākie purvi atrodas novada D daļā, Šēderes pagastā – Navicka purvs, Zemoļu purvs, Pļintovkas purvs u.c.;
- Ilūkstes novadā virszemes ūdeņi galvenokārt tiek izmantoti ūdens ieguvei, notekūdeņu novadīšanai un rekreācijai, kā arī hidroelektroenerģijas ražošanai (2 mazie HES uz Ilūkstes upes).

Lielākai daļai Ilūkstes novada īpaši aizsargājamo dabas teritoriju par savām unikālajām īpatnībām jāpateicas attiecīgajām ūdenstilpēm vai ūdenstecēm: dabas parks „Dvietes paliene” - Dviete, Skuķu un Dvietes palieņezeri, dabas parks „Svente” - Sventes ezers, dabas liegums „Bardinska ezers” - Bardinska (Pastaru) ezers, dabas liegums „Skujines ezers” - Skujines ezers, dabas liegums “Pilskalnes Siguldiņa” – Dubezers un Pastarītis. Liela daļa ūdensteču un ūdenstilpju mijiedarbībā ar teritorijas reljefa formu kompleksu un ģeoloģisko uzbūvi nosaka augstvērtīgu ainavu un ES nozīmes biotopu esamību Ilūkstes novadā.

Ilūkstes novada iekšējie ūdeņi tiek izmantoti aktīvai atpūtai, makšķerēšanai, zvejai ūdenssportam, medībām. Ezeru, ūdenskrātuvju un upju termiskais režīms nosaka arī to piemērotību peldvietu ierīkošanai. Dvietes, Ilūkstes un Daugavas palieņu pļavas izceļas ar lielu putnu sugu daudzveidību (piem., grieze, baltpieres zoss, ķikuts u.c.) vai arī ir putniem nozīmīgas ligzdošanas vietas vai apmešanās vietas migrācijas laikā (Dvietes paliene, Skuķu ezers), tāpēc ir piemēroti dabas tūrisma (ekotūrisma), zinātniskā un izziņas tūrisma attīstīšanai (putnu vērošana

ieb *bird-watching*). Diemžēl pēdējās no nosauktajām tūrisma aktivitātēm, kuras varētu piesaistīt ievērojamu skaitu ārzemju tūristu, Ilūkstes novadā ir tikai attīstības sākuma stadijā.

Tabula Nr.5.

ILŪKSTES NOVADA LIELĀKO ŪDENSTILPJU RAKSTUROJUMS (www.ezeri.lv, 2006; Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, 2006)

<i>Nosaukums</i>	<i>Platība (ha)</i>	<i>Max. dziļums</i>	<i>Vid. dziļums</i>	<i>Gada vidējā notece</i>	<i>Sateces baseina laukums</i>	<i>Aizsargjoslas platums (m)</i>
Steļmaka ezers	6,2	6,5	-	-	-	10
Odiņu ezers	3,6	2,1	1,2	-	-	10
Skuķu ezers	110,0	122,0	-	-	-	300
Skujenes ezers	10,1	3,7	2,1		1,29	50
Tartaka ezers	3,0	-	-	-	-	10
Melnais ezers	1,0	-	-	-	-	10
Marijas ezers	19,3	2,8	1,6	190	7,38	50
Ilūkstes dzirnavezers	2,5	-	-	-	-	10
Galiņu ezers	20,1	10,2	3,9	-	-	50
Dvietes ezers	80,0	3,0	-	-	-	100
Dubezers	1,7	-	-	-	-	10
Driģenes ezers	1,0	-	-	-	-	10
Bērzezers	6,5	6,5	-	-	-	10
Dziļais ezers	10,1	4,7	3,2	190	2,47	50
Ombergas ezers	16,5	8,1	2,9	190	3,2	50
Šarlotes ezers	39,1	1,1	0,3	190	15	50
Puru ezers	16,9	25	6,6	190	2,69	50
Kaminčas	27,6	4,2	2,5	145,3	5,2	100
Ķerubiņa ezers	19,2	12	5	180	1,59	50

Tabula Nr.6.

ILŪKSTES NOVADA ŪDENSTECES

Nosaukums	Garums (km)	AIZSARGJOSLAS PLATUMS
Daugava	1005, tajā skaitā 352	500 m

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

	Latvijā	
Ilūkste	53	100 m (10 m ciemos)
Dviete	33	100 m
Šēdere	12	50 m
Viesīte	11,1	50 m
Ilzupīte	12	50 m
Eglaine	10	50 m
Lašupīte	10	50 m
Akmeņupe	12	50 m
Prode	9,6	10 m
Kalvānu upīte	<10	10 m
Kazupe	<10	10 m
Kairova upīte	<10	10 m
Pastaune	6,7	10 m
Viklupe	<10	10 m
Pļepovka	6,5	10 m
Jelgaviņas upīte	<10	10 m
Līčupīte	<10	10 m
Munda	5,8	10 m
Lakstīgala (Lakstīgalu strauts)	5,7	10 m
Dziļais gr.	3,9	10 m
Melnupīte	<10	10 m
Pīkstulīte	3,4	10 m
Dubupīte	3,3	10 m
Stroda upīte	<10	10 m
Jermulišķu (Kaminčas) grāvis	<10	10 m
Biķernieku upīte	<10	10 m
Podīnupe	3,0	10 m
Kaņupīte	<10	10 m
Alkšņupīte	<10	10 m
Sarkanupīte	2,7	10 m
Pudīna	2,5	10 m
Barsukienes grāvis	<10	10 m
Vecgrīnvaldes (Muižnieku upīte)	<10	10 m
Pavlova upīte	<10	10 m
Rauda	<10	10 m
Zvirgzdupīte	<10	10 m
Šarlotas upīte	<10	10 m
Rudmijas upīte	<10	10 m
Gorbunovkas upīte	<10	10 m
Gorodecka upīte	<10	10 m
Kokišpurva upīte	<10	10 m
Gulbju upīte	<10	10 m
Odenes strauts	<10	10 m
Jasēviča gr.	2,5	10 m
Bebrupīte	1,1	10 m
Rupsīte	<10	10 m

Plūdu apdraudētās teritorijas

Daugavas baseina hidroloģiskā režīma raksturīgākās īpatnības ir augsti un ilgstoši pali. Ilūkstes novada teritorijas A un Z daļas applūšana ir saistīta ar ilgstošiem lietainiem periodiem un pavasara paliem, ko izraisa strauja sniega kušana, ledus iešana un ledus sastrēgumi. Visbiežāk plūdi veidojas, kad palu laikā Daugavas tecējuma posmā pie Glaudānu salas, veidojoties vižņiem, samazinās upes aktīvais šķērsgriezums un caurplūdums. Tas izsauc strauju ūdenslīmeņa celšanos, bieži tiek appludinātas lauksaimniecības zemes, ceļi, atsevišķas viensētas. Pēc sastrēguma pārraušanas ledus iet uz leju, veidodams jaunus sastrēgumus, applūdinot galvenokārt kreisā krasta teritorijas. Tādejādi lielos palos ūdens līmenis Dvietes lejtecē pavasarī var celties vairāk nekā 6 m virs mazūdens perioda līmeņa. Kritisko situāciju parasti vairāk veido nevis ledus sastrēgumi, bet aiz tiem sekojošais ūdens vilnis. Palu ūdens līmeņa krišanās notiek lēnāk. Ūdeņiem bagātos pavasaros palu perioda ilgums palienēs var sasniegt 3 mēnešus (no marta vidus līdz jūnija vidum).

1980-to gadu vidū institūts “Meliorprojekts” izstrādāja Daugavas baseina ūdenssaimniecisko pasi, kur tika aprēķinātas 1% un 10% nodrošinājuma potenciāli applūstošās platības gar visām Daugavas baseina upēm, garākām par 10 km.

Galvenās paaugstināta applūšanas riska teritorijas Daugavas baseinā ir Daugavas paliene posmā Jēkabpils-Daugavpils, kā arī Dvietes paliene. Līdz ar to, kā nacionālās nozīmes applūšanas riska teritorijām ir izdalīta arī Ilūkstes novada teritorija (skat. 4.1.3.tab.)

Tabula Nr.7.

APPLŪŠANAS RISKĀ TERITORIJAS DAUGAVPILS RAJONĀ

(pēc institūta “Meliorprojekts” datiem)

Upes posms	Novietojums	Platību apraksts
Daugava no Nīcgales līdz Daugavpilij	Attiecīgie pagasti (mazāk vai vairāk bīstami posmi ir visā garumā pat līdz 0,5 –1km un platākā joslā)	Atkarībā no reljefa un ledus sastrēguma apstākļiem, galvenokārt kreisais krasts, Eglaines grīva, Ilūkstes un Dvietes grīvas, kā arī platības Daugavas palienē. Pa Ilūkstes upi līdz Ilūkstei, pa Dvieti līdz Pastaunei un vēl tālāk līdz Ilzupītei.

Pārējās teritorijās plūdi ir lokāli, nav ilgstoši, postījumi parasti ir nelieli, tie skar galvenokārt citu upju palienes un pieguļošās pļavas.

Ilūkstes novada hidroelektrostacijas

Ilūkstes novada teritorijā atrodas divas hidroelektrostacijas (Ilūkstes HES 1 un Šēderes HES). Ilūkstes HES 1 tika izveidots bijušā Ilūkstes dzirnavezera vietā.

Ilūkstes HES I

Ūdens kvalitāte un biocenožu raksturojums

1. Hidrobioloģiskais tips un statuss atbilstoši ūdens kvalitātes mērķiem.

Atjaunojamā ūdenskrātuve, ievērojot krātuves morfometriskos un upes ūdeņu hidrobioloģiskos un hidroķīmiskos rādītājus, vērtējama kā atbilstoša vāji eitrofu ezeru hidrobioloģiskajam tipam. Ilūkstes upes tece ūdenskrātuves posmā ir vidēji strauja (upes vidējais kritums 1,5 m/km).

Atbilstoši Latvijas virsūdeņu kvalitātes mērķiem Ilūkstes upe tiek kvalificēta kā piederoša karpveidīgo zivju sugu ūdeņiem, kā arī peldēšanai un citiem rekreācijas pasākumiem.

2. Īss hidroķīmiskais raksturojums (skābekļa režīms).

Pēc 05.07.2000 ņemtiem ūdens paraugiem Ilūkstes upē izšķīdušais skābekļa daudzums – 9,0 mg/l, ūdens piesātinājums ar skābekli – 90%, pH – 7,95, suspendētas vielas – 2,8 mg/l, BSP₅ – 2,2 mg/l, P/PO₄ – 0,02 mg/l, N/NH₄ – 0,18 mg/l.

Ūdens dzidrs, gaiši dzeltenā krāsā.

Ūdenskrātuvē iespējama atsevišķu ingredientu koncentrācijas izmaiņas.

3. Īss biocenožu raksturojums.

Upes aizaugums ar ūdensaugiem vidēji – 20-25%, bet sevišķi siltas vasarās aizaugums ar virsūdens, peldošiem un iegremdētiem ūdensaugiem var sasniegt līdz 50%. No ūdensaugiem dominē ezmeldri, kalmes, dzeltenās lēpes, ūdensrozes, elodejas, niedres, kosas, meldri, glīvenes, daudzlapas u.c. Upes krastu veģetācija – lakstaugi, krūmi, koki.

Atjaunojamā ūdenskrātuvē, izmainoties hidrobioloģiskam režīmam un barības videi, izmaiņas, notiks arī attiecīgas izmaiņas ūdensaugu asociācijās. Sagaidāma ūdenstilpēm raksturīgu sugu attīstība: niedres, meldri, kalmes, dzeltenās lēpes, elodejas, daudzlapas u.c. Sakarā ar krātuves nelielo vidējo dziļumu paredzama intensīva krātuves platības aizaugšana ar virsūdens peldošiem un iegremdētiem ūdensaugiem. Aizaugums var sasniegt 60-70%.

Aizauguma pakāpe ūdenskrātuvē regulējama līdz 20-25% no krātuves spoguļa laukuma (atstājot aizaugumu gar krastiem), izplaujot aizaugumu un izvācot augu masu no krātuves ārpus iespējamās ieskalosšanās zonas krātuvē.

Upes ūdens planktons dažādos veģetācijas periodos raksturojas galvenokārt ar dažādām aļģu sugām, infuzorijām, virpotājiem, ūdensblusām, sīkiem airkāju vēzīšiem u.c. Makrobentosā dominē moluski, sānpeldes, makstenes, strautenes, viendienītes, mazzaru tārpi u.c.

4. Stāvokļa vērtējums un ietekmējošie faktori.

Ūdens kvalitāte Ilūkstes upē vērtējama kā vāji piesārņota un atbilstoša β mezosaprobajiem ūdeņiem (saprobitātes indekss pēc bentosa – 1,7-2,1). Ūdens kvalitāte atbilst karpveidīgo zivju sugu ūdeņiem, kā arī peldēšanai un citiem rekreācijas pasākumiem, kā to paredz ūdeņu kvalitātes mērķi.

Hydrobiocenozes un ihtiofauna upē ar sugām ir vidēji bagātas un to potenciālā produkcija atjaunojamā ūdenskratuvē paredzama vidēja. Zivju resursi neveido rūpnieciski izmantojamus krājumus, tomēr maksšķerēšanai tie ir apmierinoši un perspektīvā var tikt pavairoti ar zivkopības paņēmieniem.

Kopumā upes un ūdenskrātuves ūdeņu kvalitāti noteiks potenciālie piesārņojuma avoti upes baseinā: Ilūkstes pilsētā un apkārtējās zemnieku saimniecībās.

Ilūkstes novada klimatiskais raksturojums

Ilūkstes novada teritorija, tāpat kā visa Latvijas Republika, atrodas mēreni mitrajā atlantiski kontinentālajā klimata apgabalā, t.i. pārejas klimata apgabalā starp kontinentālo Austrumeiropas un maritimo Rietumeiropas klimatu.

Ilūkstes novada teritorijā ilggadējo gaisa vidējo temperatūru var raksturot ar tuvāk novietoto meteoroloģisko staciju veikto mērījumu datiem - janvārī tā ir – 6,6°C, bet jūlijā +17,6°C. Ilggadējo gaisa vidējo minimālo un maksimālo temperatūra amplitūda februārī (aukstākais mēnesis) ir no – 11,2°C līdz – 2,9°C, bet jūlijā (siltākais mēnesis) no +11,9°C līdz +23,2°C. Gada vidējā gaisa temperatūra ir +5,4°C, bet vidējo temperatūru amplitūda ir 24,2°C .

Nokrišņi novērojami visos mēnešos, bet gada gaitā izpaužas vairāk kontinentāla tipa nokrišņu sadalījums ar maksimumu vasarā un minimumu ziemas beigās – pavasarī. Visvairāk nokrišņu (vidēji līdz 93 mm mēnesī) izkrīt jūlijā, kad diezgan bieži novērojamas gāzienveida lietusgāzes ar pērkona negaisu. Aukstajā periodā nokrišņu ir daudz mazāk, jo tie rodas ciklonu darbības dēļ un ir siltās frontes nokrišņi. Tādēļ tie ir samērā vienmērīgi. Nokrišņu minimums novērojams martā (vidēji līdz 40 mm mēnesī), kas saistīts ar augsta spiediena kontinentālo tropisko gaisa masu ieplūšanu pavasarī no Dienvidaustrumeiropas un Vidusāzijas.

Sniega sega Ilūkstes novada teritorijā tāpat kā Daugavpils rajona teritorijā veidojas samērā vēlu – tikai novembra otrajā dekādē, noturīga sniega sega veidojas sākot ar 13. decembri un parasti saglabājas līdz 10. aprīlim. Kopumā periods, kad reģiona teritoriju klāj sniega sega, vidēji ilgst 112 dienas. Sniega segas biezums Ilūkstes novada teritorijā var sasniegt līdz 60 cm. Taču parasti tas svārstās 20 līdz 30 cm robežās, pie kam, biežākā sniega sega parasti veidojas februāra 2. un 3. dekādē un marta 1. dekādē.

Kopumā novadā tāpat, kā visā Daugavpils rajonā dominē vēji ar nelielu ātrumu - 2 līdz 5 m/s. Rudens mēnešos ir novērojamas vētras, kad vēja ātrums var sasniegt 20 līdz 25 m/s, brāzmās pat līdz 35 m/s.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Ilūkstes novada teritorijā atrodas sekojošas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas: dabas parks “Dvietes paliene”, dabas liegums „Pilskalnes Siguldiņa”, dabas liegums “Pašulienes mežs”, dabas liegums “Raudas meži”, un aizsargājamo ainavu apvidus „Augšzeme”, kura teritorijā atrodas dabas parks “Svente”, dabas liegums “Bardinska ezers”, dabas liegums “Skujines ezers” (skat.2.pielikumu).

Tabula Nr.7.

ILŪKSTES NOVADA ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO DABAS TERITORIJU VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

Kategorija	Nosaukums	Valsts (V)/vietējās nozīmes (v)	NATURA 2000 teritorija	Kopējā platība, ha
Aizsargājamo ainavu apvidi:				
	Augšzeme	V	+	20828
Dabas parki:				
	Dvietes paliene	V	+	4989
	Svente	V		2225
Dabas liegumi:				
	Bardinska ezers	V		5
	Pašulienes mežs	V	+	106
	Pilskalnes Siguldiņa	V	+	71
	Raudas meži	V	+	211
	Skujines ezers	V		10
	Akmeņupes ieleja	v		33
	Aizsargājamā teritorija ap Skuķu un Dvietes ezeriem	v		
	Aizsargājamais ainavu apvidus Augšzemes ainavu taka	v		

Tabula Nr.8.

ILŪKSTES NOVADA ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀ AINAVU APVIDUS ĪSS RAKSTUROJUMS

<i>Augšzeme</i>	
Administratīvais iedalījums	Medumu pagasts, Sventes pagasts, Kalkūnes pagasts, Ilūkstes novada Šederes pagasta pārvaldes teritorija
Platība, ha	20828
Dibināšanas gads	1977.g.
Dabas vērtības	Ainaviski ļoti augstvērtīga teritorija, ietilpst Sventes un Meduma ezeri ar salām, kā arī vairāki mazi ezeriņi to apkārtnē. Teritorijā ietilpst Augšzemes augstienes lielpauguru masīvs, kā arī vairākas bioloģiski vērtīgas teritorijas. Teritorijā konstatēti 12 ES Biotopu direktīvas 1.pielikuma biotopi un 8 Putnu direktīvas sugas.

Tabula Nr.9.

ILŪKSTES NOVADA ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO DABAS PARKU ĪSS RAKSTUROJUMS

<i>Dvietes paliene</i>	
Administratīvais iedalījums	Ilūkstes novada Bebreņu pagasta pārvaldes teritorija, Ilūkstes novada Pilskalnes pagasta pārvaldes teritorija, Dvietes pagasts. Teritorija ietilpst arī Jēkabpils rajonā
Platība, ha	4989
Dibināšanas gads	2004.g.
Dabas vērtības	Dvietes ieleja no Bebreņu līdz ietekai Daugavā. Teritorijā ietilpst Dvietes un Skuķu ezers un Ilūkstes lejteces paliene. Dvietes krastos lauksaimniecības zemes - galvenokārt krūmainas pļavas un ganības. Upes gultne vietām regulēta, Dvietes ezeri meliorācijas gaitā 20. gs. pirmajā pusē nolaisti. Pavasaros ievērojamas platības applūst. Izcila regulāri applūstošu paliņu pļavu aizsardzības teritorija pie Dvietes un Ilūkstes upes ietekas Daugavā. Viena no daudzveidīgākajām un bagātākajām putnu vietām Latvijā. Regulāra un izcili nozīmīga caurceļojošo ūdensputnu pulcēšanās vieta pavasarī - ik sezonu šeit uzturas vairāki tūkstoši zosu un pīļu. Vienlaicīgi uzskaitītas 3000-5000 sējas un baltpieres zosis. Svarīga ligzdošanas vieta griezei. Pavisam teritorijā konstatētas vismaz 28 Putnu direktīvas 1. pielikuma un 28 Latvijas ĪA putnu sugas. Putniem nozīmīga vieta. Atbilst Ramsāres konvencijas vietu kritērijiem. Līdz šim vienīgā aizsardzības forma nelielai daīai teritorijas bijis vietējās nozīmes liegums "Dvietes un Skuķu ezeru aizsargājamā teritorija" Daugavpils rajona Pilskalnes pagastā. Tās aizsardzības nepieciešamību izvērsti pamatojis D. Gruberts (2000), atzīmējot arī to, ka "īpaši aizsargājamās teritorijas statuss būtu jāpiešķir ne vien abiem ezeriem, bet arī

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

	visai Daugavas palienes teritorijai, kas atrodas Dvietes senlejā".
<i>Svente</i>	
Adm. iedalījums	Medumu pagasts, Sventes pagasts, Kalkūnes pagasts, Ilūkstes novada Šēderes pagasta pārvaldes teritorija
Platība, ha	2225
Dibināšanas gads	1977.g.
Dabas vērtības	Izcili ainavisks ezers. Ietver Sventes ezeru, kas ir viens no dzidrākajiem ezeriem Latvijā. Ezerā 3 mežiem klātas salas. Izcila eitrofu ezeru aizsardzības teritorija. Konstatēti arī tādi biotopi kā pārejas purvi un slīkšņas, melnalkšņu slapjie meži, no īpaši aizsargājamiem augiem - lielā raganzālīte, lēzeļa lipare, smaillapu glīvene, spalvainais ancītis u.c. sugas.

Tabula Nr.10

ILŪKSTES NOVADA ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO DABAS TERITORIJU ĪSS RAKSTUROJUMS - DABAS LIEGUMI

<i>Bardinska ezers</i>	
Administratīvais iedalījums	Ilūkstes novada Šēderes pagasta pārvaldes teritorija
Platība, ha	5
Dibināšanas gads	2004.g.
Dabas vērtības	Teritorija veidota ES Biotopu direktīvas biotopa – pārejas purvs un slīkšņas aizsardzībai. Ezerā sastopamas 3 ES Biotopu direktīvas augu sugas. Viena no nedaudzām lapzemes aķītes atradnēm valstī.
<i>Pašulienes mežs</i>	
Administratīvais iedalījums	Ilūkstes novada Šēderes pagasta pārvaldes teritorija
Platība, ha	106
Dibināšanas gads	2004.g.
Dabas vērtības	Teritorijā ir izcili boreālie meži, kuros dominē apse, egle un osis. Lielākā daļa mežu atbilst dabisko meža biotopu kritērijiem. Teritoriju aizņem veci boreāli apšu – egļu – ošu meži, 60 % - dabiskie meža biotopi. Slapjās gāršas zemsedzē dominē meža grīslis, kašūbijas gundega, miešķis u.c. tipiski gāršu augi.
<i>Pilskalnes Siguldiņa</i>	

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

Administratīvais iedalījums	Ilūkstes novada Pilskalnes pagasta pārvaldes teritorija
Platība, ha	71
Dibināšanas gads	1999.g.
Dabas vērtības	Ledāja kušanas ūdeņu izgrauzta Dubupītes ieleja ar izciliem nogāžu un gravu mežiem (dominē ozols, goba, vīksna, liepa, kļava). Nogāzēs daudz bioloģisko daudzveidību vairojošu elementu - koku kritālas, trupoša koksne. Viena no dziļākajām gravām Austrumlatvijā.
Raudas meži	
Administratīvais iedalījums	Ilūkstes novada Šēderes pagasta pārvaldes teritorija
Platība, ha	211
Dibināšanas gads	2004.g.
Dabas vērtības	Teritorija 5 ES Biotopu direktīvas mežu biotopu aizsardzībai, no kuriem nozīmīgākie ir nogāžu un gravu meži un boreālie meži. Īpaša vērtība ir arī Ilūkstes upītei dziļā ielejā ar sāngravām. Konstatētas 2 ES Biotopu direktīvas augu sugas un 7 Latvijā retas un īpaši aizsargājamas augu sugas. Ligzdo melnais stārķis.
Skujines ezers	
Administratīvais iedalījums	Ilūkstes novada Šēderes pagasta pārvaldes teritorija
Platība, ha	10
Dibināšanas gads	2004.g.
Dabas vērtības	Teritorija veidota ES Biotopu direktīvas biotopa – pārejas purvs un slīkšņas aizsardzībai. Ezerā sastopamas 3 ES Biotopu direktīvas augu sugas. Viena no nedaudzām lapzemes āķītes atradnēm valstī.

Ilūkstes novada īpaši aizsargājamie dabas pieminekļi.

Ilūkstes novadā atrodas 89 īpaši aizsargājami dižkoki un savdabīgi koki, diemžēl par lielāko daļu no tiem nav aktualizēta informācija. Dižkokiem bagātākais ir Beberenes pagasts.

ILŪKSTES NOVADA ĪPAŠI AIZSARGĀJAMIE DIŽKOKI UN SAVDABĪGIE KOKI

N.p.k.	Suga	Apkārtmērs 1.3 m augstumā	Pašvaldība	Atrašanās vieta
1.	Baltais vītols	6.50	Bebrenes pagasts	Pie mājvietas "Putni". Koka stumbrs 0.5 m sadalās 3 zaros. Atrodas meža zemē. Koka vispārīgais stāvoklis ir labs.
2.	Zviedrijas kadiķis	1.25	Bebrenes pagasts	Pie mājvietas "Dūjas". 1.5 m augstumā koka stumbrs sastipots ar alumīnija drāti
3.	Parastais ozols	6.05	Bebrenes pagasts	150 m uz DA no mājām "Gaujas", uz lauka. Stumbrā liels dobums. Apakšējie zari ir nokaltuši.
4.	Parastais ozols	6.93	Bebrenes pagasts	Skalbiņu dižozols, 250 m uz Z no mājām "Skalbiņi". Uz stumbra liels izaugums. Koka vispārīgs stāvoklis ir labs
5.	Parastais ozols	5.56	Bebrenes pagasts	Bebrenes parkā 110 m uz A no pils. Koka stumbrs monolīts, apakšējie zari nokaltuši. Vispārīgais stāvoklis apmierinošs
6.	Parastais ozols	4.33	Bebrenes pagasts	Bebrenes parkā 80 m uz A no pils. 1 zars ir nolauzts. Koka stumbrā trupe. Koka stāvoklis nav apmierinošs.
7.	Parastais ozols	5.55	Bebrenes pagasts	Pie Bebrene vecajiem kapiem. Stumbrā dobums, deguma pēdas, 1 zars nokaltis. Vispārīgais stāvoklis apmierinošs
8.	Parastais ozols	4,06	Bebrene pagasts	Bebrenes parkā 100 m uz A no pils.
Dižkoki un savdabīgie koki, informācija par kuriem nav aktualizēta				
9.	Parastais osis	3.38	Pilskalnes pagasts	Siguldiņa, Tartaka ezera ZA krastā, Z no kāpnītēm, krasta kraujā
10.	Parastais ozols	4.62	Pilskalnes pagasts	Mazozoliņu mājas, 40 m uz A, ceļa malā
11.	Parastais ozols	4.27	Pilskalnes pagasts	Asteru mājas R, krūmāja aizaugušā pļava strautiņa malā
12.	Parastais ozols	4.47	Pilskalnes pagasts	Jaunpuķīšu mājas, 400 m ZA no ēkas, uz lauka
13.	Parastais ozols	4.68	Pilskalnes pagasts	300 m ZA no Niedru mājām, strauta

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

				kreisajā krastā, krūmājā
14.	Parastais ozols	5.16	Pilskalnes pagasts	400 m R no Pūru mājas, ganību aplokā
15.	Parastais ozols	4.82	Pilskalnes pagasts	Siguldiņa, Tartaka ezera Z krastā, krasta augšējā daļā pļavas malā, R no skulptūrām
16.	Parastais ozols	5.18	Pilskalnes pagasts	Siguldiņa, Tartaka ezera ZA krasta kraujas augšējā daļā, 120 m ZR no Senču mājām
17.	Parastais ozols	5.95	Pilskalnes pagasts	Pilskalnes parks, parka D mala, 50 m Z no katlu mājas, apkārt izveidota lauce
18.	Parastais ozols	4.19	Pilskalnes pagasts	Zemeckas pilskalns, R no Avotiņu mājām, Z nogāzē
19.	Parastais ozols	4.61	Pilskalnes pagasts	Zemeckas pilskalns, R no Avotiņu mājām, DA nogāzē
20.	Parastais ozols	4.68	Pilskalnes pagasts	Zemeckas pilskalns, R no Avotiņu mājām, DA nogāzē, ap koku lauce
21.	Parastais ozols	4.63	Pilskalnes pagasts	Zemeckas pilskalns, R no Avotiņu mājām, Z nogāzē
22.	Parastais ozols	4.86	Pilskalnes pagasts	Zemeckas pilskalns, R no Avotiņu mājām, D nogāzē
23.	Parastais ozols	4.12	Pilskalnes pagasts	Zemeckas pilskalns, R no Avotiņu mājām, D nogāzē
24.	Parastais ozols	4.04	Pilskalnes pagasts	Zemeckas pilskalns, R no Avotiņu mājām, R nogāzē
25.	Parastais ozols	3.65	Pilskalnes pagasts	50 m R no bijušās Laiviņu mājas, kalniņā
26.	Parastā kļava	4.13	Pilskalnes pagasts	Jaunlašu mājas Z, starp māju un dīķi
27.	Parastā liepa	4.26	Pilskalnes pagasts	Jaunlašu mājas, pagalma ZR stūrī 20 m no mājas
28.	Zviedrijas kadiķis	0,8	Pilskalnes pagasts	70m uz D no bijušās Laivinu mājas, pļavā grāvja malā
29.	Parastā liepa	4,0	Pilskalnes pagasts	Pie "Pavasaru" mājām
30.	Parastā liepa	4,3	Pilskalnes pagasts	Pie "Pavasaru" mājām
31.	Parastais ozols	4,7	Pilskalnes pagasts	400m uz D no "Jaunzemju" mājām
32.	Parastā priede	4,0	Pilskalnes pagasts	300m uz D, DA no Pakalnu mājas, uz lauka nogāzes
33.	Parastais ozols	4.49	Šēderes pagasts	250m no Jāņu mājām, uz lauka ceļa malā
34.	Parastais ozols	3.95	Šēderes pagasts	300m NW no Jāņu mājām, alksnājā
35.	Parastais ozols	4.15	Šēderes pagasts	450m Z no Ozoliņu mājām, uz lauka
36.	Parastais ozols	4.89	Šēderes pagasts	Šarlotes ezera R krastā, 200m no ezera, palienes mežā
37.	Parastais ozols	4.42	Šēderes pagasts	200m D no Ziediņu mājām, uz lauka neliela strautiņa malā
38.	Parastais ozols	5.97	Šēderes pagasts	600m ZA no Arlaka ezera, Sventes mežniecības 137.kv., purviņa malā

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

39.	Parastais ozols	4.47	Šēderes pagasts	600m Z no Riekstiņu mājām, uz lauka
40.	Parastais ozols	4.45	Šēderes pagasts	200m ZA no Bērzezers mājām, starp mežu un Bērzezeru
41.	Parastais ozols	4.66	Šēderes pagasts	700m SE no Bērzezers mājām, uz lauka kalna W nogāzē
42.	Parastais ozols	4.27	Šēderes pagasts	60m R no Strautiņu mājām un 200m A no Ozoliņu mājām, strautiņa nogāzes labajā pusē, krūmājā
43.	Parastais ozols	4.96	Šēderes pagasts	Bijušās Raudas dzirnavas, Raudas upes kreisā krasta nogāzē, krūmājā
44.	Parastais ozols	5.87	Šēderes pagasts	Bijušās Raudas dzirnavas, Raudas upes kreisā krasta nogāzē, krūmājā
45.	Parastais ozols	5.71	Šēderes pagasts	150m no bijušām Strazdu mājām, uz lauka strauta malā
46.	Parastais ozols	4.68	Šēderes pagasts	200m NE no Staburaga mājām, uz lauka meža malā
47.	Parastais ozols	4.28	Šēderes pagasts	Šēderes ciemā, Ilūkstes upes kreisajā krastā, mājas pagalmā kūtiņu galā, ap koku bišu stropi
48.	Parastais ozols	4.70	Šēderes pagasts	200m W no Jautriņu mājām, uz lauka
49.	Parastais ozols	4.80	Šēderes pagasts	200m E no Augstkalnu mājām, nelielā gravā
50.	Parastais ozols	4.59	Šēderes pagasts	200m E no Augstkalnu mājām, nelielā gravā
51.	Parastais ozols	4.86	Šēderes pagasts	400m NE no bijušām Piparu mājām, uz lauka meža malā
52.	Parastais ozols	4.38	Šēderes pagasts	200m N no Fazānu mājām uz lauka
53.	Parastā kļava	4.35	Šēderes pagasts	Šēderes ciemā, 300 m DA no graudu kaltes, ābeļdārza DR stūrī
54.	Parastā liepa	3.38	Šēderes pagasts	120 m Z no Sīļu mājām ceļa malā, Sīļu krustojumā, uzkalniņā
55.	Parastā priede	3.47	Šēderes pagasts	400 m ZR no Raudas palīgscolas, uz lauka gravas malā
56.	Parastais ozols	5,20	Bebrenes pagasts	Pie mājām "Birztales" 44440020232
57.	Parastais ozols	4,70	Bebrenes pagasts	20 m uz A no mājām "Birztales", aiz kūts uz lauka. 44440020232
58.	Parastais ozols	5,60	Bebrenes pagasts	400 m uz DA no mājām "Gaujas", mežā. 44440040027
59.	Parastais ozols	4,50	Bebrenes pagasts	200 m uz R no mājām "Gaujas", uz lauka. 44440040027
60.	Parastais ozols	4,32	Bebrenes pagasts	Pie mājām "Gaujas", mežā. 44440040027
61.	Parastais ozols	4,20	Bebrenes pagasts	Pie mājām "Čamaņi", pagalmā.

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

				44440070113
62.	Parastā kļava	4,74	Bebrenes pagasts	Bebrenes parkā 85 m uz A no pils. Kļavai ir "zaru tilts". 44440020301
63.	Parastais ozols	5,45	Bebrenes pagasts	Pie mājām "Žeperi" klēts galā. 44440020100
64.	Parastais ozols	4,70	Bebrenes pagasts	Pie mājvietas "Matīsi" 44440070022
65.	Parastais ozols	4,65	Bebrenes pagasts	Pie mājvietas "Matīsi" 44440070022
66.	Parastais ozols	4,50	Bebrenes pagasts	Pie mājvietas "Matīsi" 44440070022
67.	Parastais ozols	4,95	Bebrenes pagasts	Pie mājām "Dzeguzes" 44440060019
68.	Parastais ozols	5,00	Bebrenes pagasts	Pie mājām "Centības" 44440080007
69.	Parastais ozols		Bebrenes pagasts	300 m uz A no mājvietas "Birņi" 44440060111
70.	Parastais ozols		Bebrenes pagasts	350 m uz A no mājvietas "Birņi" 44440060111
71.	Parastā liepa		Bebrenes pagasts	Pie mājvietas "Birņi" 44440060111
72.	Parastā liepa	3,38	Bebrenes pagasts	Pie mājvietas "Dūjas" 44440020100
73.	Zviedrijas kadiķis	0,70	Bebrenes pagasts	Pie mājām "Smiltāji" 4444
74.	Āra bērzs	3,20	Bebrenes pagasts	100 m uz DR no mājām "Krasti" 44440050065
75.	Āra bērzs		Bebrenes pagasts	2 m uz R no mājas "Vecputni" gala. 44440050074
76.	Āra bērzs	3,00	Bebrenes pagasts	200 m uz R no mājām "Krauklīši", pie pirtiņas. 44440050094
77.	Trauslais krūklis	0,90	Bebrenes pagasts	500 m uz ZA no mājām "Luksti", krūmos. 4444
78.	Parastais osis	3,	Bebrenes pagasts	Pie Akmeņupes tilta, kreisajā upes krastā, ceļa Ilūkste – Birži malā. 44440020413
79.	Parastais osis	3,50	Bebrenes pagasts	Ceļa Ilūkste – Birži malā, Bebrene ciemata centrā pie žoga, netālu no mājām "Silmači". 44440020048
80.	Parastais osis	3,10	Bebrenes pagasts	Ceļa Ilūkste – Birži malā, Bebrene ciemata centrā pie žoga, netālu no mājām "Uzvaras". 44440020027

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

81.	Rietumu tūja		Bebrenes pagasts	Pie mājvietas "Celmiņi" 44440060117
82.	Rietumu tūja		Bebrenes pagasts	Pie mājvietas "Celmiņi" 44440060117
83.	Rietumu tūja	2,06	Bebrenes pagasts	3 m uz A no mājas "Krauklīši", pie verandas. Divas tūjas savijušās kopā ar stumbriem. 44440050094
84.	Parastā priede		Bebrenes pagasts	Bebrenes vecajos kapos, priede ar "vēja slotu". 44440020363
85.	Papele	4,00	Bebrenes pagasts	10 m uz R no mājas "Krauklīši", ceļa malā. 44440050094
86.	Baltais vītols	5,60	Bebrenes pagasts	100 m uz Z no mājvietas "Putni". 44440050055
87.	Melnalksnis	2,90	Bebrenes pagasts	100 m uz DA no mājvietas "Putni" meža malā. 44440050055
88.	Melnalksnis	1,93	Bebrenes pagasts	110 m uz DA no mājvietas "Putni" meža malā. 44440050055
89.	Āra bērzs	2,60	Bebrenes pagasts	50 m uz ZA no mājvietas "Putni". 44440050055

5. TRANSPORTA STRUKTŪRA

Satiksmes infrastruktūru veido valsts, pašvaldības un privātie autoceļi un arī dzelzceļš, kas nodrošina piekļūšanu galvenajām apdzīvotajām vietām un ražošanas objektiem.

Transports ir viens no plānojuma struktūras pamatelementiem, kas nodrošina teritorijai dzīvotspēju un attīstību, bet var radīt arī lielas problēmas. Nākotnē pašvaldības ceļu tīkla attīstību var ietekmēt tūrisma biznesa vajadzības, iespējamā zināma daudzuma lauku sētu atmiršana un citi, šobrīd neprognozējami faktori.

Ceļa posms Pašulīene – Šēdere ir asfaltēts.

Sabiedriskā transporta pakalpojumus sniedz Daugavpils pilsētas autobusu parks un daļēji Jēkabpils autobusu parks un Rokišķu AP (Lietuva) .

Ilūkste atrodas divu autoceļu: *Daugavpils – Ilūkste – Subate* un *Daugavpils – Ilūkste – Bebrene* krustojumā. Ilūkstē ir saglabājusies Daugavpils autobusu parka filiāle, bet citi organizētie sabiedriskā transporta pakalpojumi pilnībā nenodrošina pagastu tālāko apdzīvoto vietu iedzīvotāju nokļūšanu uz visām pakalpojumu sniegšanas vietām (piemēram, skolēnu nokļūšana uz skolu). Tāpēc tiek organizēti vietējo pašvaldību pasažieru pārvadāšanas pakalpojumi. Tie tiek organizēti visos trīs pagastos, bet īpaši aktuāli tas ir Pilskalnes un Šēderes pagastam, jo pagastiem nav savas skolas.

Pašvaldībai ir nepieciešamā transporta infrastruktūra, lai nodrošinātu šos pakalpojumus.

Novada teritorijā valsts nozīmes ceļu kopgarums ir 116,84 km un vietējo ceļu kopgarums 275,96 km. Sakarā ar vienmērīgo apdzīvoto vietu izvietojumu, novada teritorijā ir saglabājies samērā labs ceļu tīkls. Valsts nozīmes ceļu posms *Ilūkste – Bebrene – Rubene – Zasa* nav asfaltēts. Nav asfaltēts arī vietējās nozīmes ceļa posms no Šēderes uz Eglaini. Šos ceļa posmus nepieciešams asfaltēt. Šeit nepieciešams valsts atbalsts – īpaši valsts nozīmes autoceļu sakārtošanā.

Ceļu un ielu attīrīšanu no sniega un pretslīdēšanas pasākumus veic pašvaldības: Bebrene pagastā – komunālā saimniecība, Šēderes pagastā – SIA “Šēderes pakalpojumi”, Ilūkstes pilsētā – SIA “Ornaments”, Pilskalnes pagastā – pašvaldība par ceļu uzturēšanu ziemas periodā līgumus slēdz ar zemnieku saimniecībām.

Ceļu stāvoklis novada teritorijā ir apmierinošs, bet, lai nodrošinātu ceļu uzlabošanu, nepieciešamas lielas investīcijas no ceļu fonda katru gadu, kā arī nepieciešamās tehnikas iegāde.

Ilūkstes pilsētā ir arī satiksmes mezgls tālākam ceļam, jo tā atrodas divu valsts nozīmes autoceļu krustojumā. Brauciens no projekta teritorijas attālākām vietām līdz Ilūkstei ir 20 – 30

minūšu garš. Ceļa posmu Ilūkste – Daugavpils izmanto visu četru pašvaldību iedzīvotāji, jo tas nodrošina labu nokļūšanu pa šoseju uz Daugavpili, un pa autostrādi uz Rīgu.

Ilūkstes pilsētas teritoriju šķērso valsts 1.šķiras autoceļš P71 pievedceļš Ilūkstei, kas savieno pilsētu ar rajona centru - Daugavpili. Raiņa iela pāriet valsts 1. šķiras autoceļā P72 Ilūkste - Bebrene - Birži, kas nodrošina izeju uz Bebreni, bet Pilskalnes un Strēlnieku ielas pieslēdzas valsts 1. šķiras autoceļam P70 Svente – Lietuvas robeža (savieno ar Subati un tālāk ar Lietuvu).

Ielas, autostāvvietas

Ilūkstes pilsētā ielu kopgarums ir 18,20 km, t. sk. ar asfaltbetona jeb melno segumu ir 15,4 km, ar grants segumu - 2,3 km, smilts - 0,4 km, bez seguma - 0,1 km. Visas ielas Ilūkstes pilsētā ir Ilūkstes pilsētas apsaimniekošanā.

Kopumā ielu tīkls patreizējām pilsētas vajadzībām ir pietiekošs.

Pilsētas teritorijā atrodas vairākas autostāvvietas. Autostāvvietas pilsētas centrā atrodas netālu no autoostas un pie SIA “Ilta D”. Ņemot vērā, ka satiksmes intensitāte nav augsta, atsevišķos ielu posmos automašīnas var novietot uz ielas. Apsargātas mašīnu stāvvietas ir SIA “Justs” un SIA “Ornaments” pagalmos.

Ņemot vērā satiksmes intensitāti un transporta organizāciju Ilūkstes pilsētā, teritorijas plānojumā visas ielas ir sadalītas pēc kategorijām - maģistrālās ielas, vietējas nozīmes ielas un dzīvojamās ielas un piebrauktuves, kā arī izdalīti galvenie gājēju kustības virzieni, automašīnu stāvvietas.

Izstrādājot atsevišķu teritoriju detālos plānojumus, jāparedz automašīnu stāvvietas, kuru platības jānosaka pēc aprēķina.

Velosipēdistu kustība virzāma pa ielām paralēli autotransportam.

Ielu un tiltu tehniskā stāvokļa uzturēšana un remonts

Ilūkstes ielu un laukumu uzturēšanu nodrošina pašvaldība. Pēdējos 5 gados ar Ceļu fonda līdzfinansējumu kapitāli tika izremontēta Brīvības ielas lielākā daļa, Grāvju iela, Jēkabpils iela, Kastaņu ielas daļa, Smilšu iela un Zemgales ielas daļa. Asfaltbetona segums būtu jāatjauno Pilskalnes ielā, Upes ielā, Zemnieku ielā, Ozolu ielā, Avotu ielā, Dīķu ielā un Kastaņu ielā, kā arī jāuzliek asfaltbetona segums ielām ar grants un smilts segumu.

Ielu tehniskā stāvokļa uzturēšanai un uzlabošanai ir nepieciešams veikt sekojošus pasākumus:

- tekošie remontu uz visām ielām;
- regulāra ielu ar grants segumu greiderēšana;
- regulāra sniega novākšana un ceļu kaisīšana ziemas sezonā;
- ceļa zīmju atjaunošana;
- lai nodrošinātu esošos savrupmāju kvartālus un veidojot jaunus apbūves kvartālus;
- nepieciešama ielu izbūve ar galvenajiem inženiertīkliem un ar uzlabotu grants segumu šo ielu braucamajā daļā.

Autotransporta kustības un gājēju drošības uzlabošanai Ilūkstes pilsētā, pašvaldībai sadarbībā ar VAS “Latvijas Autoceļu direkcijas” Daugavpils rajona nodaļu, būtu nepieciešams izstrādāt satiksmes drošības pasākumu plānu, kā ietvaros:

- apzināt bīstamākās vietas (krustojumus, nepārredzamus ielu posmus u.c.);
- sastādīt nepieciešamo īstermiņa un ilgtermiņa veicamo darbu sarakstu (satiksmes atslogošana uz konkrētām ielām, trotuāru izveidošana, ātruma samazināšanas vaļņu uzstādīšana pie izglītības iestādēm, gājēju pāreju izveidošana u.c.);

Esošā tilta pār Ilūkstes upi tehniskais stāvoklis ir labs. Ir nepieciešams divu caurteku kapitālais remonts Strēlnieku ielā, vienas caurtekas kapitālais remonts Zemnieku ielā, vienas caurtekas kapitālais remonts Tīrgus ielā, divu caurteku kapitālais remonts Jelgavas ielā.

Pilskalnes pagasta ģeogrāfiskais izvietojums ir labvēlīgs, jo pagasta teritoriju šķērso gan starpvalstu nozīmes transporta koridors gan valsts nozīmes ceļi:

- Starpvalstu nozīmes transporta koridors uz Palangu – 12,8 km garumā;
- Valsts nozīmes ceļi:
 - Ilūkste – Dviete 9,6 km;
 - Ilūkste – Bebrene 11,1 km;
 - Ilūkste – Doļņaja 3,8 km;
 - Ilūkste – Pašuliena 4 km;
 - Pilskalne – Ilze 10 km.

No valsts nozīmes ceļiem 29,6 km ir ar melno segumu un 16,7 km ir grants ceļi. Ceļu kopšanai atvēlētais finansējums ir nepietiekams un ceļu stāvoklis pasliktinās. Pagasta ceļu kopšanai pašvaldība saņem finansējumu no Valsts autoceļu fonda, saskaņā ar iepriekš iesniegtajiem projektiem ceļu remontdarbu veikšanai. Pagasta ceļu kopšanai tiek piesaistīti uzņēmumi “Klētis” un z.s. “Mauriņi”.

Pasažieru pārvadājumus nodrošina Ilūkstes autobusu parks. Autobusu intensitāte ir zema, jo daudzi reisi finansiālu apsvērumu dēļ tiek slēgti, kā nerentabli.

ILŪKSTES NOVADA PILSKALNES PAGASTA AUTOCEĻU SARAKSTS

Nr. p.k.	Autoceļu nosaukums	Adrese (km)		Svarīgākie autoceļu un tiltu parametri			
		no	līdz	autoceļa		tiltu	
				garums (km)	seguma veids	skaits	garums (km)
1.	Lielceļi – Krastiņi	00	4,10	4,10	1,16 grants 2,94 bez seguma		
2.	Dzintari – Krastiņi	00	2,67	2,67	bez seguma		
3.	Talcinieki – Smeļi	00	0,95	0,95	bez seguma		
4.	Baltceri – Uzkalniņi	00	4,52	4,52	grants		
5.	Tutāni – Padomnieki	00	6,65	6,65	5,09 grants 1,56 bez seguma		
6.	Šalkones – Ciņi	00	1,96	1,96	bez seguma		
7.	Timšāni – Zvaigznes	00	1,40	1,40	bez seguma		
8.	Bandenieki – Akmeņi	00	0,54	0,54	bez seguma		
9.	Stari – Vējiņi	00	0,92	0,92	bez seguma		
10.	Zvaigznes – Stari	00	1,95	1,95	bez seguma		
11.	Skaidrītes – Doļņaja (autopietura)	00	3,76	3,76	1,10 melnais 1,09 grants 1,57 bez seguma		
12.	Timšāni – Rijas	00	4,08	4,08	0,71 grants 3,37 bez seguma		
13.	Uzkalni – Driģenes	00	2,20	2,20	grants		
14.	Ceļmalas – Driģenes	00	1,78	1,78	bez seguma		
15.	Mazozolini – Ludvigova	00	5,51	5,51	1,56 grants 3,95 bez seguma		
16.	Skudriši – Zemenes	00	1,35	1,35	grants		
17.	Sniedzņi – Avoti	00	1,12	1,12	grants		
18.	Madaras – Krimūnas	00	1,05	1,05	bez seguma		

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

Nr. p.k.	Autoceļu nosaukums	Adrese (km)		Svarīgākie autoceļu un tiltu parametri			
		no	līdz	autoceļa		tiltu	
				garums (km)	seguma veids	skaitis	garums (km)
19.	Rijas – Valpetrovka	00	3,50	3,50	bez seguma		
20.	Vienības – Kurmji	00	1,28	1,28	0,70 grants 0,58 bez seguma		
21.	Dolņaja – Arāji	00	4,25	4,25	grants	1	12
22.	Pavāri – Blāzmas	00	2,82	2,82	bez seguma		
23.	Plūdoņi - Asni	00	3,12	3,12	bez seguma	1	8
24.	Kapari – Krūzītes	00	1,98	1,98	bez seguma	1	8
25.	Mežvidi – Grāvji	00	2,37	2,37	1,44 grants 0,93 bez seguma		
26.	Skalbes – Dienvidi	00	4,22	4,22	bez seguma		
27.	Sofijas – Aizpurvi	00	2,07	2,07	bez seguma		
28.	Sofijas – Eglaines robeža	00	2,35	2,35	bez seguma		
29.	Senči – Ilūkste	00	0,69	0,69	grants		
30.	Saulītes – Ozoldārzi	00	3,22	3,22	0,25 melnais 2,04 grants 0,93 bez seguma		
31.	Vidiņi – Bulvāri	00	0,92	0,92	grants		
32.	Rubeņi – Siliņi	00	0,81	0,81	melnais		
33.	Stūri – Avoti	00	1,37	1,37	bez seguma		
34.	Ilūkste – Zeltkalni	00	7,63	7,63	grants		
35.	Zeltkalni – Upmalieši	00	2,45	2,45	bez seguma		
36.	Plūdi – Tīreļi	00	3,37	3,37	bez seguma		
37.	Apšene – Ceriņi	00	0,75	0,75	bez seguma		
38.	Doļnaja	00	0,27	0,27	bez seguma		
39.	Plikišķi	00	0,66	0,66	bez seguma		
•Kopā:				97,03			

Bebrenes pagasta ģeogrāfiskais izvietojums ir vidēji labvēlīgs pagasta attīstībai, jo teritoriju šķērso valsts nozīmes ceļi un pagasta ceļi, kuri ir diezgan sliktā stāvoklī, tiem nav asfalta seguma:

Valsts nozīmes ceļi:

- V 822 Vilkupe – Bebrene 4,20 km;
- V 710 Bebrene – Zariņi – Dviete 3,21 km;
- V 699 Bebrene – Šēdere – Gorbunovka 8,87 km;
- P 72 Ilūkste – Bebrene – Birži 6,93 km;
- V 702 Ilūkste – Ilze – Vitušķi 10,41 km

Valsts nozīmes ceļu kopgarums Bebrenes pagastā ir 33,62 km, no tiem ar melno segumu 2,0 km, bet pārējie 31,62 km ir grants ceļi. Pagasta ceļu kopgarums 85,83 km. Ceļu kopšanai atvēlētais finansējums ir nepietiekams un ceļu stāvoklis pasliktinās. Pagasta ceļu kopšanai pašvaldība saņem finansējumu no Valsts autoceļu fonda, saskaņā ar iepriekš iesniegtajiem projektiem ceļu remontdarbu veikšanai. Lielākie ceļu bojājumi notiek krūmājiem noēnojot ceļu, tas kavē ceļu nožūšanu. Arī fiziskās un juridiskās personas neievēro ceļu ekspluatācijas noteikumus, izvedot izstrādāto mežu.

Pasažieru pārvadājumus nodrošina Ilūkstes un Jēkabpils autobusu parks. Autobusu intensitāte ir zema, jo daudzi reisi finansiālu apsvērumu dēļ tiek slēgti kā nerentabli. Autobusu kustības intensitāti vajadzētu palielināt, jo trūkst reisu agri no rīta un vakarā.

Tālākai pagasta attīstībai nepieciešams uzlabot ceļu infrastruktūras elementus un satiksmes drošību:

- uz ceļiem trūkst informatīvo norādes zīmju un stendu;
- Bebrenes ciemata centrā nav apgaismojuma;
- Bebrenes centrā gar valsts autoceļu nav ietves gājējiem.

Tabula Nr.13.

ILŪKSTES NOVADA BEBRENES PAGASTA AUTOCEĻU SARAKSTS

Nr. p.k.	Autoceļu nosaukums	Adrese (km)		Svarīgākie autoceļu un tiltu			
		no	līdz	autoceļa		tiltu	
				garums (km)	seguma veids	skaitis	garums (km)
1.	Braunas – Grendzes	0,00	3,60	3,60	grants		
2.	Prieržukrogs – Skalbiņi –	0,00	2,85	2,85	grants		

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

Nr. p.k.	Autoceļu nosaukums	Adrese (km)		Svarīgākie autoceļu un tiltu			
		no	līdz	autoceļa		tiltu	
				garums (km)	seguma veids	skait s	garum s (km)
	Mētras						
3.	Prieržukrogs – Apšukalni	0,00	1,44	1,44	bez seguma		
4.	Virpotāji – Kuplāji – Slokas	0,00	3,25	3,25	bez seguma		
5.	Ķīmenes – Grāvīši – Pļaviņas	0,00	2,23	2,23	bez seguma		
6.	Pļavas – Tehniskais centrs	0,00	1,74	1,74	bez seguma		
7.	Avotiņi – Centra ferma	0,00	1,72	1,72	bez seguma		
8.	Miltu cehs – Ķetrāji	0,00	2,83	2,83	2,54 bez seguma 0,29 grants		
9.	Pulkstenīši – Ķetrāji	0,00	1,78	1,78	bez seguma		
10.	Pulkstenīši – Valsts mežs	0,00	0,28	0,28	bez seguma		
11.	Stiebrīni – Valsts mežs	0,00	0,23	0,23	bez seguma		
12.	Dābalnieki – Valsts mežs	0,00	0,82	0,82	bez seguma		
13.	Paberži – Valsts mežs	0,00	0,74	0,74	bez seguma		
14.	Miltu cehs – Paberži	0,00	6,43	6,43	bez seguma		
15.	Ieslanieki – Putni – Kāmenes	0,00	2,75	2,75	bez seguma		
16.	Caunes – Vecputni	0,00	1,00	1,00	bez seguma		
17.	Birzes – Rudzīši – Rupšenieki	0,00	2,79	2,79	bez seguma		
18.	Zeltiņi – Užuļi	0,00	2,73	2,73	1,19 bez seguma 1,54 grants		

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

Nr. p.k.	Autoceļu nosaukums	Adrese (km)		Svarīgākie autoceļu un tiltu			
		no	līdz	autoceļa		tiltu	
				garums (km)	seguma veids	skait s	garum s (km)
19.	Vaboles – Margas – Biriņi	0,00	1,80	1,80	0,85 bez seguma 0,95 grants		
20.	Margas – Kurmji	0,00	1,79	1,79	bez seguma		
21.	Mežgaļi – Čamanu kapi	0,00	1,90	1,90	0,84 bez seguma 1,06 grants		
22.	Mežgaļi – Matīsi	0,00	1,68	1,68	bez seguma		
23.	Cerības – Klintis – Upenieki	0,00	2,92	2,92	2,69 bez seguma 0,23 grants		
24.	Dūmiņi – Saldumi – Mauriņi – Krustceļi	0,00	3,78	3,78	bez seguma		
25.	Mauriņi – Skadiņi	0,00	1,62	1,62	bez seguma		
26.	Dravnieki – Kviesīši	0,00	1,99	1,99	bez seguma		
27.	Korsaki – Puķes – Ilzes klubs	0,00	1,86	1,86	bez seguma		
28.	Ilzes – Dzeguzes – Varoņi	0,00	3,08	3,08	bez seguma		
29.	Imanti – Celmi – Līgas	0,00	0,19	0,19	grants		
30.	Grendzes – Ilze	0,00	2,36	2,36	grants		
31.	Skadiņi – Celmiņi	0,00	4,92	4,92	grants		
32.	Cīriņi – Mālnieki – Vītoli	0,00	2,42	2,42	bez seguma		
33.	Dālderī – Asari	0,00	0,58	0,58	bez seguma		
34.	Krasti – Bitītes – Strazdiņi	0,00	2,23	2,23	1,41 bez seguma 0,82 grants		
35.	Bebrene – Ilzmuiža	0,00	2,70	2,70	0,19 bez seguma		

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

Nr. p.k.	Autoceļu nosaukums	Adrese (km)		Svarīgākie autoceļu un tiltu			
		no	līdz	autoceļa		tiltu	
				garums (km)	seguma veids	skait s	garum s (km)
					2,51 grants		
36.	Mazblaivi – Ilze	0,00	5,05	5,05	grants		
37.	Dārziņi	0,00	0,64	0,64	bez seguma		
38.	Griķi – Bleivi	0,00	0,38	0,38	grants		
39.	Bleivi – Sējas	0,00	0,50	0,50	grants		
40.	Brūklenāji – Pīkstulīene	0,00	0,90	0,90	bez seguma		
41.	Pavasari – Striķukrogs	0,00	0,82	0,82	bez seguma		
42.	Ilzes – karjers	0,00	0,51	0,51	bez seguma		
Kopā:				85,83			

Šēderes pagasta teritoriju šķērso 2.šķiras valsts autoceļi 42,3 km kopgarumā un pagasta autoceļi 74,7 km kopgarumā.

2.šķiras valsts nozīmes ceļi ir sekojoši :

- Ilūkste-Šarlote- Lietuvas robeža - 12,34 km;
- Pašulīene- Šēdere - 5,65 km;
- Bebrene-Šēdere-Gorbunovka - 11,33 km;
- Rubanišķi-Svente-Šarlote - 4,01 km;
- Marinova-Rauda-Lietuvas robeža - 7,57 km;
- Gorbunovka-Kaspari-Medumi - 1,42 km.

No valsts nozīmes ceļiem tikai 6,31 km ir ar melno segumu, pārējie ir ar grants segumu. Savukārt no pagasta autoceļiem ar melno segumu ir tikai 0,4 km Šēderes ciemā. Ceļi kopumā (gan valsts, gan pašvaldības) ir diezgan sliktā tehniskā stāvoklī, tāpēc ir nepieciešamas lielas investīcijas, lai nodrošinātu pietiekošu kvalitāti un uzturēšanas līmeni. Pagasta ceļu kopšanai pašvaldība saņem finansējumu no Valsts autoceļu fonda, saskaņā ar iepriekš iesniegtajiem projektiem ceļu remontdarbu veikšanai. Pašvaldības ceļu ikdienas uzturēšanu un kopšanu Šēderes pagastā nodrošina SIA „Šēderes pakalpojumi”.

Pasažieru pārvadājumus nodrošina Ilūkstes autobusu parks. Autobusu intensitāte ir zema, jo daudzi reisi finansiālu apsvērumu dēļ tika slēgti, kā nerentabli.

Pašvaldība nodrošina transporta pakalpojumus pagasta pastāvīgajiem iedzīvotājiem nozīmīgos maršrutos, kas saistīti ar viņu pārvietošanās nepieciešamību – pašvaldības pārvaldes iestāžu, skolu, veselības iestāžu un citu institūciju regulāru apmeklēšanu.

Tabula Nr.14.

ILŪKSTES NOVADA ŠĒDERES PAGASTA AUTOCEĻU SARAKSTS

Nr. p.k.	Autoceļu nosaukums	Adrese (km)		Svarīgākie autoceļu un tiltu parametri			
		no	līdz	autoceļa		tiltu	
				garums (km)	seguma veids	skaits	garums (km)
1.	Sudmalnieki – Medumu pagasts	0,00	5,75	5,75	grants		
2.	Grendzes – Druvas	0,00	4,92	4,92	bez seguma		
3.	Grendzes – Kapi	0,00	0,86	0,86	bez seguma		
4.	Aizkalni – Raudas skola	0,00 1,93	1,92 6,25	6,25	grants bez seguma		
5.	Vanagi – Fazāni	0,00	1,71	1,71	bez seguma		
6.	Stārķi – Jaunbuļļi	0,00 2,80	0,79 5,25	5,25	grants bez seguma		
7.	Ceļmalas – Raudes mežs	0,00	0,93	0,93	bez seguma		
8.	Straumes – Ernestīnes	0,00	4,19	4,19	bez seguma		
9.	Rieksti – Kapi	0,00	0,52	0,52	bez seguma		
10.	Āboli – Torņkalni	0,00	4,99	4,99	bez seguma		
11.	Sīļi – Paipalas	0,00 0,52	0,51 0,99	0,99	grants bez seguma		
12.	Lauvas – Štemburga	0,00	9,85	9,85	grants		
13.	Štemburga – Lietuvas robeža	0,00	3,58	3,58	bez seguma		

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

Nr. p.k.	Autoceļu nosaukums	Adrese (km)		Svarīgākie autoceļu un tiltu parametri			
		no	līdz	autoceļa		tiltu	
				garums (km)	seguma veids	skaitis	garums (km)
14.	Šēdere – Lauvas	0,00	2,19	2,19	grants		
15.	Šēdere – Raudas mežs	0,00 1,29	1,28 4,97	4,97	grants bez seguma		
16.	Šēdere – Šarlote	0,00 0,41	0,40 4,98	4,98	melnais grants		
17.	Sudrabi – Imantas	0,00	0,63	0,63	grants		
18.	Šēdere – Dzelzceļš	0,00	1,23	1,23	bez seguma		
19.	Šēdere – Kauliņi	0,00	1,31	1,31	bez seguma		
20.	Skujas – Barsukine	0,00	1,85	1,85	bez seguma		
21.	Šēdere – Ķīmiņas noliktavas	0,00	0,20	0,20	bez seguma		
22.	Skujas – Ziediņi	0,00	1,07	1,07	bez seguma		
23.	Pašulīene	0,00	0,23	0,23	grants		
24.	Gorbunovka – Dzelzceļš	0,00	2,72	2,72	grants		
25.	Aizvēji – Sventes pagasts	0,00	1,91	1,91	bez seguma		
26.	Šarlote – Jaunbērziņi	0,00	0,98	0,98	bez seguma		
27.	Dzeguzes – Krievu kapi	0,00	0,64	0,64	bez seguma		
Kopā:				74,70			

Negatīvais aspekts:

Pieaug ceļa zonas piesārņojums un piesārņojuma risks, kā arī pārvietojoties smagsvara automašīnām tiek bojāts ceļa segums.

Lai gan šobrīd ceļu stāvoklis ir apmierinošs, to uzturēšanai atvēlētais finansējums ir nepietiekošs, un ceļu stāvoklis gadu no gada pasliktinās.

Pozitīvais aspekts:

Ceļi kopumā veido loģisku un labi attīstītu ceļu tīklu, kas nodrošina piekļūšanu galvenajām apdzīvotām vietām un ražošanas objektiem.

Iespējams attīstīt apkalpojošās struktūras, kas saistītas ar pasažieru un kravas plūsmām, radīt servisa uzņēmumus un jaunas darba vietas. Tas būtu nozīmīgs ieguldījums pašvaldības ekonomiskai attīstībai.

6. INŽENIERINFRASTRUKTŪRA

Vispārīgs raksturojums

Kvalitatīvs dzeramais ūdens ir viens no priekšnoteikumiem iedzīvotāju labklājībai.

Galvenie ūdens patērētāji ir pilsētas iedzīvotāji, turklāt ūdeni patērē arī pilsētas iestādes un uzņēmumi.

Daugavpils rajona Ilūkstes novada teritorija ietilpst Baltijas artēziskā baseina, kas ir ūdeni saturošu un ūdeni vāji caurlaidīgu slāņu mija, austrumu daļā. Kopējais nogulumiežu biezums šeit sasniedz 750 - 820 m. Pēc sastāva viendabīgie, ūdeni saturošie, slāņi veido ūdens horizontus. Savukārt blakus iegulošie un hidrauliski saistītie ūdens horizonti tiek apvienoti ūdens horizontu kompleksos. Tos atdala ūdeni vāji caurlaidīgi slāņi (sprostslāņi).

Nozīmīgākā novadam ir aktīvas ūdens apmaiņas (saldūdeņu) zona, kas aptver kvartāra un pirmskvartāra ūdens horizontus līdz pirmajam nozīmīgākajam reģionālajam sprostslānim – Narvas svītai. Novada teritorijā saldūdeņu zonas biezums mainās 200 - 275 m robežās.

Dažādas izcelsmes kvartāra nogulumi izplatīti visā novada teritorijā, to biežums mainās ļoti plašā diapazonā no 20-40 metriem līdz 100 – 110 m augstienēs, bet maksimālie biežumi (155 - 225 m) konstatēti apraktajās ielejās.

Pirmo no zemes virsmas pastāvīgo ūdens horizontu veido gruntsūdeņi. Gruntsūdeņu iegulumu dziļums ir neliels un dažāda ir arī iežu ūdens caurlaidība, līdz ar to šis ūdens horizonts pakļauts krasām līmeņa svārstībām, bet ūdeņi - piesārņojumam. Gruntsūdeņus regulāri papildina atmosfēras nokrišņi, kā arī zemāk iegulošie spiedienūdeņi. Gruntsūdeņu līmeņu dziļums novadā pārsvarā mainās no 0.1 līdz 5.0 m, bet atsevišķās vietās - sasniedz 15 m dziļumu.

Ar kvartāra augšējo daļu ir saistīti purvu, aluviālo un fluvioglaciālo nogulumu ūdens horizonti. Novadā *purvu nogulumu ūdens horizonts* atsevišķu laukumu veidā izplatīts visā teritorijā. Kūdra ir ūdeni saturoša, bet tās biežums ir mazs. Horizonta ūdens bagātība ir neliela, tas neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām un tādēļ praktiski netiek izmantots.

Aluviālo nogulumu ūdens horizonts izplatīts upju, īpaši Daugavas un Eglaines ielejās, bet novada teritorijā to izplatība un biežums ir nelieli. Līdz ar to horizontu neizmanto.

Fluvioglaciālo nogulumu ūdens horizonts izplatīts visā novada teritorijā. Dažādgraudainas smiltis, kuru biežums mainās no 1 - 2 līdz 20 - 30 m veido šos nogulumus. Ūdeņi, kuru iegulumu līmenis ir no 1.5 līdz 8.0 m, ir bezspiediena.

Nemot vērā kvartāra augšējo nogulumu ūdens horizontu mainīgo un nelielo biežumu, kā arī daudzviet to neaizsargātību no piesārņojuma, tā ūdeņi izmantojami tikai individuālajā sektorā – privātmāju īpašnieku vajadzībām. Jāatzīmē, ka šie gruntsūdeņi bieži vien neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām.

Kvartāra starpmorēnu nogulumu ūdens horizonti, kurus veido ūdeni saturošas smilts un smilšainas grants starpslāņi (dažāda vecuma morēnas slāņkopās) ir perspektīvāki ūdensapgādei. Šo nogulumu ūdeņi daudz labāk aizsargāti no piesārņošanas, un tie uzskatāmi par artēziskiem jeb spiedienūdeņiem¹.

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datu bāzē „Urbumi” ir dati par 8 ūdensapgādes urbumiem ar filtru starpmorēnas horizontos (sk. 4. tab).

Pirmskvartāra nogulumu vertikālajā griezumā ir izdalīti gan ūdens kompleksi, gan ūdens horizonti, gan ūdens necaurlaidīgas slāņkopas, gan arī ūdenscaurlaidīgi, un praktiski bezūdens slāņi.

Novada teritorijas ūdensapgādē būtiska nozīme ir apvienotajam *Arukilas - Gaujas ūdens horizontu kompleksam*. Pirmais zemkvartāra komplekss ietver Arukilas, Burtnieku un Gaujas

¹ Atsedzot šādu ūdens slāni, ūdens līmenis ir augstāks par slāņa virsmu.

horizontu. Visi šie ūdens horizonti sastopami gandrīz viscaur, izņemot šauru aprakto ieleju joslu Ilūkstes apkārtnē.

Arukilas - Gaujas ūdens horizontu komplekss iegūļ no 30 līdz 154 m dziļumā. Tā biežums lielākoties ir ap 150 m, bet apraktajās ielejās tas samazinās līdz 60 - 65 m. Efektīvais ūdens horizonta biežums² mainās no 40 līdz 130 m.

Kompleksa ūdeņi biežāk ir spiedienūdeņi. Statiskais ūdens līmenis vietām iegūļ 65 m dziļumā.

Turklāt atsevišķos gadījumos urbumi arī fontanē, ūdenim paceļoties līdz 5 m virs zemes virsas.

Pašlaik novada teritorijā pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra informācijas **Arukilas - Gaujas ūdens horizontu kompleksā** ierīkoti 76 ūdens ekspluatācijas urbumi, pie kam 1- vienlaicīgi izmanto arī kvartāra sistēmas dažādus horizontus.

Sākot ar 1956. gadu (līdz 2005. gadam) Ilūkstes novada teritorijā ierīkoti 84 ūdensapgādes urbumi, kuru dziļums mainās no 16 līdz 190 m. No tiem 29 izmanto Gaujas ūdens horizontu, 26 – Burtnieku un 13 - kopā šos horizontus, 1 – izmanto zemāk iegulošo Arukilas ūdens horizontu bet 7 ekspluatē šo horizontu kopā ar citiem, 8 – izmanto kvartāra ūdens horizontus. Urbumu raksturojums dots 4. tabulā.

Pagastu teritorijā artēziskie ūdeņi kopumā ir ļoti labi aizsargāti no virszemes piesārņojuma iekļūšanas. Galveno - Burtnieku - Gaujas ūdens horizontu - praktiski visā teritorijā klāj vairāki ūdeņi vāji caurlaidīgu nogulumu (morēnas smilšmāls, māli, aleirolīti, u.c.) slāņi, kuru kopējais biežums mainās no 22 līdz 165 m.

Apsekojot 85 Ilūkstes novada ekspluatācijas urbumus tika noskaidrots, ka no tiem 40 urbumi darbojas, 1 - aiztamponēts, 4 - iekonservēti, 8 - likvidēti, 2 urbumi ir rezervē, 21 neizmanto un tie ir pamesti, bet par deviņiem – ziņas neizdevās savākt.

Ņemot vērā to, ka Civillikumā un likumā “Par zemes dzīlēm” noteikts – pazemes ūdens pieder zemes īpašniekam, galīgo lēmumu par ūdens ieguves turpmāko perspektīvu un tātad arī urbumu likvidāciju, jāpieņem zemes īpašniekam, kura īpašumā ūdens apgādes urbums atrodas.

Ūdensapgādes urbumus var sadalīt divās grupās:

- urbumi, kurus iespējams izmantot nākotnē;
- urbumi, kuru izmantošana (dažādu iemeslu dēļ) nav iespējama.

Urbumiem, kurus izmanto un iespējams izmantot nākotnē, nepieciešams:

- sakārtot stingrā režīma aizsargjoslu;

2 Horizonta efektīvais biežums – slāņa ūdenssaturošās daļas biežums, izslēdzot no kopējā biežuma ūdeņi necaurlaidīgu un vāji caurlaidīgu daļu.

- nodrošināt urbuma atveres hermetizāciju;
- novērst urbuma un stingra režīma aizsargjoslas teritorijas applūšanas vai piegružošanas iespēju;
- nodrošināt urbuma aizsardzību no tā fiziskas bojāšanas.

Tabula Nr.15.

ILŪKSTES NOVADA TERITORIJĀ IERĪKOTO ŪDENSAPGĀDES URBUMU RAKSTUROJUMS

Lūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

LVGMA DB Nr.	Koordinātas, km		atveres absolūtais augstums, m	Urbšanas dziļums, m	Urbšanas gaids	Ūdens horizonts	Filtra intervāls, m		Statuss Izņemts, m no zemes sūkšanas	Sūkņ- šanas debits, l/s	Urbuma tagadējais status
	LKS92						no	Izdz			
	X	Y									
20732	6192372,4	641006,8	172	140	1965	D ₂ br + D ₃ g	120	135	41	2	izņemts
23101	6211005,8	629332,1	160	105	1959	Q	61	102	46,15	1,85	darbojošs
7276	6216045,3	632577,3	110	104	1960	D ₃ gj	64	85	7,4	7	darbojošs
20390	6204858,7	642675,3	101,5	174	1962	Q	37	43	-1,5	2,5	darbojošs
20865	6210768,3	641830	111	110	1965	D ₂ br + D ₃ g	96,8	110	10,5	10	darbojošs
23110	6211790	637756,4	130	110	1966	D ₃ gj	96	110	27,38	1,6	darbojošs
13443	6204861,9	642677	102	136	1966	D ₂ br	114	136	-2,5	3	darbojošs
13146	6205380,8	641428	125	175	1966	D ₂ br	147,6	170,6	24,6	3,3	darbojošs
20720	6208883,6	645066,4	97	90	1967	D ₃ gj	74	85	4,5	3	darbojošs
20863	6211565,5	640381,3	116	122	1967	D ₂ br + D ₃ g	104	117	16	0,8	darbojošs
20976	6215341,4	632825,8	132	95	1968	D ₃ gj	71,4	90,7	27,4	3,4	darbojošs
7430	6201232,2	638769,7	114,5	126	1970	D ₂ br	115	125	14	5	darbojošs
7431	6201816,2	638461	121,5	150	1970	D ₂ br	117,6	128,2	7	5	darbojošs
20386	6205139,6	642933,3	100	150	1970	D ₂ br	130,4	150	-1	3	darbojošs
13437	6206680,4	642743,5	120	160	1970	D ₂ br	119,8	154	16,7	3,3	darbojošs
13147	6209728,6	643228,4	115	225	1970	D ₂ ar	170	210	16,09	2,2	darbojošs
20864	6209000,3	643469,3	115	190	1972	D ₂ ar + br	152	184	18	2,1	darbojošs
20859	6214478,7	638238,1	95	140	1973	D ₂ br	100	130	-4,5	6,0	darbojošs
20954	6200087,5	639350,2	126	130	1974	D ₂ br + D ₃ g	93	128	17,5	2	darbojošs
13438	6206696	642564,3	125	150	1975	D ₂ br	126	146	31	2	darbojošs
20392	6205541,7	642182,6	110	152	1975	D ₂ br	131	151	5,9	3	darbojošs
7152	6200467,3	635536	120	110	1976	D ₃ gj	83	98	5	2	nedarbojas
20985	6214627,4	632145	135	225	1970	D ₃ gj	88	108	28,5	3	darbojošs
13264	6211008,3	629316,4	162	87	1983	Q	82	85	43,18	1,2	darbojošs
20866	6208393,3	645301,4	103	100	1983	D ₃ gj	79,5	99	7,2	2	darbojošs
20988	6215625,1	635570,5	100	27,5	1986	Q	23	27	-0,52	4	darbojošs
13439	6206584,7	642564,5	120	160	1986	D ₂ br	130	158	22	2,5	darbojošs
14353	6207339	640281,5	153	190	1986	D ₂ br	161	188	52	1	darbojošs
13147	6206749	642576,4	113	135	1987	D ₂ br + D ₃ g	76	134	26,4	2,5	darbojošs
13440	6206563,8	642402,1	125	165	1987	D ₂ br	142	164	30	2	darbojošs
13148	6206608,7	642449,2	127	170	1987	D ₂ br + D ₃ g	84	168,7	32	3	darbojošs
20870	6206581,6	641060,8	146	186	1987	D ₂ br	152	185	42	1,6	darbojošs
13146	6212016,2	636112,2	159	190	1987	D ₂ br + D ₃ g	147	189	60	2	darbojošs
20957	6199547,8	636690,5	142,5	150	1988	D ₂ br + D ₃ g	109	147	29,9	1,5	darbojošs
7419	6201652,5	639046,2	116	145	1990	D ₂ br	115	144	12	2,5	darbojošs
6741	6200460,4	635511,9	120	60	1996	Q	39,5	53,7	4,73	4,4	darbojošs
7605	6192384,9	641011,6	172	141	1999	D ₂ br + D ₃ g	122	140	42	2	darbojošs
8718	6206177	638315,9	145	186	2002	D ₂ br	167	186	45,5	1	darbojošs
8799	6201911,6	640168,3	103	110	2003	D ₃ gj	75,2	92,6	-4	2	darbojošs
21080	6207741,2	642732,6	128	130	2004	D ₃ gj	86,1	100,4	28,5	0,8	darbojošs
24235	6206228,8	641436,6									darbojošs
20849	6201011,7	635630,1	129	85	1969	D ₃ gj	65	75	5,8	2	iekonservēts
20955	6199458,1	635218,5	130	140	1980	D ₂ br + D ₃ g	96	139	19,6	1,5	iekonservēts
20394	6206814	642576	125	170	1991	D ₂ br	135	168	35	2	iekonservēts
20395	6206949,3	642549	130	170	1991	D ₃ gj	127	169	34	2,5	iekonservēts
20388	6205997	642865	108	125	1955	D ₂ br	101	119	14,75	2,6	likvidēts
20729	6199594	635104	128	100	1956	D ₃ gj	73	95	21	3	darbojas
23102	6211014,8	629324,8	160	271,4	1958	D ₂ ar - Q	218	255	47	0,6	likvidēts
20982	6219107	634727,4	102	80	1966	D ₃ gj	72,1	80	5,2	18	nav tamponēts
20389	6206118	642839	110	150	1966	D ₂ br	134,4	150	2,5	3	likvidēts
20850	6201952	639254	110	150	1970	D ₂ br	124,6	146	-0,5	4	likvidēts
20979	6213928,2	632346,6	135	115	1973	D ₃ gj	85	111,5	27	3	likvidēts
20391	6206510,3	642561,8	120	160	1975	D ₂ br	124	155	18	3	likvidēts
20726	6199852	639739	122	84	1962	D ₃ gj	58	69	8,4	6	nav zināms
20727	6199855	639745	122	122,1	1962	D ₂ br	98	118	7	6,25	nav zināms
20836	6209857	643834	95	123	1968	Q	38,5	60	-2,7	1,2	nav zināms
20980	6210118	632672	170	130	1970	D ₃ gj	109	128	63,2	0,8	darbojas
23567	6210902	628656	157	111	1977	D ₃ gj	83,5	95,5	34,05	5	nav zināms
23566	6210886	628632	157	110	1982	D ₃ gj	85	109	35,75	3	darbojas
20393	6206634	642625	120	160	1984	D ₂ br	133,4	158,4	21,3	3	nav zināms
20986	6210115	632687	170	140	1985	D ₃ gj	126	138	64	1	nav zināms
20987	6210640	628704	156	64	1986	Q	55	63	42,82	1,3	nav zināms
20387	6206361,9	642844,2	112	150	1958	D ₂ br	115	143	30,5	2,77	neizmanto
20984	6216238,2	631810	120	100	1963	D ₃ gj	68	84	16	5	darbojas
20981	6214826,9	634191,9	124	80	1966	D ₃ gj	66,4	71	28	7	darbojas
20834	6204688,3	635075,6	140	130	1970	D ₃ gj	105,2	122	34,1	2,1	neizmanto
23111	6212015,8	636198,9	169	195	1970	D ₂ br	175	190	63,1	1,5	neizmanto
20860	6202939,4	637397,3	130	100	1971	D ₃ gj	70	90	33,5	1,2	neizmanto
20835	6206206,7	639621,1	145	240	1971	D ₂ ar + br	171,5	226	41	2,3	neizmanto
20953	6199836,4	634848,9	128	140	1972	D ₂ br + D ₃ g	81	136	12	3	neizmanto
20861	6204180	640946,7	107	160	1972	D ₂ ar + br	113	155	2,4	2,5	neizmanto
20983	6210859,9	628595	157	120	1973	D ₃ gj	92	118	42,1	1,6	neizmanto
20978	6214637,2	632162,1	135	100	1975	D ₂ ar - D ₃ g	88	98	30		neizmanto
20977	6215848,6	632322,1	113	100	1975	D ₃ gj	70	98	8,1	5	neizmanto
20862	6205138,8	637872,1	138	191	1976	D ₂ ar + br	170	190	31	2	neizmanto
20956	6201112	635178,9	130	135	1980	D ₂ br + D ₃ g	99	134	15,8	1,5	neizmanto
13185	6215162,3	628047,5	135,5	132	1985	D ₃ gj	110	130	26,3	2	neizmanto
23565	6211033,7	629130,2	158	68	1986	Q	64	67	42,05	1,28	neizmanto
20989	6214596	632334,7	135	77	1986	D ₃ gj	70	76	27,2	3,7	darbojošs
13265	6215156,5	632751,9	130	78	1986	D ₃ gj	71	77	25,7	11,1	neizmanto
20867	6210360	641928,4	117	123	1987	D ₂ br + D ₃ g	101	122	18	2,5	darbojošs
20869	6204635,9	637624,4	127	190	1987	D ₂ ar + br	150	188	24,5	3	neizmanto
8822	6201930,6	640183,3	102	110	2003	D ₃ gj	70	91	-4	2,1	darbojošs
20848	6201947	638099,1	116,2	127	1970	D ₂ br	115,4	126	9,8	5,7	rezervē
13148	6205028,6	641253,9	125	170	1983	D ₂ br	149	169	21,9	1,5	rezervē

Pirms urbumu izmantošanas atsākšanas vēlams veikt tā tehniskā stāvokļa pārbaudi un ūdens atsūkņēšanu, kā arī ūdens paraugu noņemšanu tā kvalitātes pārbaudei.

Lai likumdošanas aktos noteiktā kārtībā veiktu pazemes ūdens ieguvi:

- katram ūdens apgādes urbumam jābūt Urbuma pasei;
- ja ieguves apjoms pārsniedz 10 m³/dnn., nepieciešams saņemt ūdens lietošanas atļauju Reģionālajā vides pārvaldē;
- ja pazemes ūdeņus izmanto centralizētās ūdensapgādes nodrošināšanai vai fasēšanai un tirgošanai cilvēku patēriņam, nepieciešams veikt hidroģeoloģiskās izpētes darbus, lai aprēķinātu pazemes ūdens krājumus, noteiktu bakterioloģisko un ķīmisko aizsargjoslu un akceptētu tos Pazemes ūdens krājumu akceptācijas komisijā, kā arī saņemt Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrā pazemes ūdens atradnes pasi un zemes dziļi izmantošanas licenci.

Urbumus, kuru turpmākā izmantošana dažādu iemeslu dēļ nav iespējama, nepieciešams likvidēt, nodrošinot pazemes ūdens resursu aizsardzību. Urbumu likvidāciju var veikt uzņēmēj sabiedrība, kurai ir Valsts ģeoloģijas dienesta tagad Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras izsniegta licence šāda veida darbu veikšanai.

2005.-2006.gadā pašvaldība realizēja Eiropas reģionālās attīstības fonda projektu "Ūdenssaimniecības attīstība Ilūkstes novada Šēderes, Pašulienas, Raudas, Pilskalnes, Doļņajas, Dubezera un bebrenes ciemos". *Projekta realizācija nodrošināja Ilūkstes novada domei ūdens direktīvas 98/83/EC un pazemes ūdeņu aizsardzības direktīvas 80/68/EEC, pilsētvides notekūdeņu direktīvas 91/271/EEC prasību izpildi.*

ES finansējuma piesaiste nodrošināja nepieciešamos finanšu resursus vides infrastruktūras izveidei likumā noteikto pašvaldības funkciju pildīšanai. Projekta realizācija nodrošināja ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu kvalitātes un pieejamības atbilstību likumdošanas prasībām, novērsa ūdens piesārņojuma draudus. **Projektā tika veikta:**

Pilskalnes ciematā:

- ūdens sagatavošanas stacijas ar jaudu 10 m³/st. uzstādīšana esošā ēkā;
- ūdens sagatavošanas stacijas ēkas renovācija;
- divu jaunu artēzisko aku izveide un divu esošo aku tamponēšana;
- ārējo ūdensapgādes tīklu izbūve 63 m kopgarumā;
- ārējo kanalizācijas tīklu izbūve 85 m kopgarumā;
- divu kanalizācijas sūkņu staciju izbūve;
- notekūdeņu rezervuāra izbūve.

Doļņajas ciematā:

- jaunas ūdens sagatavošanas stacijas izbūve atbilstoši LR normatīvu prasībām;
- urbuma aprīkojumu nomaiņa esošajā urbuma paviljonā (armatūras, skaitītāju un cauruļvadu nomaiņa);
- kanalizācijas tīklu izbūve 119 m kopgaruma no ūdens sagatavošanas stacijas teritorijas līdz ciemata sadzīves kanalizācijas tīkliem
- notekūdeņu attīrīšanas ietaišu rekonstrukcija (iekārtu pārbūve, veicot „BIO-25” tvertnes antikoroziijas apstrādi, nomainot gaisa sadales sistēmu un gaisa pūtējus);
- ciemata ūdensapgādes tīklu nomaiņa 311 m kopgaruma.

Dubezerā:

- 43 m garus kanalizācijas tīklu izbūve un notekūdeņu krājvertni $V = 10\text{m}^3$ uzstādīšana.

Šēderes ciematā:

- dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtu uzstādīšana stacijas ēkā;
- ūdens sagatavošanas stacijas rekonstrukcija atbilstoši LR normatīvu prasībām;
- ūdens sagatavošanas stacijas pieslēgšana centralizētai kanalizācijas sistēmai.

Raudas ciematā:

- hidroforu uzstādīšana;
- jauna urbuma izveidošana;
- ciemata ūdensapgādes tīklu nomaiņa 200 m kopgaruma;
- ciemata kanalizācijas tīklu nomaiņa 194 m kopgaruma;
- ciemata sadzīves notekūdeņu attīrīšanas stacijas izbūve.

Pašulienas ciematā:

- jaunas ūdens sagatavošanas stacijas izbūve atbilstoši LR normatīvu prasībām;
- dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtu un hidroforu uzstādīšana stacijas ēkā;
- esošo urbumu aprīkojumu nomaiņa esošajās akās (armatūras, skaitītāju un cauruļvadu nomaiņa);
- kanalizācijas tīklu izbūve 23 m kopgaruma no ūdens sagatavošanas stacijas teritorijas līdz ciemata sadzīves kanalizācijas tīkliem;
- ūdensapgādes tīklu izbūve 113 m kopgarumā no urbumiem līdz ūdens sagatavošanas stacijai un no ūdens sagatavošanas stacijas līdz ciemata ūdensvada tīkliem;
- siltumtrases izbūve 25 m kopgarumā no centrālās katlu mājas līdz ūdens sagatavošanas stacijai;

- apkures iekārtu uzstādīšana stacijas ēkā.

Bebrenes ciematā:

- ūdens sagatavošanas stacijas ar jaudu 15 m³/st. izbūve, hidroforiekārtas uzstādīšana esošā katlumājā atbilstoši LR normatīvu prasībām;
- divu jaunu artēzisko aku izveide un vienas esošās akas tamponēšana;
- ārējo ūdensapgādes tīklu izbūve 756 m kopgarumā;
- ārējo kanalizācijas tīklu izbūve 260 m kopgarumā;
- divu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu, ar jaudu 9 m³/dnn un 67,5 m³/dnn izbūve.
- 2330 m garu ciemata ūdensapgādes tīklu rekonstrukcija.

6.1. ŪDENSAPGĀDES UN KANALIZĀCIJAS SISTĒMA

Centralizēta ūdensapgāde **Ilūkstes pilsētā** ir daudzstāvu dzīvojamo māju kvartālos, skolām, poliklīnikai, bērnudārzam un citām iestādēm. Šeit ūdens nāk no artēziskajām akām un atbilst dzeramā ūdens standarta prasībām. Individuālo māju kvartālos ūdens tiek ņemts no individuālām grodu akām, un pēc Vides veselības centra datiem, lielā daļā aku, ūdens neatbilst dzeramā ūdens sanitārajām prasībām pēc mikrobioloģiskajiem un ķīmiskajiem rādītājiem.

Ūdens apgāde Ilūkstē tiek veikta no sešām artēziskajām akām, no kurām divas uz doto laiku ir slēgtas. Ir iespēja pievienot vēl divas artēziskās akas, kuras uz doto brīdi ir izurbtas un iekonservētas. No artēziskajām akām ūdens tiek padots uz atdzelzošanas staciju, kur uzstādīti divi paralēli darbojošies filtri, kuru jauda ir 840 m³ diennaktī. Ūdens piegādei tiek izmantots ūdens tornis, kura tvertņu tilpums ir 300 m³. Ūdens tiek piegādāts 55 firmām un organizācijām, 93 individuālām mājām un 1700 iedzīvotājiem.

Centralizētās ūdensapgādes vajadzībām tiek izmantotas 6 artēziskās akas, viena artēziskā aka ir rezervē. Ūdens kvalitāte, ko iegūs pilsētas centralizētajā ūdensgūtnē (urbumi nr. 13437, 13438, 13439, 13440, 13441 un 13442), ir laba, ja neskaita paaugstināto dzelzs saturu, kas var sasniegt pat 3,5 - 4,0 mg/l (norma 0,2 mg/l). Paaugstinātā kopējā dzelzs satura samazināšanai uzbūvēta atdzelzošanas stacija, pēc kuras ūdens kvalitāte pilnībā atbilst visām prasībām. Sausnes saturs pārsvarā nerasniedz 0,4 g/l. Pēc ķīmiskā sastāva šī horizonta ūdeņi ir hidrokarbonāta kalcija – magnija. [VGD]

Ilūkstes pilsētā kopējais ūdens patēriņš 2005.gadā bija 55 160 tūkst. M³. Tomēr jāņem vērā, ka ūdens patēriņš nav uzskaitīts piemājas un zemnieku saimniecībās, kur ūdens tiek ņemts pārsvarā no akām.

Ūdens kvalitāti iespaido ūdens padeves iekārtu un ūdensvadu tīklu fiziskais nolietojums, ir vajadzīgs ūdensapgādes sistēmas cauruļu remonts.

Ilūkstes pilsētā esošais ūdensapgādes tīkls apkalpo aptuveni 60% iedzīvotājus ar individuālu pieslēgumu sistēmai ēku iekšienē. Iedzīvotāji bez šāda pieslēguma esošajai ūdensapgādes sistēmai izmanto ūdeni no sabiedriskajiem brīvkrāniem vai privātām akām. Privātās akas parasti ir seklas un jutīgas pret mikrobioloģisko piesārņojumu.

Esošā komunālā notekūdeņu sistēma apkalpo aptuveni 55% iedzīvotāju. Īpašumi, kuriem nav pieslēguma notekūdeņu sistēmai, izmanto vietējos risinājumus, tādus kā septiķi, nosēdbedres un izvedamās bedres. Šo sistēmu vājā darbība apbūves rajonos var izraisīt tuvumā esošo virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojumu un smakas.

Kanalizācijas sistēmas galvenais uzdevums ir savākt un attīrīt visus netīros notekūdeņus atbilstoši valsts standartiem pirms to izvadīšanas atklātos ūdens baseinos.

Pilsētā darbojas kopējā centralizētā notekūdeņu sistēma, kas nodota ekspluatācijā 1984.gadā. Kopējais kanalizācijas tīkla kopgarums Ilūkstes pilsētā ir 9,167 km, tajā skaitā galvenie kolektori 5,544 km, ielu tīkli - 1,215 km, spiedvadi - 2,408 km. Darbojas 2 sūkņu stacijas un bioloģiskā notekūdeņu attīrīšanas iekārta (0.902-2-154), kas atrodas Ilūkstes upes kreisajā krastā (X55°58'52"; Y26°18'39"). Gadā tiek attīrīti 120-160 tūkstoši m³ sadzīves notekūdeņu, vidējā diennakts jauda 800 m³, attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Ilūkstes upē. Attīrīšanas iekārtu noslogojums vidēji sastāda 50-80%, tehniskais stāvoklis apmierinošs. 1998.gadā tika veikta kanalizācijas ūdens uztveršanas attīrīšanas nosēdlauku, kā arī uzskaites sistēmas renovācija.

Centralizētās kanalizācijas tīklam pieslēgtas 50 individuālās mājas, 46 daudzdzīvokļu mājas un 64 citi patērētāji.

Mājām, kuras nav pievienotas centralizētajai kanalizācijas sistēmai, ir savas savākšanas tvertnes, kurās tiek savākti sadzīves notekūdeņi. Informācija par šādu māju skaitu un atrašanos nav pieejama.

Pilsētā darbojas lietus ūdeņu kanalizācijas sistēma ar kopgarumu - 3,1 km, kas ir ierīkota Raiņa ielā, Jēkabpils ielā un Stadiona ielā, atsevišķos posmos – Brīvības ielā, Jelgavas ielā, Upes ielā Sporta ielā. Perspektīvā būtu nepieciešama lietus kanalizācijas sistēmas ierīkošana visām pilsētas ielām. Sevišķi kritiskā stāvoklī pašlaik atrodas Kastaņu ielu (posmā no Grāvju ielas līdz Stadiona ielai), kur pirms trotuāra seguma nomaiņas būtu jāierīko lietus kanalizācijas sistēma.

Neapmierinošā stāvoklī pilsētā ir meliorācijas sistēma - meliorācijas grāvji ir aizauguši un visā pilsētas teritorijā strauji notiek pārpurvošanās procesi, tādēļ pēc iespējas ātrāk ir jāveic meliorācijas sistēmas atjaunošana.

Pašvaldība 2007.gadā plāno veikt esošā ūdensvada un kanalizācijas tīklu modernizāciju ar kohēzijas fonda palīdzību. Šo projekta komponentu mērķis ir esošā centralizētā tīkla paplašināšana, lai apkalpotu vēl aptuveni 230 iedzīvotājus, kam šobrīd nav centralizētas ūdensapgādes, un nodrošināt efektīvus centralizētus notekūdeņu pakalpojumus 540 iedzīvotājiem, kuri pašlaik izmanto vietējos risinājumus, tādējādi samazinot vides piesārņojumu un risku sabiedrības veselībai. Minētais tiks sasniegts gan paplašinot tīklus, gan izbūvējot pieslēgumus galvenajiem tīkliem rajonos, kuros to joprojām nav.

Projekta *“Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Austrumlatvijas upju baseinu pašvaldībās, 3.kārta”* rezultātā prioritāte ir piešķirta tīkla paplašinājumam Zemnieku, Pilskalnes, Upes, Pļavu, Grāvju un Kastaņu, Zemgales un Jelgavas ielās. Šīs ielas ir izvēlētas, jo tajās ir augsts apbūves blīvums, un šie darbi veicinās tīkla sacilpojumu, tādējādi uzlabojot iedzīvotājiem padotā ūdens kvalitāti. Papildus tīkla paplašināšanai šī komponente iekļauj arī otra maģistrālā ūdensvada no ŪAS izbūvi, kas uzlabos padeves drošību sadales tīklā. Projekta komponente ietver 2.5km jaunu ūdens sadales cauruļvadu izbūvi. Projekta komponentes iekļauj arī pieslēgumu nodrošinājumu īpašumiem, kas izvietoti gar jauno vadu trasi. Aizbīdņu nomaiņa ļaus labāk noslēgt ūdensapgādes tīkla posmus remontdarbu laikā. Šis aprīkojums nodrošinās efektīvāku sistēmas darbību, jo tiks samazinātas noplūdes. Hidrantu nomaiņa ir nepieciešama, lai nodrošinātu to atbilstību ugunsdzēsības aprīkojumam.

Kanalizācijas tīklu paplašinājums ietver Pilskalnes un Zemnieku ielas, Kalna, Pļavu, Zemgales, Jelgavas ielas, Raiņa, Grāvju un Kastaņu, Strēlnieku ielas, Spiedvads Pļavu, Zemgales ielā.

Pilskalnes ciemats atrodas Daugavpils rajonā, Ilūkstes novadā. Galvenie ūdens patērētāji ir: daudzdzīvokļu ēkās - 166 iedzīvotāji, individuālās mājās - 20 iedzīvotāji, desu cehs, lopu kautuve, veikals, atpūtas bāze un individuālas kūtis.

Dzeramo ūdeni ciematā iegūst no 1 artēziskā urbuma. Ūdens spiediena regulēšanai izmanto ūdenstorni, kas ir tehniski nolietojies.

Dzeramais ūdens no dziļurbuma ciemata tīklā tiek padots pēc sagatavošanas. Ciematā dzeramais ūdens atbilst ķīmisko rādītāju kvalitātes prasībām. Mikrobioloģiskie rādītāji atbilst standartam.

Lielākajai ražotnei „Help”, kas nodarbojas ar gaļas pārstrādi, nav savas dzeramā ūdens apgādes sistēmas, izmanto Pilskalnes dzeramā ūdens apgādes sistēmu.

Doļnaja ciematā centrālajai ūdensapgādei pieslēgtas 3 daudzdzīvokļu mājas ar 81 iedzīvotājiem, 4 individuālās mājas ar 16 iedzīvotājiem, individuālas kūtis un cūku ferma. Ūdens kvalitāte tīklā pēc projekta realizācijas atbilst normām:

Tabula Nr.16.

ŪDENSSAIMNIECĪBAS PAKALPOJUMU ORGANIZĀCIJA CIEMATOS

Apdzīvotās vietas nosaukums	Pieslēgto iedzīvotāju skaits	Ūdens ieguve 2004. gadā, m ³	Tīklu garums, km	Ūdensapgādes sistēma
Pilskalne, tai sk. ”Dubezers”	Ūdensapgādei - 164 Kanalizācijai - 164	24 455 - 14 600 300	2,3 1,8 0,1	Centrslizēta pirmā pacēluma ūdens apgāde No Pilskalnes
	Ūdensapgādei ~ vid. 10 Kanalizācijai ~ vid. 10	300	0,1	
Doļnaja	Ūdensapgādei - 83 Kanalizācijai - 47	7 300 - 7 000	1,0 0,8	Centrslizēta pirmā pacēluma ūdens apgāde

Kanalizācijas sistēma **Pilskalnē** apkalpo 164 ciemata iedzīvotājus, 1 budžeta iestādi un 6 komercpatērētājus.

Pilskalnē savu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu nav, kanalizācija tiek pārsūkņēta uz Ilūkstes pilsētu centralizētai attīrīšanai.

Kanalizācijas sistēma **Doļnajā** apkalpo 83 ciemata iedzīvotājus. Lai gan visu trīs esošo daudzstāvu māju iedzīvotājiem ir centralizēta ūdensapgāde un kanalizācijas izvads, tomēr viena no tām nav pieslēgta ciemata kanalizācijas tīkliem. Notekūdeņi tiek uzkrāti rezervuāros periodiskai izvešanai. Vienlaicīgi jāmin, ka šai mājā visi dzīvokļi ir privatizēti un ir visi nosacījumi pieslēgties centralizētajai sistēmai (skat. 3.pielikumu)..

Šēderes pagastā darbojas trīs centralizētās ūdensapgādes sistēmas: Šēderes, Raudas un Pašulienes ciematos. Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām pieslēgts dzīvojamais sektors, budžeta iestādes un atsevišķi uzņēmumi. Lielāko daļu patēriņa sastāda dzīvojamais sektors un piemājas sektors .

ŪDENSSAIMNIECĪBAS PAKALPOJUMU ORGANIZĀCIJA CIEMATOS

Apdzīvotās vietas nosaukums	Pieslēgto iedzīvotāju skaits	Ūdens ieguve 2004. gadā, m ³	Tīklu garums, km
Šēdere, tai sk.	Ūdensapgādei - 304	19 000	1,5
	Kanalizācijai - 243	15 750	1,5
Rauda	Ūdensapgādei - 69	6 000	0,3
	Kanalizācijai - 69	6 000	0,4
Pašulīene	Ūdensapgādei - 355	23 130	1,4
	Kanalizācijai - 355	23 130	2,6

Dzeramā ūdens sistēma **Šēderē** apkalpo 304 ciemata iedzīvotājus un atsevišķas budžeta iestādes. Diennakts vidējais patēriņš 54 m³ dzeramā ūdens. Ciematā praktiski visi dzīvokļi un individuālās mājas privatizētas. Ūdens kvalitāte tīklā pēc p[rojekta realizācijas atbilst normām.

Dzeramā ūdens sistēma **Raudā** apkalpo 69 ciemata iedzīvotājus, kas dzīvo privatizētos dzīvokļos un 1 komercpatērētāju (speciālā internātskola). Ūdens kvalitāte tīklā atbilst normām pateicoties blakus ūdens tornim uzstādītajiem oksidācijas atdzelžošanas filtriem.

Pašulīenē dzeramo ūdeni ciematam piegādā Latvijas – Krievijas kopuzņēmums LatRosTrans. Vidējais ūdens patēriņš sastāda ~ 64 m³/dnn, kas izskaidrojams ar ūdensapgādes tīklu slikto tehnisko stāvokli.

Kanalizācijas sistēma **Šēderē** apkalpo 243 ciemata iedzīvotājus. Šēderes ciemā izveidota slēgtā notekūdeņu pašteses kanalizācijas sistēma. Sistēma darbojas apmierinoši.

Raudā notekūdeņu attīrīšanai šobrīd kalpo jauna notekūdeņu attīrīšanas iekārta.

Kanalizācijas sistēma **Pašulīenā** apkalpo 355 ciemata iedzīvotājus un atsevišķas budžeta iestādes. Precīzu datu par notekūdeņu daudzumu nav (skat. 4.pielikumu).

Bebrenes pagastā divos ciematos darbojas centralizētās ūdensapgādes sistēmas: Bebreņē un Ilzē. Bebrenes ciematā ir divas ūdensapgādes sistēmas: ciemata komunālajam sektoram un Profesionālajai vidusskolai.

ŪDENSSAIMNIECĪBAS PAKALPOJUMU ORGANIZĀCIJA CIEMATOS

Apdzīvotās vietas nosaukums	Pieslēgto iedzīvotāju skaits	Ūdens ieguve 2004. gadā, m ³	Tīklu garums, km
Bebrene, ciemats	Ūdensapgādei - 237	19 000	1,5
	Kanalizācijai - 197	15 750	1,0

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

Bebrene, Profesionālā vidusskola	Ūdensapgādei 400 Kanalizācijai 400	- 19 000 -	19 000	1,4 1,0
--	---	------------------	--------	------------

Komunālā dzeramā ūdens sistēma **Bebrenē** apkalpo 237 ciemata iedzīvotājus un atsevišķas budžeta iestādes.

Dzeramā ūdens sistēma Bebrenes Profesionālajai vidusskolai nodrošina ūdens padevi 400 skolas audzēkņiem.

Kanalizācijas sistēma **Bebrenē** apkalpo 197 ciemata iedzīvotājus un budžeta iestādes. Sistēma darbojas apmierinoši.

2006.gadā pašvaldība realizēja Latvijas vides aizsardzības fonda projektu “*Atdzelžošanas iekārtas uzstādīšana Ilūkstes novada Bebrenes pagasta Ilzes ciematā*”. Projekta mērķis bija uzlabot Ilūkstes novada Bebrenes pagasta **Ilzes** ciemata dzeramā ūdens kvalitāti, samazinot dzelzs saturu tajā, nodrošinot ūdenssaimniecības darbību atbilstoši Latvijas un ES likumdošanas prasībām. Šis projekts tapis, lai arī maza lauku ciematiņa iedzīvotāji saņemtu viņiem pienākošos **tīro** dzeramo ūdeni. Projekta rezultātā tika uzstādīta atdzelžošanas stacija ar jaudu 2m³/st.

Ilzes ciematā dzīvo 130 iedzīvotāji. Ūdensapgādes sistēma nodrošina 3 komunālo māju apgādi ar ūdeni. Ilzes ciemata ūdensapgādes sistēma ir izveidota astoņdesmitajos gados. Ūdensapgādes sistēma sastāv no:

- Artēziskās akas ar dziļurbuma sūkni;
- Ūdenstorņa ar tilpumu 50m³ un augstumu 24m;
- Ūdensapgādes sadales sistēmas.

Ūdens kvalitāte tīklā pēc projekta realizācijas atbilst normām. Dzeramais ūdens ciemata ūdensvada tīklā tiek padots pēc sagatavošanas. Ciematā dzeramais ūdens atbilst ķīmisko rādītāju kvalitātes prasībām (skat. 5.pielikumu).

6.2. SILTUMAPGĀDE

Centralizēto siltumapgādi pašvaldībai piederošajās mājās un tās pakļautībā esošajās iestādēs nodrošina SIA “Ornaments” un SIA “Šēderes komunālie pakalpojumi”.

Ilūkstes pilsētas maksimālā siltumslodze ir aptuveni 7,0 MW. 58% no kopējās slodzes attiecas uz dzīvojamo sektoru, bet 41 % - budžeta iestādēm. Centralizētās siltumapgādes katlumājas pamatkurināmais-šķelda, piebūvētajās ir malka.

Siltumavotu ekspluatācijai tiek uzturēts ievērojams darbaspēks.

2000. gadā veikta Centrālās katlu mājas rekonstrukcija, uzstādot jaunu 3,0 MW katlu birstošās koksnes kurināmā sadedzināšanai ar automātisku kurināmā padevi. Katlumājai uzbūvēja slēgtu kurināmā novietni un iegādājās kurināmā sagatavošanas tehniku – traktoru ar šķeldotāju. Kurināmais – skaidas un šķelda. 2001.gadā tika rekonstruēti Centrālās katlumājas siltumtīkli, kā arī izbūvēti jauni, lai likvidētu Bērnudārza, 2.vidusskolas un Mūzikas skolas katlu mājas, tās patērētājus pievienoja Centrālās katlumājas CSS. Visiem patērētājiem uzstādīti individuālie siltummezgli, tādējādi pakāpeniski tika atjaunota karstā ūdens padeve. 2006.gadā Centrālajā katlumājā uzstādīts 1,5 MW katlu maksimālās un vasaras karstā ūdens slodzes nodrošināšanai. Pašvaldība plāno realizēt siltumapgādes projektu, lai CSS pievienotu jaunus patērētājus, likvidējot vēl divas piebūvētās katlumājas- 1.vidusskolas un palīgskolas. Šajā kārtā izbūvēs aptuveni 0,6 km siltumtīklus un patērētājiem uzstādīs 3 individuālos siltummezglus.

Novadā notiek siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija, kuras rezultātā netiek izmantotas 5 iepriekš darbojošās katlu mājas.

Sākotnēji centralizētā siltumapgāde Ilūkstē tika nodrošināta no divām katlu mājām - Brīvības ielā 11 un Jēkabpils 16. Katlu mājā Brīvības ielā bija uzstādīti apkures katli E 1/9 (3 gab), kuri bija pielāgoti apkurei ar cieto kurināmo (kopējā jauda - 9,3 MW, siltumapgādei pieslēgto objektu slodze - 0,98 MW/h). Katlu mājai Jēkabpils ielā 16 tika pielietots šķidrās krāšņu kurināmais, apkurei izmantojot RK-1,6 apkures katli (5 gab.) (kopējā jauda - 1,5 MW, siltumapgādei pieslēgto objektu slodze - 2,50 MW/h.). Pašlaik centralizēto ūdensapgādi pilsētā nodrošina tikai 1 katlu māja, kas atrodas Jēkabpils ielā 16. Kopējā pieslēgtā siltumslodze ir 5,88 MW.

Šēderes kopējā maksimālā siltumslodze ir aptuveni 2 MW. Ciematā ir viena centralizētā un vairākas piebūvētās katlumājas. Kurināmais-malka.

Dzīvojamais sektors sasniedz 80% no kopējās patērētāju slodzes. Pārējie patērētāji ir budžeta iestādes.

Siltumapgādei izmanto četrcaurules siltumapgādes sistēmu. Kopējais siltumtīklu garums sasniedz 0,8 km. Karstais ūdens netiek padots. Siltuma zudumi tīklos sasniedz 16% no tīklos padotā siltuma daudzuma.

Šēderes SS tika paredzēts rekonstruēt 2006.gadā. Šēderes pagasta pārvaldes ēkai tiks nodrošināta gāzes apkure.

Siltumapgādes sistēmas rekonstrukcijas laikā ir paredzēts rekonstruēt katlumāju, siltumtīklus. Katlumājā uzstādīs divus jaunus katlus, kur viens paredzēts birstošā, bet otrs malkas sadedzināšanai. Pilnībā nomainīs visas iekārtas, kā arī uzbūvēs kurināmā novietni. Patērētājiem uzstādīs 6 individuālos siltummezglus.

ŠĒDERES PAGASTA KATLUMĀJAS

Katlumāja	Uzstādītā jauda	Pieslēgtā maksimālā	Siltumtīklu garums
	MW	MW	km
Centrālā k/m	0.798	0.798	0.5
Pagasta pārvaldes ēkas k/m	0.2	0,2	0.1
Raudas c. k/m	0.2	0,2	0.1
Pašulienas c. k/m	2.0	2.0	0.4
KOPĀ	3.198	3.198	1.1

Avots: SIA "Šēderes pakalpojumi" dati par 2005.gadu.

Bebrenes pagasta teritorijā ir trīs katlu mājas – Centrālā, pagasta pārvaldes un Profesionālās vidusskolas. Katlumājas ar siltumu nodrošina tikai dzīvojamo sektoru un budžeta iestādes. Centrālā un pagasta pārvaldes katlumājas atrodas aptuveni 0,5 km attālumā viena no otras.

Tabula Nr.20.

BEBRENES PAGASTA KATLUMĀJAS

Katlumāja	Uzstādītā jauda	Pieslēgtā maksimālā slodze	Siltumtīklu garums
	MW	MW	km
Centrālā katlumāja	1.5	0,6	0,5
Pagasta pārvaldes katlumāja	0,2	0,1	-
Profesionālās v-sk. katlumāja	1,4	0,4	-
KOPĀ	3,1	1,1	0,4

Avots: Ilūkstes novada Bebrene pagasta pārvaldes komunālās nodaļas dati par 2005.gadu.

Siltumapgāde Centrālajā katlumājā tiek nodrošināta ar divrcauruļu siltumapgādes sistēmu. Siltumtīklu garums sasniedz 0,5 km. Karstais ūdens tiek sagatavots caurulīšu tipa siltummezglā dzīvojamās mājās.

Centrālās katlumājas siltumtīklu noslogojums ir vidējs. Tīklu noslodzes koeficients sasniedz 1,5 MW/km, ieskaitot arī maksimālo karstā ūdens slodzi.

Aprēķinu rezultāti parāda, ka pie aprēķinu temperatūrām siltumenerģijas zudumi tīklos sasniedz 25% no siltumtīklos padotā siltuma daudzuma, jeb aptuveni 0,9 tūkst. MWh gadā, pieņemot, ka karstais ūdens tiek ražots arī vasarā (skat.tab.).

16.tabula

Aptuveni 85% no Centrālajai katlu mājai pieslēgtās slodzes attiecināmi uz dzīvojamo sektoru, pārējais – uz budžeta iestādēm.

Profesionālās vidusskolas katlumāja atrodas kilometra attālumā no pagasta centra un tajā uzstādīti divi čuguna sekciju ūdens sildāmie katli, ar kopējo jaudu aptuveni 1,2 MW, kas tiek kurināti ar malku. Teorētiski tie ir projektēti labas kvalitātes oglēm. Šāda tipa jauniem katliem, sadedzinot labas kvalitātes ogles, lietderības koeficients nepārsniedz 65%. Pielāgojot šos katlus koksnes sadedzināšanai, būtiski samazinās to jauda un lietderības koeficients. Izmantojot koksni ar mitrumu vairāk par 40%, katlu lietderības koeficients un jauda samazinās aptuveni par 20-30%. Profesionālās vidusskolas maksimālā siltumslodze tiek novērtēta 0,387 MW.

Izskatot siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanas iespējas Bebrenes pagastā galvenā uzmanība pievēršama Centrālajai katlumājai. Pagasta pārvaldes katlumājas nozīme siltumapgādē nav liela un nākotnē, sadārdzinoties darbaspēkam, lietderīgi izskatīt iespēju to apvienot ar centrālo katlumāju.

Esošās slodzes nodrošināšanai katlumājā būtu nepieciešams uzstādīt 0,6 MW katlu.

Katlu mājā jānomaina neekonomiskās elektroiekārtas - cirkulācijas sūkņi.

Ievērojamie siltuma zudumi tīklos apliecina to rekonstrukcijas lietderību, pārejot uz divcauruļu sistēmu.

Nemot vērā to, ka Centrālā katlumāja ievērojamā apjomā ražo karsto ūdeni, tiek ieteikts patērētājiem uzstādīt individuālos siltummezglus un pāriet uz siltumapgādi pa divcauruļu sistēmu. Tas ļautu ievērojami samazināt ar karstā ūdens apgādi saistītos siltumenerģijas zudumus. Uzstādot individuālos siltummezglus, tiks ietaupīta siltumenerģija, ko nodrošinās siltummezgla vadības sistēma automātiski samazinot patēriņu. Kopumā nepieciešams uzstādīt 4 siltummezglus un kapitālieguldījumi ISM uzstādīšanai sagaidāmi Ls 9,4 tūkst. apjomā.

Pilskalnes pagastā

Pilskalnes pagastā ir trīs katlumājas. Kopējā pagasta maksimālā siltumslodze, ieskaitot arī ēkas, kas izmanto malkas krāsnis aptuveni 4,0 MW.

Senlejas ielas katlumāja ar siltumu nodrošina dzīvojamo sektoru, bet pārējās katlumājas budžeta iestādes. Pilskalnes pagasta katlumājās kopā uzstādīti četri katli

Atpūtas bāzes “Dubezers” katla jauda – 28KW, nenodrošina patērētāju maksimālo slodzi. Nepieciešamā jauda – 50 KW tiks nodrošināta veicot atpūtas bāzes rekonstrukciju.

Katlumājās nav ūdens ķīmiskās sagatavošanas iekārtu, kuru uzstādīšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu sistēmas normālu darbību.

Tabula Nr.21.

PILSKALNES PAGASTA KATLUMĀJĀS UZSTĀDĪTIE KATLI

Katla tips	Lietderības koeficients		Katla jauda		
	projekt. ⁰	faktisk.	projekt.	faktisk.	
	%	%	MW	MW	
Senlejas ielas UK- 100	75%	60%	0,1	0,1	2001
UK - 180	75%	60%	0,18	0,18	
Pagasta pārvalde UK - 20	75%	60%	0,02	0,02	2003
A/b "Dubezers" PIROS - 28	78%	78%	0,028	0,028	2000

Avots: Ilūkstes novada Pilskalnes pagasta komunālās nodaļas dati par 2005.gadu.

Tabula Nr.22.

SILTUMENERĢIJAS PATĒRĒTĀJI PILSKALNES PAGASTĀ 2005.GADĀ

	Apkures maksimālā slodze	Karstā ūdens maksimālā slodze	Kopā
	MW	MW	MW
Piebūvētās katlumājas			
Dzīvojamais sektors un budžeta iestādes	0,3	0,1	0,4
Pārējie patērētāji ar malkas apkuri			
Dzīvojamās mājas un pārējie patērētāji	Nav informācijas		
Individuālās mājas	2.9		2.9
KOPĀ:	3.2	0.1	3.3

Avots: Ilūkstes novada Pilskalnes pagasta komunālās nodaļas dati par 2005.gadu.

6.3. GĀZES APGĀDE

Ilūkstes pilsētā nav centralizētas gāzes apgādes.

Individuālais sektors izmanto gāzes balonus, kuru piegādi nodrošina "Latvijas propāna gāze" Daugavpils gāzes uzpildes Ilūkstes balonu realizācijas punkts (Patversmes ielā 2).

Virszemes (iedziļinātās) sašķidrinātā propāna tvertnes pilsētā atrodas 7 vietās pie daudzdzīvokļu mājām, Bebrenes pagastā viena tvertne apkalpo divas daudzdzīvokļu mājas.

Saskaņā ar A/s "Latvijas Gāze" (Nr.14-1/1699, 04.11.2002.) sniegto informāciju, dabas gāzes padeve Ilūkstes novadā iespējama no esošā maģistrālā gāzes vada. Konkrēta patērētāja

gāzes apgādi un gāzes vada novietni A/s "Latvijas gāze" var risināt pēc informācijas saņemšanas par patērētajam nepieciešamo gāzes daudzumu - $\text{nm}^3/\text{stundā}$ un $\text{nm}^3/\text{gadā}$.

6.4. ELEKTROAPGĀDE

Elektroapgādes pakalpojumus Ilūkstes novadā nodrošina VAS "Latvenergo" Austrumu elektrisko tīklu Daugavpils apvidus elektrisko tīklu rajona Ilūkstes filiāle.

Ilūkstes novada teritorijā atrodas filiālei "Latvenergo Telekomunikācijas" piederoša telekomunikāciju līnija Ilūkste, Jelgavas ielā 22a – a/st "Ilūkste", vara kabelis daļēji gruntī, daļēji SIA "Lattelekom" un VAS "Latvenergo" kanalizācijā.

20 kV elektroenerģijas pārvades līniju garums ir 23 km, bet 0,4 kV elektroenerģijas pārvades līniju garums ir 22,6 km. Teritoriju šķērso arī augstsprieguma - 110 kV elektrolīnija.

Ilūkstes pilsētas teritorijā atrodas 16 transformatoru apakšstacijas.

Energoapgādes komersantam ir pienākums saskaņot ar zemes īpašnieku jaunu energoapgādes objektu ierīkošanas nosacījumus, kā arī tiesības saskaņošanas procedūru aizstāt ar zemes īpašnieka informēšanu gadījumos, ja zeme tiek izmantota jaunu energoapgādes komersantu objektu – iekārtu, ierīču, ietaišu, tīklu, līniju un to piederumu ierīkošanai, ja ir iestājies vismaz viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) energoapgādes komersanta objekta ierīkošana paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā vai detālplānojumā;
- 2) energoapgādes komersanta objekts tiek ierīkots sarkanās līnijas robežās;
- 3) vietējā pašvaldība ir atzinusi, ka sabiedrības interesēs jauna energoapgādes komersanta objekta ierīkošana vai esošā vai esošā objekta vai tā daļas izmantošana nav iespējama bez šīs zemes izmantošanas;
- 4) citos likumos noteiktos gadījumos.

Energoapgādes komersantam ir tiesības veikt jebkura sava objekta rekonstrukciju vai modernizāciju, savlaicīgi par to informējot zemes īpašnieku.

Energoapgādes komersants par jauana objekta ierīkošanu vai esošā objekta paplašināšanu brīdina nekustamā īpašuma īpašnieku vismaz 30 dienas pirms darbu uzsākšanas.

6.5. SAKARU SISTĒMA

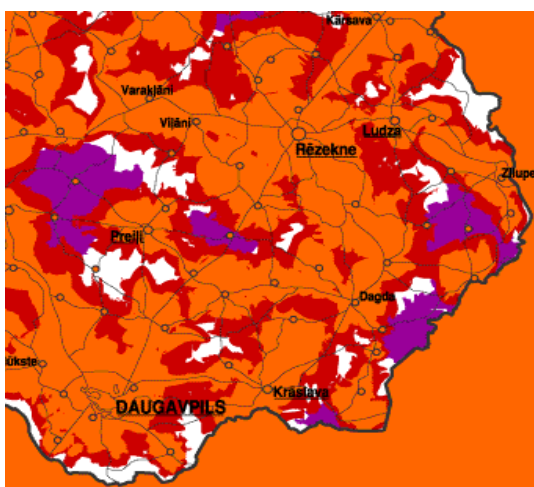
Efektīva sakaru komunikāciju sistēma ir svarīgs priekšnoteikums teritorijas attīstības nodrošināšanai.

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

Ilūkstes novadā sakaru sistēmu nodrošina SIA "Lattelekom", SIA "Latvijas Mobilais Telefons", SIA "TELE2", kā arī a/s "Latvijas pasts". Lielāko daļu no novada teritorijas noklāj mobilā telefona sakari.

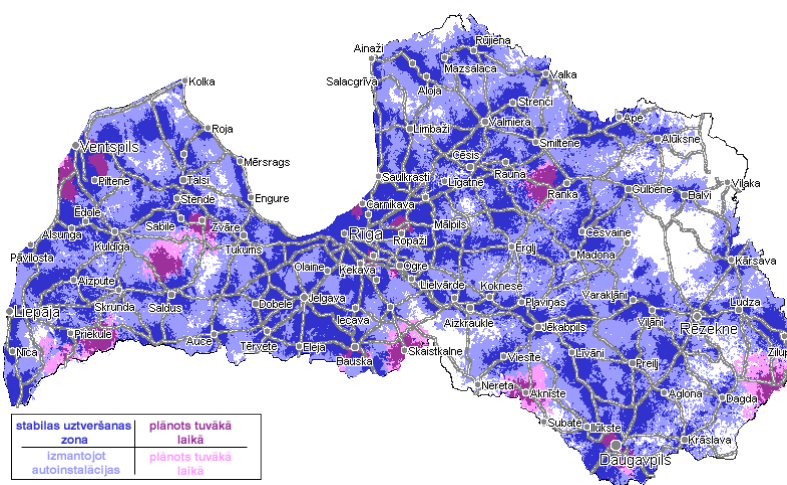
Ilūkstes pilsētā atrodas viena telefonu centrāle. Sakari darbojas ciparu tīklā. Interneta pieslēgums ir pieejams gan novada iestādēm, gan iedzīvotājiem.

Ilūkstes novadā ir pieejami arī mobilo telekomunikāciju sakari, ko nodrošina 2 mobilo sakaru operatori – SIA "Latvijas Mobilais Telefons" un SIA "TELE2". Sakaru torņi ir uzstādīti Pilskalnes, Šēderes pagasta teritorijās. Bebrenes pagasta teritorijā uzstādīts viens LMT sakaru tornis. Abiem iepriekšminētajiem sakaru operatoriem Ilūkstes novadā ir stabila uztveršanas zona.

- Kabatas aparāti
- Autoinstalācijas ar pastiprinātāju

Attēls Nr.3. SIA "Latvijas Mobilais Telefons" nodrošinātais mobilo telefonsakaru tīklapārklājums [www.lmt.lv]

Attēls Nr.4. SIA "TELE2" nodrošinātais mobilo telefonsakaru tīkla pārklājums [www.tele2.lv]

Ilūkstes novada iedzīvotājus apkalpo a/s “Latvijas pasts” 3 pasta nodaļas, kuras atrodas Ilūkstes pilsētā, Bebrenes un Šēderes ciematos.

6.6. ATKRITUMU SAIMNIECĪBA

Ar atkritumu apsaimniekošanu Ilūkstes novadā nodarbojās firma “Eko Latgale” un Ilūkstes pilsētā atkritumu apsaimniekošanu ar šīs firmas palīdzību organizē SIA “ORNAMENTS”.

“Eko Latgale” nodrošina centralizēto atkritumu savākšanu no pagastu ciemu iedzīvotājiem. Atkritumu savākšanai ir vienota sistēma. Tie tiek savākti konteineros bez šķirošanas. Pašlaik tiek risināts jautājums par atkritumu savākšanu no viensētām pagastos.

Ilūkstes novada teritorijā nav sadzīves atkritumu izgāztuves. Agrāk darbojošās atkritumu izgāztuves teritorijas ir rekultivētas.

Novadā notiek tikai lauksaimnieciskā ražošana, rūpniecības uzņēmumu nav. Darbojas viens gateris - zemnieku saimniecībā “Līdumi”, skaidas izmanto savā saimniecībā, vides piesārņojums nenotiek. Par cik ražošanas potenciāls pašvaldībā nav attīstīts, atkritumu apsaimniekošanā nonāk tikai sadzīves atkritumi, pārsvarā no individuālā sektora.

Viena no lielākajām pagastu problēmām saistībā ar sadzīves atkritumu apsaimniekošanu ir tas, ka tikai aptuveni 20% iedzīvotāju izmanto sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumus. Lai atbrīvotos no atkritumiem, iedzīvotāji tos izber, izmet mežos, ceļmalas un citās vietās, palielinot nelegālo atkritumu izgāztuvju skaitu.

Pašvaldības attīstības galvenajos mērķos un uzdevumos perspektīvā ir paredzēts izveidot zaļo parku atkritumu, notekūdeņu attīrīšanas dūņu kompostēšanas un atkritumu šķirošanas laukumu novada teritorijā. Teritorijas plānojumā teritorija šim mērķim nav izdalīta, jo pirms tā ir nepieciešams veikt detaļu inženierģeoloģisko izpēti, kur to varētu izvietot, lai nerastos kaitējums videi un cilvēku veselībai. Būtu arī nepieciešams izvērtēt vai zaļo parku atkritumu, notekūdeņu attīrīšanas dūņu kompostēšanas un atkritumu šķirošanas laukumam nebūtu labāk atrasties Ilūkstes novada lauku teritorijā, kur ir ievērojami mazāks apdzīvojuma blīvums un plašākas vietas izvēles.

Pašvaldība saskaņā ar “Atkritumu apsaimniekošanas likuma” 9.panta 1.daļas 3.punktu ir peņēmusi saistošos noteikumus “*Par atkritumu apsaimniekošanu Ilūkstes novadā*”, kas palīdzēs novērst vides piesārņojumu un iesaistīt centralizētā sistēmā katru atkritumu saražotāju.

6.7. KAPSĒTAS

Ilūkstes pilsētas teritorijā atrodas 3 kapsētas, kas ir izvietojušās pilsētas dienvidaustrumu daļā starp Smilšu ielu, autoceļu P71 un pilsētas robežu:

- Ilūkstes pilsētas katoļu un pareizticīgo kapi;
- Ilūkstes pilsētas luterāņu kapi;
- Ilūkstes pilsētas vecticībnieku kapi.

Apbedījumi notiek visās kapsētās. Visas kapsētu teritorijas praktiski ir saplūdušas un to aptuvenā kopējā teritorija ir 4 hektāri. Kapsētas vajadzībām nepieciešams rezervēt apmēram 3 ha. Pie kapsētām darbojas kapliča. Kapsētu apsaimnieko Ilūkstes novada dome.

Pilskalnaes pagasta teritorijā esošajās kapsētas:

- Kalnišķu kapsēta – aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Klimanu kapsēta – aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Kalvānu kapsēta – aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Doļnajas kapsēta – aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Ludvigovas kapsēta – aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Akmentiņu dzimtas kapsēta - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga.

Pilskalnaes pagastā ir slēgtā dzīvnieku kapsēta, kas atrodas 2 km attālumā no ciemata Doļnaja.

Bebrenes pagasta teritorijā esošās kapsētas:

- Būku kapsēta (notiek apbedījumi) - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Ilzmuižas Vecticībnieku kapsēta (notiek apbedījumi) - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Ilzmuižas luterāņu kapsēta (notiek apbedījumi) - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Kaupišķu kapsēta (notiek apbedījumi) - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Bebrenes katoļu kapsēta (notiek apbedījumi) - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Bebrenes luterāņu kapsēta (notiek apbedījumi) - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Čamaņu kapsēta (notiek apbedījumi) - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Sīļu kapsēta (nenotiek apbedījumi) - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Kamenes kapsēta (nenotiek apbedījumi) - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;

- Bebrenes vecie kapi (nenotiek apbedījumi) - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga;
- Pūdānu kapsēta (nenotiek apbedījumi) - aizsargjosla 300 m no kapsētas žoga.

Šēderes pagastā teritorijā esošajās kapsētas:

- Gorbunovkas vecticībnieku kapi – aizsargjosla 300m no kapsētas žoga;
- Grīnvaldes kapi (katoļu, luterāņu un pareizticīgo) – 300m no kapsētas žoga;
- Drozdovkas vecticībnieku kapi – aizsargjosla 300m no kapsētas žoga;
- Šarlotes luterāņu kapi – aizsargjosla 300m no kapsētas žoga;
- Grendzes jaunie katoļu kapi – aizsargjosla 300m no kapsētas žoga;
- Grendzes vecie katoļu kapi – aizsargjosla 300m no kapsētas žoga;
- Pakapines katoļu kapi – aizsargjosla 300m no kapsētas žoga;
- Smelīnes katoļu kapi – aizsargjosla 300m no kapsētas žoga;
- Prokopova dzimtas vecticībnieku kapi – aizsargjosla 300m no kapsētas žoga.

7. KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS, TŪRISMA UN REKREĀCIJAS POTENCIĀLS

Attēls Nr.5. Šēderes pagasta kultūras nams

Visus kultūrvēsturiskos pieminekļus atbilstoši to zinātniskajai, mākslinieciskajai vai citai to kultūrvēsturiskajai vērtībai iedala valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļos.

Kultūras pieminekļu aizsardzība ir pasākumu sistēma, kas nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ietver tā uzskaiti, izpēti, praktisko saglabāšanu, kultūras pieminekļu izmantošanu un to popularizēšanu.

Plānojot teritorijasizmantošanu vai paredzot jebkāda veida saimniecisko darbību kultūras pieminekļos vai to aizsardzības zonās, saistoši ir:

-likums “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”

-Ministru Kabineta 26.08.2003. noteikumi Nr.474 ”Noteikumi par kultūras pieminekļu aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirkuma tiesībām un vidi degradējošā objekta statusa piešķiršanu”.

Kultūras pieminekļi aizsargājami un izmantojami saskaņā ar likumu “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”.

Tabula Nr.23.

VALSTS AIZSARGĀJAMO KULTŪRAS PIEMINEKĻU SARAKSTS

Bebrenes pagastā							
N. p.k.	Valsts aizsardzības numurs	Pieminekļa nosaukums	Pieminekļa veids	Datējums	Atrašanās vieta	Kadastra numurs	Valsts vai vietējas nozīmes
1.	660	Ilzes pilskalns	arheoloģija		20 m uz D no mājām	44440040035	valsts

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

					‘Bitenieki’ , Bebrenes pag. centrālajā daļā		
2.	658	Daģu senkapi	arheoloģija		20 m uz ZA no mājām ‘Daģi’ , Bebrenes pag. centrālajā daļā	44440020 114	valsts
3.	657	Bebrenes senkapi	arheoloģija		10 m uz A no mājām ‘Dainas’ ceļa Bebrene – Vilkupe malā	44440020 042	vietējas
4.	659	Ezeru senkapi	arheoloģija		200 m uz D no mājām ‘Ezeri’	44440040 026	vietējas
5.		3 altāri Bebrenes katoļu baznīcā	māksla	18. gs. beigas	Bebrenes katoļu baznīca	44440020 319	valsts
Pilskalnes pagastā							
6.	686	Palazdiņu pilskalns (pie Liellazdu mājām)	arheoloģija		pie Liellazdu mājām	44800050 381	valsts
7.	687	Zamečkas pilskalns	arheoloģija		Ozolkalns pie Avotiņiem un Stādiņiem	44800030 116	valsts
8.	689	Kalnišķu (Dvietes) pilskalns	arheoloģija		pie Kalnājiem	44800010 153	valsts
9.	690	Lapsukalns – pilskalns	arheoloģija		pie Paradīzēm	44800070 035	valsts
10.	691	Batarejas Rūrānu kalns – pilskalns un senkapi	arheoloģija		pie Rūrāniem	44800010 154	valsts
11.	692	Sidrabiņu pilskalns (Šantes kalns)	arheoloģija		pie Sidrabiņiem	44800020 107	valsts

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

12.	695	Melnais kalns pilskalns un apmetne	arheoloģija		Pilskalna Siguldiņa pie Senčiem	448044800080264	valsts
13.	688	Grantiņu senkapi (priežu kalniņš)	arheoloģija		pie Grantiņiem	44800010045	vietējas
14.	694	Sidrabiņu senkapi	arheoloģija		pie Sidrabiņiem	44800010022	vietējas
15.	694	Varoņu senkapi	arheoloģija		pie Varoņiem un Grantiņiem)	44800010045	vietējas
Šēderes pagastā							
16.	665	Elkšņu senkapi	arheoloģija	Pie „Krustmalu” mājām, 100 m no ceļa Šēdere-Dzelzceļš, kreisajā pusē	atrodas uz piemājas saimniecības „Tirumnieki” zemes	4490-002-0034	vietējas

Tabula Nr.24.

PAŠVALDĪBAS NOZĪMES KULTŪRVĒSTURISKO OBJEKTU SARAKSTS UN AIZSARGZONU PLATUMS AP TIEM (UZ 30.11.2006.)

<i>Bebrenes pagastā</i>							
Nr.p.k.	Pieminekļa nosaukums	Pieminekļa veids	Datējums	Atrašanās vieta	Pašreizējais izmantošanas veids	Kadastra numurs	Aizsargzonas platums (m)
1.	Bebrenes katoļu baznīca	arhitektūra	1797. g.	Bebrenes ciema centrs	Katoļu baznīca	44440020319	50 no ārējās sienas malas
2.	Grāfu Plāteru – Zībergu dzimtas kapliča	arhitektūra	1875. g.	Bebrenes katoļu kapi	Kapliča	44440050124	300
3.	Grāfu Plāteru – Zībergu muižas komplekss ar parku	arhitektūra	19. gs. beigas	Bebrenes ciema centrs	Skola, parks, dzīvojamās ēkas, iestādes, saimniecības ēkas	44440020405 44440020301 44440020370	10
4.	Grāfu Plāteru – Zībergu kungu māja	arhitektūra	1896. g.	Bebrenes ciema centrs	Skola	44440020301	100 no ārējās sienas malas
5.	Grāfu Plāteru –						10

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

	Zībergu muižas parks ar vērtiem un žogu	arhitektūra	19. gs. 70 – tie gadi	Bebrenes ciema centrs	Parks	44440020301	
6.	Ilzes pamatskola	vēsture	1899. g.	Ilzes ciema centrs	Veikals, bibliotēka, dzīvojamā ēka	44440060098	10 no ārējās sienas malas
7.	Piemineklis Latvijas Brīvības cīņās kritušajiem 1918. – 1920.	vēsture	1932. g.	Grāfu Plāteru – Zībergu kungu mājas priekšā	Piemineklis	44440020301	10
8.	I PK (1914. – 1918.) vācu karavīru Brāļu kapi	arheoloģija	1914. – 1918.	Pie Bebrenes vecajiem kapiem	Vēsturisku notikumu vieta	44440020363	20
9.	Čamaņu kapu kapliča	arhitektūra	1827. g.	Čamaņu kapos	Kapliča	44440070105	-
10.	Kaupišķu kapu kapliča	arhitektūra	19. gs. beigas	Kaupišķu kapos	Kapliča	44440080993	-
11.	Bebrenes lauksaimniecības skola	arhitektūra, vēsture	1936. g.	Bebrenes ciema R	Profesionālā vidusskola	44440020370	10 no ārējās sienas malas
12.	Bebrenes dzirnavas	industrija	1836. g.	Bebrenes ciema centrā	Dzirnavas (sagrūšanas stadijā)	44440020066	10 no ārējās sienas malas
13.	Dzirnavu dzīvojamā mājiņa	arhitektūra	19. gs. beigas	Bebrenes ciema centrā pie dzirnavām	Neapdzīvota (sagrūšanas stadijā)	44440020066	10 no ārējās sienas malas
14.	Bebrenes vējdzirnavas	industrija	18. gs. beigas	Bebrenes ciema D	Neizmantotas (sagrūšanas stadijā)	44440020110	10
15.	Bebrenes vecie kapi	vēsture		200 m uz D aiz Bebrenes katoļu baznīcas	Netiek izmantoti jauniem apbedījumiem	44440020363	20
16.	Kameņu kapsēta	arheoloģija		Pie ceļa Bebrene – Dviete, pretī mājām "Kamenes"	Netiek izmantoti jauniem apbedījumiem	44440059980	5
17.	Pūdānu kapsēta	arheoloģija		800 m uz DR no mājām "Tīreļi"	Netiek izmantoti jauniem apbedījumiem	44440020369	5
18.	Mājvietas "Dūjas" dzimtas kapi	arheoloģija		1000 m uz ZR no mājvietas "Dūjas"	Netiek izmantoti jauniem apbedījumiem	44440020100	5
19.	Māju "Pērles" dzimtas kapi	arheoloģija		1000 m uz D no mājām "Pērles"	Netiek izmantoti jauniem apbedījumiem	44440020247	5
20.	Laumiņu mēra kapi	arheoloģija		50 m uz DA no mājām "Užuļi"	Pakalns apaudzis ar priedēm	44440020174	20
21.	Silmaliešu mēra kapi	arheoloģija		Starp mājām "Silmalieši" un	Pakalns apaudzis ar priedēm	44440020119	20

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

				“Žeperi”			
22.	Apmetnes vieta Vēja kalnā	arheoloģija	Dzelzs laikmets - viduslaiki	Putnu salā starp mājām “Gulbji” un “Mežvidi”		44440050032 44440050074	5
23.	Apmetnes vieta Putnu salā	arheoloģija	Vidējā un vēlā dzelzs laikmeta un viduslaiku apmetnes vieta	Putnu salā pie mājām “Atāli”	Atmata	44440050059	5
24.	Akmens IPK šaursliežu dzelzceļa līnijai	vēsture	1914-1918	300 m uz A no mājām “Egles” Akmeņupes krastā	Vēsturiska vieta	44440050124	5
25.	Skolotāja Indāna kaps	vēsture		Bebrenes katoļu kapi	Apbedījuma vieta	44440050124	-
26.	Skolotāja Rupšenieka kaps	vēsture		Bebrenes katoļu kapi	Apbedījuma vieta	44440050124	-
27.	Prāvesta Mortuka kaps	vēsture		Bebrenes katoļu kapi	Apbedījuma vieta	44440050124	-
28.	Prāvesta Ancāna kaps	vēsture		Bebrenes katoļu kapi	Apbedījuma vieta	44440050124	-
29.	Prāvesta Leitāna kaps	vēsture		Bebrenes katoļu kapi	Apbedījuma vieta	44440050124	-
30.	Kapu pieminekļis	vēsture		Bebrenes katoļu kapi	Pieminekļis	44440050124	-
31.	Māja “Doktorāts”	arhitektūra	19... g.	Bebrenes ciema centrā pie muižas vārtiem	lestādes, dzīvojamā māja	44440020301	10 no ārējās sienas malas
32.	Piemīņas akmens Bebrenes pirmās skolas vietā	vēsture	1997. g.	Ceļa Bebrene – Vilkupe malā 50 m uz A no mājām “Mazbleivi”	Piemīņas vieta	44440020205	10
33.	Daģu apmetnes vieta	Arheoloģija		Pie mājām “Daģi”		44440020114	3
34.	Ilzmuižas dzīvojamā ēka	Arhitektūra	1932. g.	Ilzmuižā ceļa malā	Daļēji apdzīvota dzīvojamā ēka (sabrukšanas stadijā)	44440020022	3
35.	Māja “Zirnīši”	Arhitektūra	19... g.	Ilzes ciema centrā	Neapdzīvota	4444006060	3
36.	Māja “Murene”	Arhitektūra	19... g.	Ceļa Bebrene – Ilze malā, pie krustojuma uz Ilzi	Dzīvojamā māja	44440070010	3
37.	Māja “Dzeguzes”	Arhitektūra	19... g.	1500 m uz R no Ilzes ciema	Dzīvojamā māja	44440060019	3
38.	Māja “Rītupes”	Arhitektūra	19... g.	Bebrenes ciemā ceļa Ilūkste – Birži malā	Dzīvojamā māja	44440020040	3

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

39.	Māja "Tēvišķi"	Arhitektūra	19.... g.	Ceļa Murovanka – Ilze malā	Dzīvojamā māja	44440060006	3
Pilskalnaes pagastā							
40.	IPK (1914.- 1918.) Vācu kapi	arheoloģija	1915.- 1918.	pie Celmu mājām			5
41.	IPK (1914.- 1918.) Vācu kapi	arheoloģija	1915.-1918	Pilskalnaes (Šlosbergas) muižas parkā);			300
42.	Vācu kapi "Plitišķi"	arheoloģija	1915.- 1918.	pie Jaunpuķīšu un Birznieku mājām			5
43.	IPK (1914.- 1918.) Vācu kapi	arheoloģija	1915.- 1918.	pie Dainu (Zaķīšu) mājām);			5
44.	Ludvigovas kapu kapliča	arhitektūra	1824.g.	Ludvigovas kapos			-
45.	Pilskalnaes muižas vārti	arhitektūra	19. g.s.Ilp.,	Pilskalnē			10
46.	Tilta arka			pāri Dubupītei, kas iztek no Tartaka ezera:			10
47.	muižtura suņa skulptūra			uz Šlosbergas (Pilskalnaes) muižas robežas Šlosbergas muižas parkā;			10
48.	Manteļskurstenis (saglabājies ka neeksistējošas ēkas fragments)			pašvaldības zemes gabalā blakus Ludvigovas kapiem.			10
Šēderes pagastā							
49.	Grendzes Romās katoļu baznīca	arhitektūra		p/n Rauda, Grendzē	baznīca	4490-008- 0062	50
50.	Raudas pamatskolas ēka	arhitektūra		p/n Rauda, Raudā	Raudas speciālā internātpamatskol a	4490-008- 0170	10 no ārējās sienas malas
51.	Lašu pamatskolas ēka	arhitektūra		Šēderē, Skolas ielā, m.2	Šēderes pagasta kultūras nams un bibliotēka	4490-002- 0282	10 no ārējās sienas malas
52.	Hohenbergas muižas saimniecības ēka	arhitektūra		p/n Šēdere, mājas „Augstkalni"	z/s „Augstkalni" privātpašums	4490-005- 0044	10 no ārējās sienas malas
53.	I.Pasaules kara vācu kapi	vēsture		Vecšēdere	kapi		5

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

54.	I.Pasaules kara vācu kapi	vēsture		Vecgrīnvalde	kapi		5
55.	I.Pasaules kara vācu kapi	vēsture		Pašulīene	kapi		5
56.	I.Pasaules kara vācu kapi	vēsture		Grendzes vecie katoļu kapi	kapi		300
57.	I.Pasaules kara vācu kapi	vēsture		Grendze (Podkrižina) 109.kv.	kapi		5
58.	I.Pasaules kara vācu kapi	vēsture		Sventes mežniecība, 118.kv.15.nog abals (Podgrensine)	kapi		5
59.	I.Pasaules kara vācu kapi	vēsture		Pie Marijas ezera	kapi		5
60.	I.Pasaules kara vācu kapi	vēsture		Sventes mežniecība, 140.kv.9.noga bals (Barvišķi)	kapi		5
61.	I.Pasaules kara vācu kapi	vēsture		Blinkišķi, pie Zemturu mājām	kapi		5
62.	I.Pasaules kara vācu kapi	vēsture		Pie Māikalnu mājām	kapi		5
63.	I.Pasaules kara vācu kapi	vēsture		Pie Brīvkalnu un Druvu mājām	kapi		5
Ilūkstes pilsēta							
64.	Ilūkstes Romas katoļu baznīca	arhitektūra	18.gs.-1920.g.	Zemgales ielā 1	baznīca		50
65.	Ilūkstes 1. vidusskola	arhitektūra	1920-1940.g.	Raiņa ielā 49	skola		10 no ārējās sienas malas
66.	P.Sukatnieka apbēdījuma vieta;	arhitektūras		Ilūkstes katoļu kapos			300
67.	Ilūkstes Pareizticīgo baznīca	arhitektūras		Raiņa ielā 2a			20 no ārējās sienas malas
68.	Piemiņas akmens padomju represijās cietušajiem ilūkstiešiem	arhitektūras		Pie bijušās Ilūkstes apriņķa ēkas			5
69.	Ilūkstes luterāņu baznīca	arhitektūras		Vienības laukums;			20 no ārējās sienas malas
70.	Ilūkstes pasta ēka	arhitektūras		Vienības laukums 5;			10 no ārējās sienas malas
71.	Ilūkstes	arhitektūras		Raiņa ielā 8 un			5 no ārējās

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

	savrūpmājas			14;			sienas malas
72.	II Pasaules kara masu terora upuru kapi-	arhitektūras		vecā ceļa Ilūkste-daugavpils labajā pusē.			10
73.	II Pasaules kara karavīru kapsēta	arhitektūras	1944	Brīvības ielā 12			3
74.	Dzejnieka Jāņa Raiņa piemineklis pie Ilūkstes skolas	arhitektūras		Raiņa ielā 49			10
75.	Ilūkstes klosteris	arhitektūras		Brīvības ielā 2			5 no ārējās sienas malas
76.	Ilūkstes ugunsdzēsēju depo ēka	arhitektūras		Raiņa ielā 21			5 no ārējās sienas malas
77.	Ilūkstes bijusī apriņķa valdes ēka	arhitektūras		Raiņa ielā 35			5 no ārējās sienas malas
78.	Ilūkstes 1. vidusskolas bijušais internāts	arhitektūras		Raiņa ielā 49			5 no ārējās sienas malas
79.	Ilūkstes bijušais tiesas nams	arhitektūras		Brīvības ielā 7			10 no ārējās sienas malas

Pilskalnes pagasta teritorija ir bagāta ar kultūrvēsturiskajiem resursiem.

Pilskalne rakstos pirmoreiz minēta ap 1550.gadu kā teritorija, piederoša Kurzemes hercogistei.

Kultūras vērtību ziņā izcēlās Dvietes senleja, kura iekļaujas arī Pilskalnes pagasta teritorijā, kura ir viena no senākajām apdzīvotajām vietām Latvijā, jo pirmie iedzīvotāji šeit ir ienākuši jau leduslaikmeta beigu posmā, t.i. pirms aptuveni 11 tūkstošiem gadu (vēlajā paleolītā).

Pilskalnes pagasta iedzīvotāji kā galveno no sava pagasta kultūrvērtību uzskata pilskalnus. Pilskalnes pagasts savu nosaukumu acīmredzot un ieguvis no seno pilskalnu daudzuma teritorijā:

2002.gada arheoloģijas izpētes darbos, kurus veica Latvijas vēstures muzeja arheologu grupa, Pilskalnes pagastā atklāts jauns pilskalns – Kazupurva kalns.

Veicamie pasākumi

1.Kultūrvēsturiskie pieminekļi ir jārespektē veidojot jaunu apbūvi novadā, kā arī ir jāņem vērā teritorijas plānojumā tiem noteiktās aizsardzības zonas.

2.Vērtīga kultūrvēsturiskā objekta Ilūkstes pilsētā - bijušā Ilūkstes klostera ēkas (1786) tuvumā, kas atrodas Brīvības ielā 6, ieteicam paredzēt objekta vēsturisko fasāžu sakārtošanu:

- saglabāt koka konstrukciju ārdurvis;
- saglabāt logaiņu esošo materiālu, konstrukciju un rūtojumu,
- nemainīt lieveņu formu,
- sakārtot notekcauruļu sistēmu,
- rekonstruēt pagrabstāva drenāžu,
- saglabāt vēsturisko divslīpu jumta formu un vēsturisko segumu,
- fasāžu krāsojuma pasi saskaņot atsevišķi. [Daugavpils rajona kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas nosacījumi detālplānojuma izstrādei]
- Domājot par turpmākām tūrisma attīstības iespējām Bebrenes pagastā, īpašu vietu ieņem Bebrenes muižas apbūve ar tai pieguļošām celtnēm. Bebrenes muižas ansamblis ir viens no nedaudzajiem Sēlijā un vienīgais Daugavpils rajonā, kurā pilnībā saglabājušies visi 19.gs. būvētās muižas apbūves elementi -kungu māja, palīgēkas, parks ar vārtiem un žogu. Būtiski saglabāt ne tikai kungu māju, bet arī ēkas, kas cieši piekļaujas pils ansamblim, kuru vēsture ir maz pētīta un kuras ir būvētas vēlāk 19.gs. 30 -tajos gados. Viena no tādām ēkām ir bijusī saimniecības ēka, kuras arhitektūra organiski iekļaujas kopējā apbūvē un ir obligāti saglabājama, kā līdzvērtīgs apskates objekts.
- Novadam attīstoties, jā saglabā kultūrvēsturiskais mantojums, priekšroku dodot tā konservācijai un restaurācijai. Kultūrvēsturisko pieminekļu aizsardzības zonās ir jā saglabā pilsētībūvnieciskajam piemineklim raksturīga vide un kultūrainava, kā arī vēsturiska plānojuma sistēma.
- Ir svarīgi saglabāt un popularizēt kā pagastu tā arī pilsētas teritorijā esošos kultūrvēsturiskos objektus, kas savā kopumā padara Sēliju tūristu uzmanībai saistošu.
- Ilūkstes novada skolēnus un skolotājus jāiesaista sava novada vēstures izpētē un specializētu muzeja ekspozīciju veidošanā.
- Vērtīga kultūrvēsturiskā objekta Ilūkstes pilsētā - bijušā Ilūkstes klostera ēkas (1786) tuvumā, kas atrodas Brīvības ielā 6, ieteicam paredzēt objekta vēsturisko fasāžu sakārtošanu:
 - saglabāt koka konstrukciju ārdurvis;
 - saglabāt logaiņu esošo materiālu, konstrukciju un rūtojumu,
 - nemainīt lieveņu formu,
 - sakārtot notekcauruļu sistēmu,
 - rekonstruēt pagrabstāva drenāžu,
 - saglabāt vēsturisko divslīpu jumta formu un vēsturisko segumu,

- fasāžu krāsojuma pasi saskaņot atsevišķi. [Daugavpils rajona kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas nosacījumi detālplānojuma izstrādei]
- Domājot par turpmākām tūrisma attīstības iespējām Bebrenes pagastā, īpašu vietu ieņem Bebrenes muižas apbūve ar tai pieguļošām celtnēm. Bebrenes muižas ansamblis ir viens no nedaudzajiem Sēlijā un vienīgais Daugavpils rajonā, kurā pilnībā saglabājušies visi 19.gs. būvētās muižas apbūves elementi -kungu māja, palīgēkas, parks ar vārtiem un žogu. Būtiski saglabāt ne tikai kungu māju, bet arī ēkas, kas cieši piekļaujas pils ansamblim, kuru vēsture ir maz pētīta un kuras ir būvētas vēlāk 19.gs. 30 -tajos gados. Viena no tādām ēkām ir bijusī saimniecības ēka, kuras arhitektūra organiski iekļaujas kopējā apbūvē un ir obligāti saglabājama, kā līdzvērtīgs apskates objekts.
- Novadam attīstoties, jā saglabā kultūrvēsturiskais mantojums, priekšroku dodot tā konservācijai un restaurācijai. Kultūrvēsturisko pieminekļu aizsardzības zonās ir jā saglabā pilsētībūvnieciskajam piemineklim raksturīga vide un kultūrainava, kā arī vēsturiska plānojuma sistēma.
- Ir svarīgi saglabāt un popularizēt kā pagastu tā arī pilsētas teritorijā esošos kultūrvēsturiskos objektus, kas savā kopumā padara Sēliju tūristu uzmanībai saistošu.
- Ilūkstes novada skolēnus un skolotājus jāiesaista sava novada vēstures izpētē un specializētu muzeja ekspozīciju veidošanā.

8. NOVADA STRUKTŪRA UN TĀS ELEMENTI

8.1. IEDZĪVOTĀJUS APKALPOJOŠĀS INFRASTRUKTŪRAS RAKSTUROJUMS

Ilūkstes novadā dzīvo 6683 iedzīvotāji (Ilūkstes novada iedzīvotāju reģistra dati uz 01.06.2006.), tai skaitā aptuveni puse iedzīvotāju ir apmetušies uz dzīvi laukos. No kopējā iedzīvotāju skaita 59% ir darba spējīgi, 20 % vecumā līdz 18 gadiem un 21% pensijas vecuma cilvēku. Iedzīvotāju nacionālais sastāvs ir diezgan daudzveidīgs.

Būtiska apdzīvoto vietu funkcija ir iedzīvotāju, to skaitā apkārtējo lauku teritoriju iedzīvotāju, nodrošināšana ar sabiedriskajiem un privātajiem pakalpojumiem. Sabiedriskais sektors ietver iedzīvotāju iespējas saņemt izglītības, kultūras, veselības aizsardzības, kārtības nodrošināšanas un informācijas pakalpojumus, kuru nodrošināšana galvenokārt ir valsts un pašvaldības pārziņā. Privātais sektors ietver iedzīvotāju iespējas saņemt dažāda līmeņa mazumtirdzniecības, sabiedriskās ēdināšanas un sadzīves pakalpojumus, kuru sniegšanā galvenā loma ir privātai iniciatīvai.

Ilūkstes novadā ir pieejams plašs sabiedrisko un privāto pakalpojumu tīkls, kas apkalpo ne tikai pilsētas, bet arī apkārtējo pagastu – Bebrenes, Pilskalnes, Dvietes, Šederes u.c. pagastu iedzīvotājus. Esošie apkalpojošās infrastruktūras objekti (izglītības, veselības aizsardzības, kultūras un reliģijas, mazumtirdzniecības, sabiedriskās ēdināšanas u.c.) ir izvietojušies visā novada teritorijā, ar lielāku to koncentrāciju pilsētā.

Izglītība. Izglītības pakalpojumiem ir būtiska loma teritorijas noturībā un iedzīvotāju piesaistē. Novadā ir četras vispārīzglītojošās skolas: Ilūkstes 1. un 2.vidusskola, Neklātienu un Bebrenes vidusskola, divas pirmsskolas izglītības iestādes: Ilūkstes pirmsskolas izglītības iestāde "Zvaniņš" un Bebrenes pirmsskolas izglītības iestāde "Mazputniņš", mūzikas skola, bērnu un jauniešu centrs. Novada bērni izmanto arī Daugavpils rajona sporta skolu un Bebrenes Profesionālo vidusskolu.

Attēls Nr.6. Ilūkstes 1.vidusskola

Ļoti svarīga ir iespēja bērniem apmeklēt skolu tiešā dzīves vietas tuvumā. Vidējo izglītību un vidējo speciālo izglītību ir iespējams iegūt arī Bebrenes un Višķu Profesionālajās vidusskolās. Ilūkstē darbojas arī mūzikas skola, kuru apmeklē gan Ilūkstes, gan arī apkārtējo pagastu bērni. Ērtā satiksme un nelielais attālums dod iespēju izmantot Daugavpils augstākās mācību iestādes.

Veselības aizsardzība un sociālā palīdzība. Veselības aprūpi Ilūkstes novadā nodrošina pašvaldības uzņēmums „Veselības centrs Ilūkste”. Savus palojumus sniedz 8 ģimenes ārsti, 2 feldšeru – vecmāšu punkti (Bebrenes un Šēderes pagastos), vairākas aptiekas (“Bebra serviss” aptieka, “Kastaņu aptieka”, ”Kastaņu aptieka 1”), “Profilaktiskās dezinfekcijas nodaļa”.

Par sociālo aprūpi rūpējas Ilūkstes ģimenes atbalsta centrs, Ilūkstes novada domes Sociālās palīdzības dienests, Latvijas Invalīdu biedrības Daugavpils rajona nodaļa, Latvijas Sarkanā Krusta Daugavpils rajona komiteja. Pilsētā ir 28 sociālie dzīvokļi. 2001.gadā ir izveidots Alternatīvās sociālās palīdzības pakalpojumu komplekss, tajā ir 11 vienistabas dzīvokļi, kurus piešķir vientuļiem pensionāriem un invalīdiem.

Kultūras, kultūrizglītības un reliģijas iestādes. Kultūras dzīves organizēšanā piedalās novada kultūras darbinieki, mācību iestāžu skolotāji un pasniedzēji. Visos pagastos un Ilūkstes pilsētā notiek sistemātiska, intensīva kultūras dzīve.

Pilskalnes pagastā darbojas kultūras nams “Doļnaja”. Atpūtas bāze “Dubezers” tiek izmantota arī kultūras pasākumiem. Darbojas vairāki pašdarbības kolektīvi: “Vidējās paaudzes deju kolektīvs”, vokālais ansamblis “Lilija”, bērnu – jauniešu interešu klubs “Pilskalnes spicie”, šeit mācās sarīkojumu dejas, sporta dejas.

Šēderes pagastā darbojas koris “Laši”, organizēts sieviešu vokālais ansamblis, bērnu deju kolektīvs, bērni nodarbojas ar dziedāšanu, darbojas floristikas pulciņš. ”.

Bebrenes pagasta kultūras namā darbojas jauniešu deju kolektīvs, vīru vokālais ansamblis, sieviešu vokālais ansamblis, amatierteātris, pulciņi floristikā un modernajās dejās. Aktīva kultūras dzīve notiek arī abās Bebrenes pagasta vidusskolās. Bebrenes vidusskolā darbojas 2 deju kolektīvi, koris, meiteņu vokālais ansamblis, teātra grupa, jauniešu mākslas studija, mazpulki. Bebrenes Profesionālajā vidusskolā darbojas jauniešu koris, deju kolektīvs, vokālais ansamblis, dramatiskais pulciņš, floristikas pulciņš. Par tradīciju kļuvis pasākums “Mākslas plenērs Zalktis”, kuru organizē brīvās pēcpusdienas klubs “Bebermine”.

Ar māksliniecisko pašdarbību nodarbojas gan Ilūkstes vidusskolās, gan pirmsskolas izglītības iestādē “Zvaniņš”, gan Ilūkstes kultūras centrā. Darbojas vairāki deju kolektīvi, sieviešu vokālie ansambļi, dramatiskās mākslas kolektīvs, pensionāru vokālais ansamblis.

Novadam jānodrošina pašvaldības iedzīvotājus ar kultūras pasākumiem un jā saglabā daudzveidīgās kultūras tradīcijas. Pasākumu dažādošana veicinātu kultūras tradīciju izkopšanu un attīstību novadā, kas saskanētu ar nosprausto novada attīstības stratēģiju.

Kultūras darbinieki cenšas piedāvāt daudzveidīgākus kultūras pasākumus dažādām novada sociālajām grupām: skolnieki un viņu vecāki, zemnieki un novadpētnieki, jaunieši, pensionāri utt. Tiek ievērotas gan latgaliešu, gan citu pagastā dzīvojošo tautību kultūrtradīcijas. Gandrīz visi pasākumi tiek orientēti uz vietējā kultūras un dabas mantojuma popularizēšanu.

Sporta un atpūtas iestādes/teritorijas. Lai veicinātu iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu, visā novadā tiek piegriezta liela vērība fizikulturai un sporta nodarbībām.

Pilskalnes pagastā darbojas futbola un basketbola komandas. Ziemas periodā izmanto Ilūkstes 1.vidusskolas sporta zāli, vasarā Ilūkstes pilsētas stadionu.

Šēderes pagasta iedzīvotāji nodarbojas ar futbolu un vieglatlētiķu, ziemas periodā īrē sporta zāli Sventes vidusskolā, organizē izbraucienus sporta metodista vadībā. Iespēju robežās ar sportu un fizikultūru nodarbojas arī Bebrenes pagastā un Ilūkstes pilsētā. Ilūkstiešiem no laika gala ir patīcis futbols un basketbols. Uz Ilūkstes 2.vidusskolas bāzes darbojas rajona sporta skola, kura gatavo jaunus futbolistus.

Lai sporta darbs novadā attīstītos, nepieciešami ne tikai naudas līdzekļi, bet arī sporta komplekss un sporta darbu organizators.

Sporta pasākumi notiek Ilūkstes pilsētas stadionā un Šēdres pagasta stadionā. Ir jāizveido neliels stadions/sporta laukums pie Ilūkstes 1.vidusskolas. Ziemā ir jāizveido slidotava pie pilsētas stadiona.

Bērnu rotaļu laukumi ir iekārtoti pie pirmsskolas izglītības iestādēm “Zvaniņš” Ilūkstē, un pie “Mazputniņš” Bebrenes pagastā. Bērnu dārza telpās Ilūkstē ir izvietota atpūtas bāze, kur ir nakšņošanas iespējas.

Perspektīvē tiek plānota sporta kompleksa būvniecība Ilūkstes pilsētā.

Uzņēmējdarbība. Novadā ir samērā plašs tirdzniecības uzņēmumu tīkls. Dominē pārtikas preču veikali, bet darbojas arī saimniecības un rūpniecības preču veikali.

Ilūkstes novada teritorijā veiksmīgi darbojas vairāki mazie un vidējie uzņēmumi.

Galvenie nodarbošanās veidi – tirdzniecība, lauksaimniecība, mežizstrāde, kokapstrāde un tūrisms. Pamatā iedzīvotāji ir nodarbināti (pašnodarbināti) zemnieku saimniecībās, dažādos uzņēmumos Ilūkstes pilsētā un ārpus tās.

Ilūkstes pilsētā - SIA “Justs” veic celtniecības darbus, metāla apstrādes darbus, SIA “Ilta – D” nodarbojas ar tirdzniecību un sabiedrisko ēdināšanu, SIA “Ornaments” ar komunālo saimniecību.

Pilskalnes pagastā - SIA "Prevers" veic ceļu būves darbus, SIA "Help" nodarbojas ar gaļas pārstrādi, Z/S "Līdumi" nodarbojas ar kokapstrādi un Z/S "Ozoli" ar tirdzniecību.

Bebrenes pagastā - K/S "Akmenāji" nodarbojas ar kokapstrādi, K/S "Tehniskais centrs" sniedz servisa un traktortehnikas pakalpojumus, Z/S "Kalnāji", SIA "Stādiņi", SIA "ARB" nodarbojas ar tirdzniecību.

Vislielākais uzņēmums ir izvietots Šēderes pagasta teritorijā SIA "LatRosTrans" - LRDS "Ilūkste", kas nodarbojas ar naftas produktu transportu pa cauruļvadiem, SIA "ORI" nodarbojas ar tirdzniecību.

Novada centrā darbojas 2 bankas - "Latvijas Krājbanka" Daugavpils filiāles Ilūkstes klientu apkalpošana centrs un "Baltijas Tranzītu banka" Daugavpils filiāles Ilūkstes norēķinu grupa, 2 apdrošināšanas sabiedrības - a/s "Ergo Latvija" Ilūkstes pārstāvniecība, "Finansu un apdrošināšanas aģentūra Baltikums" Ilūkstes klientu apkalpošanas centrs, kā arī Nodarbinātības Valsts dienesta Daugavpils centra Ilūkstes sektors, Valsts ieņēmuma dienesta Latgales reģionālās iestādes Ilūkstes iecirknis. Pasta pakalpojumus iedzīvotājiem nodrošina pasta nodaļas.

Iedzīvotāju nodrošinājums. Pēdējos desmit gados, līdzīgi kā citur Latvijā, arī Ilūkstes novadā ir notikušas būtiskas izmaiņas apkalpošanas sfēras struktūrā un tās funkcionēšanas ekonomiskajos nosacījumos. Tirdzniecības, sabiedriskās ēdināšanas un dažādo sadzīves pakalpojumu iestādes ir pārgājušas privātā sektora pārziņā. Galvenie sociāli nozīmīgie apkalpes veidi - pirmskolas bērnu iestādes, skolas, daļēja medicīniskā apkalpe, pasta nodaļas, bibliotēkas ir valsts un pašvaldības pārziņā.

Dažādās apkalpes iestādes ir izkļiedētas visā novada teritorijā, bet ar lielāku koncentrāciju Ilūkstes pilsētā. Tā kā pilsētas teritorija nav liela, tad praktiski visiem novada iedzīvotājiem tās ir labi sasniedzamas.

Analizējot iedzīvotājus apkalpojošās sfēras esošo situāciju, ir jāsecina, ka tā novadā ir pietiekoša tās pašreizējiem attīstības tempiem un spēj apmierināt visu novada iedzīvotāju galvenās vajadzības. Perspektīvā būtu jādažādo sadzīves pakalpojumu komplekss - Ilūkstes pilsētā vajadzētu atvērt skaistumkopšanas salonu, jāveic sabiedriskās pirts kapitālais remonts, jo pašlaik tās pakalpojumi iedzīvotājiem nav pieejami, kā arī jālabiekārto sabiedriskās tualetes pilsētas centrā un pagastos. Ļoti nozīmīga pilsētas turpmākai attīstībai būtu atpūtas un sporta iespēju palielināšana iedzīvotājiem - sporta centra ar peldbaseinu izveide, pilsētas un pagastu parku un skvēru labiekārtošana, bērnu atpūtas laukumu izveide utml.

9. CIVILĀ AIZSARDZĪBA UN PAAUGSTINĀTA RISKĀ OBJEKTI UN TERITORIJAS

Civilās aizsardzības pasākumu mērķis ir aizsargāt novada iedzīvotājus ārkārtējās situācijas gadījumā, ko var izraisīt dabas stihijas un katastrofas, transporta un saimniecisko objektu avārijas, kā arī nekontrolētas vai neuzmanīgas cilvēku darbības.

Ilūkstes novadā iedzīvotāju un mantisko vērtību aizsardzību no iespējamām ugunsnelaimēm, katastrofām un dabas stihijām nodrošina Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Daugavpils brigādes Ilūkstes postenis, kas atrodas Ilūkstes pilsētā Raiņa ielā 21.

Ilūkstes novadā var izdalīt sekojošas paaugstināta riska objektus un situācijas:

- cilvēku masu pulcēšanās objekti – iespējamie masu kultūras, sporta u.c. pasākumi (jebkura avārija var izraisīt masveida cilvēku traumatismu vai bojāeju),
- avārijas enerģētikas objektos – iespējami elektroenerģijas piegādes pārtraukumi spēcīgu vētru gadījumā, kad krītošie koki pārtrauj elektrolīniju vadus,
- mežu ugunsgrēki – sausos klimatiskos apstākļos par ugunsbīstamiem praktiski var uzskatīt visus uz sausām minerālaugsnēm augošos mežus (pārsvarā lielākie priežu mežu masīvi pagasta dienvidrietumu daļā),
- vētras, liels aukstums, snieguni – vētru gadījumā Ilūkstes novadā iespējami masveida elektrolīniju un telefona līniju bojājumi, uzkrītot uz vadiem nolauztiem kokiem, sliktos laika apstākļos (it sevišķi ziemas sezonā) neizbraucami kļūst pagasta ceļi, kā rezultātā saimniecības objekti un iedzīvotāji palikt bez elektroenerģijas un telefona un citiem sakariem;
- ugunsnedrošie un sprādzienbīstamie objekti - “RusLatNafta” degvielas uzpildes stacija un “Latvijas propāna gāze” uzpildes stacija, virszemes (iedziļinātās) sašķidrinātā propāna gāzes tvertnes pie daudzstāvu mājām. Šajos objektos ir iespējama eksplozija un ugunsgrēki. Minēto objektu avārijas gadījumā jānodrošina palīdzība objektu ekspluatējošām organizācijām;
- iespējamās avārijas transportā (bīstamo kravu pārvadājumi) - pārsvarā degvielas pārvadājumi,
- applūšanas riska teritorijas - pavasara palu laikā var applūst Ilūkstes upes paliena, Dvietes un Daugavas upes palienes.
- Paaugstināta riska objekts Ilūkstes novadā skaitās SIA “LatRosTrans” LRDS “Ilūkste”. Saskaņā ar MK noteikumu Nr.532 prasībām SIA “LatRosTrans”LRDS “Ilūkste” ir izstrādāts drošības pārskats.

Civilās aizsardzības pasākumu mērķis ir aizsargāt novada iedzīvotājus ārkārtējās situācijas gadījumā, ko var izraisīt dabas stihijas un katastrofas, transporta un saimniecisko objektu avārijas, kā arī nekontrolētas vai neuzmanīgas cilvēku darbības.

Perspektīvā nepieciešamo hidrantu izbūve tiek plānota saistībā ar ūdenssaimniecības stratēģiskā plāna izstrādi, ko veic firma "Halcrow group limited". Ir jāparedz perspektīvais ugunsdzēsības depo izvietojums, lai nodrošinātu ugunsdzēsības un glābšanas dienesta savlaicīgu ierašanos ugunsgrēku avāriju un glābšanas darbu vietā atbilstoši MK Nr.318 un citu spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Ilūkstes pilsētā nav darbojošos atklāto ūdens ņemšanas vietu ugunsgrēku dzēšanai (ir pašlaik nefunkcionējoša ūdens ņemšanas vieta pie Ilūkstes upes un nefunkcionējoša slēgtā ūdens ņemšanas vieta pie Ilūkstes 2. vidusskolas) un 34 (pēc pases) ugunsdzēsības hidranti. Pēc LR likumdošanas, ūdens ņemšanas vietām apdzīvotās vietās jābūt ik pēc 100 m, kas pašlaik Ilūkstes pilsētā nav nodrošināts. Tuvākajā nākotnē ļoti aktuāla ir jaunu hidrantu izbūve Pilskalnes ielā, Pļavu ielā, Avotu ielā un Jelgavas ielā, tālākā nākotnē būtu jāatjauno arī nefunkcionējošās atklātās un slēgtās ūdens ņemšanas vietas, kā arī jāizbūvē jauni ugunsdzēsības hidranti, saskaņā ar likumdošanu.

Riska zona ir teritorija, kuru var iespaidot negadījuma nevēlamās izpausmes.

Ilūkstes novada teritorijā nav izstrādāts teritorijas riska zonējums (veikts bīstamo objektu, industriālo darbību u.c. riska novērtējums), kas būtu jāizstrādā tuvākajā nākotnē, lai varētu spriest par riska zonu esamību Ilūkstes novada teritorijā.

Ilūkstes novada civilās aizsardzības jomā ir nepieciešams veikt pasākumus atbilstoši VUGD Daugavpils brigādes prasībām (*skatīt pielikumu nr. 1 "Izsniegtie nosacījumi teritorijas plānojuma izstrādāšanai"*) un citus pasākumus saskaņā ar LR normatīvajiem aktiem, kas reglamentē prasības riska apzināšanai, novērtējumam, vadībai un iespējamo seku samazināšanai un avārijas situāciju pārvaldīšanai, kā arī jāizstrādā riska zonējums.

Sabiedrisko drošību novadā nodrošina Daugavpils pilsētas un rajona policijas pārvaldes 10.policijas iecirknis (Raiņa 33a).

10. PIESĀRŅOTAS VIETAS ILŪKSTES NOVADA TERITORIJĀ

Potenciāli piesārņotās vieta - augsne, zemes dzīles, ūdens, dūņas, kā arī ēkas, ražotnes vai citi objekti, kuri, pēc nepārbaudītas informācijas, satur vai var saturēt piesārņojošas vielas

Potenciāli piesārņotajās vietās pirms jaunas darbības uzsākšanas veic augsnes un gruntsūdeņu piesārņojuma analīzi. Ja tiek konstatēts piesārņojums, bez tā novēršanas zemes īpašniekam nav tiesību to apbūvēt vai uzsākt jaunu (atšķirīgu no līdzšinējās) saimniecisko darbību.

Ilūkstes novadā apzinātas potenciāli piesārņotās vietas (skat. 26.tabulu), tās ir atzīmētas **Grafiskajā daļā**, kartē – „Ilūkstes novada teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”.

Prasības potenciāli piesārņoto vietu apsaimniekošanai noteiktas teritorijas plānojuma **Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos**.

Ilūkstes novada teritorijas plānojumā ir izvirzītas šādas galvenās esošo un slēgto objektu grupas, kuras uzskatāmas par potenciāli piesārņotām vai piesārņotām vietām:

- Sadzīves atkritumu izgāztuves;
- Ķīmikāliju novietnes;
- Mehāniskās darbnīcas, to teritorijas;
- Degvielas uzpildes stacijas;
- Dzīvnieku kapsētas;
- Katlu mājas;
- kūtsmēslu novietnes;
- Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas;
- Fermas;
- Kapsētas.

PIESĀRŅOTAS VAI POTENCIĀLI PIESĀRŅOTAS VIETAS BEBRUPĪTES PAGASTĀ

Vietas nosaukums, kadastra Nr.	Kādas piesārņojošas darbības veiktas	Laika periods, kurā darbojās	Platība (ha)	Tuvumā esošie jūtīgie objekti
1.	2.	3.	4.	5.
1.Degvielas uzpildes stacija Tehniskajā Centrā 44440020273	Degvielas glabāšana, uzpilde	Darbojas		
2.Degvielas uzpildes stacija Ilzē 44440060093	Degvielas glabāšana, uzpilde	Līdz 1993. g.	0.1	
3.Atkritumu izgāztuve "Pīkstulīene" 44440030135	Sadzīves atkritumu glabāšana	1992. – 2004.	0,7	Dabas parka "Dvietes paliene" teritorijā
4.Atkritumu izgāztuve pie lopu kapiem 44440020389	Sadzīves atkritumu glabāšana	Līdz 1990. g.	0.7	Dabas parks "Dvietes paliene"
5.Lopu kapi 44440020371	Kritušo lopu apglabāšana	Līdz 1994. g.	0.1	Dabas parks "Dvietes paliene"
6. Lopkautuve 44440020083	Lopu kaušana, bioloģiska rakstura piesārņojums	Līdz 2000. g.	0.1	Bebrupīte
7.Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas 44440020431	Uzkrājušās dūņas	Darbojas		Rupsīte
8.Notekūdeņu izplūdes vieta pie Akmeņupes tilta 44440020002	Sadzīves notekūdeņi neattīrīti ieplūst Akmeņupē	Izplūst		Akmeņupe, dabas parks "Dvietes paliene"
9.Notekūdeņu izplūdes vieta pie attīrīšanas iekārtām 44440020431	Sadzīves notekūdeņi pēc attīrīšanas ieplūst Rupsītē	Izplūst		Rupsīte, dabas parks "Dvietes paliene"
10.Graudu kodināšanas tornis 44440020363	Sēklu apstrāde ar kodnēm	Līdz 1993. g.		Rupsīte, Bebrupīte
11.Augu aizsardzības līdzekļu noliktava pie kapukalna 44440020363	Ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi	Līdz 1999. g.		
12.Augu aizsardzības līdzekļu noliktava netālu no centra fermas 44440020370	Ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi	Līdz 1986. g.		Bebrupīte
13.Minerālmēsļu noliktava Ilzmuižā	Minerālmēsli	Līdz 1993. g.		Ilzes ezers Rupsītis

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

44440040023				
14. Minerālmēslu noliktava pie D. Miezīša 44440040027	Minerālmēsli	Līdz 1984. g.		
15. Minerālmēslu noliktava Ilzē aiz darbnīcām 44440060093	Minerālmēsli	Līdz 1993. g.		
16. Minerālmēslu noliktava aiz Rūpniecības preču veikala 44440020339	Minerālmēsli	Līdz 1984. g.		
17. Minerālmēslu noliktava ceļa Bebrene – Vilkupe malā 44440020043	Minerālmēsli	Līdz 1985. g.		Rupsīte
18. Šķidro minerālmēslu cisterna pie D. Miezīša 44440040027	Amonjakūdens	1992. g.		
19. Šķidro minerālmēslu cisterna pie mājām "Guļāni" 44440010011	Amonjakūdens	Līdz 1992. g.		
20. Šķidro minerālmēslu cisterna pie Birzēm ceļa malā 44440050027	Amonjakūdens	Līdz 1992. g.		
21. Šķidro minerālmēslu cisterna Vabolēs ceļa malā 44440020229	Amonjakūdens	Līdz 1992. g.		Akmeņupe
22. Šķidro minerālmēslu cisterna Arājos 44440030033	Amonjakūdens	Līdz 1992. g.		
23. Šķidro minerālmēslu cisterna Upeniekos 44440070088	Amonjakūdes	Līdz 1992. g.		
24. Graudu kalte pie pienotavas 44440020137		Līdz 1993. g.		
25. Graudu kalte pie Tehnikuma pretī Torņu mājai 44440020370		Līdz 1993. g.		
26. Graudu kalte pie Centra fermas 44440020424		Līdz 1993. g.		
27. Graudu kalte pie mājām "Tēvišķi" 44440060006		Līdz 1993. g.		

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

28. Graudu kalte (poļu) 44440020363		Līdz 1993. g.		
29. Mehāniskās darbnīcas -Tehniskais Centrs 44440020273	Eļļas, degviela	Darbojas		Rupsīte
30. Mehāniskās darbnīcas Ilzē 44440060060	Eļļas, degviela	Līdz 1993. g.		
31. Gateris "Akmenāji" 44440020072	Kokapstrādes atkritumi	Darbojas		
32. Gateris z/s "Dzeņi" 44440060065	Kokapstrādes atkritumi	Reizēm darbojas		
33. Gateris ceļa 'Murovanka – Ilze 44440060064	Kokapstrādes atkritumi	Reizēm darbojas		
34. Kokapstrādes darbnīcas "Akmenāji" 44440020072	Kokapstrādes atkritumi	Darbojas		
35. Govju ferma "Centrs 1" 44440020424	Kūtsmēslu novietne, vircas bedre, skābbarības bedre	Darbojas		Rupsīte, dabas parks "Dvietes paliene"
35. Govju ferma "Centrs 2" 44440020424	Kūtsmēslu novietne, vircas bedre, skābbarības bedre	Darbojas		Rupsīte, dabas parks "Dvietes paliene"
36. Govju ferma "Ozoli" 44440020104	Kūtsmēslu novietne, vircas bedre, skābbarības bedre	Darbojas		
37. Govju ferma "Birzes" 44440050114	Kūtsmēslu novietne, vircas bedre, skābbarības bedre	1993. g.		
38. Govju ferma "Grāvīši" 44440020170	Kūtsmēslu novietne, vircas bedre, skābbarības bedre	1993. g.		
39. Govju ferma "Upenieki" 44440070088	Kūtsmēslu novietne, vircas bedre, skābbarības bedre	1993. g.		
40. Govju ferma "Vārpa" 44440060069 44440060065	Kūtsmēslu novietne, vircas bedre, skābbarības bedre	1993. g.		
41. Zirgu ferma 44440020373	Kūtsmēslu novietne, virca	Darbojas, 6 zirgi		
42. Zirgu ferma "Pērles"	Kūtsmēslu	1993. g.		Akmeņupe

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

44440020147		novietne, virca			
43. Cūku "Viesturi" 44440020077 44440020372	ferma	Kūtsmēslu novietne, virca	Līdz 1993. g.		
44.Cūku ferma "Imanti" 44440060128		Kūtsmēslu novietne, virca	Līdz 1995. g.		
45. Šķirnes cūku ferma "Centrs" 44440020355 44440020255 44440020421	ferma	Kūtsmēslu novietne, virca	Līdz 1997. g.		Bebrupīte
46. Jaunlopu "Arāji" 44440030040	ferma	Kūtsmēslu novietne, virca, skābbarības bedre	Līdz 1993. g.		
47. Jaunlopu "Avotiņi"	ferma	Kūtsmēslu novietne, virca	Līdz 1993. g.		
48. Jaunlopu "Skadiņi" 44440060096	ferma	Kūtsmēslu novietne, virca, skābbarības bedre	Līdz 1993. g.		
49. Jaunlopu ferma "Ilzes kalna" 44440040023		Kūtsmēslu novietne, virca	Līdz 1993. g.		
50. Jaunlopu ferma "Ilzes lejas" 44440040022		Kūtsmēslu novietne, virca	Līdz 1993. g.		
51. Jaunlopu "Vēstneši" 44440020168	ferma	Kūtsmēslu novietne, virca	Līdz 1993. g.		
52. Jaunlopu "Luksti" 44440050017	ferma	Kūtsmēslu novietne, virca	Līdz .1993. g.		Dabas parka "Dvietes paliene" teritorijā
53. Jaunlopu "Vaboles" 44440020387	ferma	Kūtsmēslu novietne, virca	Līdz 1993. g.		Akmeņupe
54. Jaunlopu "Braunas" 44440010053	ferma	Kūtsmēslu novietne, virca, skābbarības bedre	Līdz 1993. g.		

PIESĀRŅOTAS VAI POTENCIĀLI PIESĀRŅOTAS VIETAS PILSKALNES PAGASTĀ

Vietas nosaukums, kadastra Nr.	Kādas piesārņojošas darbības veiktas	Laika periods, kurā darbojās	Platība (ha)	Tuvumā esošie jūtīgie objekti
1.	2.	3.	4.	5.
55. Doļņaja kad.Nr. 4480-005-0174	Degvielas uzpildes stacija	Līdz 1993.g.		Dabas parks „Dvietes paliene“
56. Lāčplēsis kad.Nr. 4480-008-002	Degvielas uzpildes stacija	Līdz 1993.g.		Dabas liegums „Pilskalnes Siguldiņa“
57. Doļņaja kad.Nr. 4480-008-0300	Ķīmikāliju un minerālmēslu noliktavas	Līdz 1993.g.		Dabas parks „Dvietes paliene“
58. Pilskalne kad.Nr. 4480-008-0300	Ķīmikāliju un minerālmēslu noliktavas	Līdz 1993.g.		
59. Pilskalne kad.Nr. 4480-008-0021	Ķīmikāliju noliktavas	Līdz 1993.g.		Dabas liegums „Pilskalnes Siguldiņa“
60. Mežvidi kad.Nr. 4480-007-0140	Bijušā ferma			
61. Kurši kad.Nr. 4480-007-0131	Bijušā ferma			
62. Skalbes kad.Nr. 4480-007-0072	Bijušā ferma			
63. Dumblina kad.Nr. 4480-008-0213	Bijušā ferma			
64. Ezeri kad.Nr. 4480-008-0294	Bijušā ferma			Stelmaka ezers
65. Riekstiņi kad.Nr. 4480-008-0357	Bijušā ferma			
66. Riekstiņi kad.Nr. 4480-008-0332	Bijušā ferma			
67. Zeltkalni kad.Nr. 4480-009-0055	Bijušā ferma			

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

68. Kazimirišķi kad.Nr. 4480-006-0090	Bijušā ferma			Dabas parks „Dvietes paliene“
69. Kazimirišķi kad.Nr. 4480-006-0156	Bijušā ferma			Dabas parks „Dvietes paliene“
70. Doļnaja kad.Nr. 4480-005-0367	Bijušā ferma			Dabas parks „Dvietes paliene“
71. Doļnaja kad.Nr. 4480-005-0427	Bijušā ferma			Dabas parks „Dvietes paliene“
72. Rubeņi kad.Nr. 4480-008-0022	Bijušā ferma			Dabas liegums „Pilskalnes Siguldiņa“
73. Gekeļi Kad.Nr.4480-009-0126	Esošā liellopu novietne			strauts
74. Aizpurvi Kad.Nr.4480-007-0021	Zemnieku saimniecības kūts –kūtsmēslu krātuve, virca			mitrājs
75. Plitišķi Kad.Nr.4480-008-0033	Liellopu novietne- kūtsmēslu krātuve, virca			novadgrāvis
76. Senči Kad.nr.4480-008-0258	Liellopu novietne, kūtsmēslu krātuve, virca, skābbarība			Dabas liegums „Pilskalnes Siguldiņa“
77. Ilūkste Kad.Nr.4480-009-0055	Jaunlopu novietne, kūtsmēslu krātuve, virca			strauts
78. Lazdiņi Kad.Nr.4480-006-0185	Jaunlopu novietne un cūku novietne			
79. Egles Kad.Nr.4480-006-0185	Liellopu novietne, kūtsmēslu krātuve, virca			Dabas parks “Dvietes paliene”
80. Centrālā Kad.Nr.4480-005-0063	Cūku ferma kūtsmēslu krātuve, virca, zāģskaidas			Dabas parks “Dvietes paliene”
81. Skaidrītes Kad.Nr.4480-003-0099	Liellopu ferma kūtsmēslu krātuve, virca, skābbarība			

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

82. Saulkrasti Kad.Nr.4480-002-0058	Zemnieku saimniecības kūts –kūtsmēslu krātuve, virca			
83. Skaistkalni Kad.Nr.4480-002-0114	Zemnieku saimniecības kūts –kūtsmēslu krātuve, virca			
84. Ceriņi Kad.Nr.4480-001-0032	Lielopu novietne, kūtsmēslu krātuve, virca,			
85. Krastiņi Kad.Nr.4480-001-0027	Lielopu novietne, kūtsmēslu krātuve, virca,			Dabas parks “Dvietes paliene”
86. Kanecpole Kad.Nr.4480-005-0073	Lielopu novietne, kūtsmēslu krātuve, virca,			
87. Mehāniskās darbnīcas “Lāčplēsis” Kad.Nr.4480-008-0298	Smērvielas, eļļas			Dabas liegums “Pilskalnes Siguldiņa”, Mitrājs, novadgrāvisdīķi.
88. Bijušie lopu kapi Kad.Nr.4480-005-0340				Dabas parks “Dvietes paliene”
89. Gateris z/s”Līdumi” Kad.Nr.4480-008-0040	zāģskaidas un citi kokapstrādes atkritumi			Dubupīte
90. Gateris SIA “Zemgale ltd” Kad.nr.4480-008-0021	Reizēm darbojas, zāģskaidas un citi kokapstrādes atkritumi			
91. Attīrīšanas iekārtas Doļņajā Kad.Nr.4480-005-0414 Notekūdeņu pārsūkņēšanas stacija Kad.Nr.4480-008-0399	Sadzīves notekūdeņi Sadzīves notekūdeņi			Dabas parks “Dvietes paliene” Dabas liegums “Pilskalnes Siguldiņa”

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

92. Lopkautuve "Help" Kad.Nr.4480-008-0022	Neattīrītie notekūdeņi			Dabas liegums "Pilskalnes Siguldiņa"
93. Mehāniskās darbnīcas "Baltiņi" Kad.Nr.4480-001-0209	Ēku drupas	Līdz 1987.g.		
94. Graudu kodināšanas tornis Baltiņos, kaltes teritorijā Kad.Nr.4480-001-0210	Reizēm darbojas	Līdz 1993.g.		
95. Graudu kodināšanas tornis Pilskalnē, kaltes teritorijā Kad.Nr.4480-008-0194	Ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi	darbojas		
96. Mehāniskās darbnīcas "Doļņaja" Kad.Nr.4480-005-0173	Smērvielas, eļļas			Dabas parks "Dvietes paliene"

Tabula Nr.27.

PIESĀRŅOTAS VAI POTENCIĀLI PIESĀRŅOTAS VIETAS ŠĒDERES PAGASTĀ

Vietas nosaukums, kadastra Nr.	Kādas piesārņojošas darbības veiktas	Laika periods, kurā darbojas	Platība (ha)	Tuvumā esošie jutīgie objekti
1.	2.	3.	4.	5.
97. LRDS „Ilūkste” 4490-002-0062 4490-002-0065 4490-002-0106	Naftas produktu uzglabāšana, tranzīts	Darbojas no 1970.g.	13,6 20,2 3,0	Ilūkstes upe
98. LRDS „Ilūkste” attīrīšanas iekārtas 4490-001-0051	Ražošanas notekūdeņu attīrīšana	„-“	4,02	„-“
99. SIA „LatRosTrans” maģ.naftas vads pagasta teritorijā 4490-001-0072 4490-002-0181 4490-002-0215 4490-002-0216	Naftas produktu tranzīts	„-“	15,96 2,06 1,31 1,89	Ilūkstes upe

Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2007.-2019.gg.
Paskaidrojuma raksts

4490-002-0217			4,26	
4490-003-0076			0,77	
4490-003-0091			3,66	
4490-005-0063			5,9	
4490-005-0083			6,88	
4490-005-0084			8,56	
4490-006-0074			7,63	
4490-006-0095			0,64	
4490-006-0096			10,61	
4490-006-0097			7,84	
100. Pašulīene ciemata attīrīšanas iekārtas 4490-001-0052	Sadzīves notekūdeņi	Darbojas no 1986.g.	1,03	Ilūkstes upe
101. Šēderes ciema attīrīšanas iekārtas 4490-002-0174	-, -	Darbojas no 1978.g.	4,0	Ilūkstes upe
102. Raudas ciema attīrīšanas iekārtas 4490-008-0044	-, -	Darbojas no 2006.g.	2,0	Raudas spec. skola-internāts
103. DUS un mehāniskās darbnīcas Šēderes c. 4490-002-0262	Naftas produkti	Darbojas no 1980.g.	2,0	Ilūkstes upe
104. Ķīmikāliju noliktava 4490-002-0167	Augu aizsardz. ķīmikālijas	Slēgta 1997.g.	0,5	-
105. Gateris 4490-002-0220	Skaidas, gaisa piesārņojums			
106. Gateris 4490-002-0301	Skaidas, gaisa piesārņojums			
107. Ferma "Ezermaļi" 4490-006-0139	Bijušā ferma			
108. Ferma "Līdumi" 4490-002-0075	Bijušā ferma			
109. Ferma "Oši" 4490-003-0140	Bijušā ferma			
110. Ferma "Tīrumnieki" 4490-002-0034	Bijušā ferma			
111. Cūku ferma 4490-002-0101	Bijušā ferma			
112. Lopkautuve 4490-002-0263	Bijušā lopkautuve			
113. Ferma "Grendze"	Bijušā ferma			

11. TŪRISMA RAKSTUROJUMS ILŪKSTES NOVADĀ

Ilūkstes novads ir bagāts ar dabas un kultūrvēstures objektiem un aizsargājamām dabas teritorijām, tādu novada teritorijā ir 8. Visas šīs īpaši aizsargājamās teritorijas ir īpaši aizsargājamas Natura 2000 teritorijas:

Dabas liegumi:

- “Pilskalnes Siguldiņa”;
- “Pašulienes mežs”;
- “Bardinska ezers”;
- “Skujines ezers”;
- “Raudas meži”;
- Akmeņupes ieleja Bebreņu pagastā (vietējas nozīmes).

Dabas parki:

- “Svente”;
- “Dvietes paliene”.

Dvietes senleja ievērojama ar palienes pļavu bagātīgo augu valsti. Tajā atklātas vairāk nekā 200 augstāko augu sugas, no kurām 9 ir iekļautas Latvijas Sarkanajā grāmatā.

Paliene ir starptautiski nozīmīga migrējošo ūdensputnu atpūtas un barošanās vieta pavasarī un retu un apdraudētu putnu sugu ligzdošanas vieta vasarā. Tā ir viena no putnu sugām bagātākām vietām Latvijā, kas iekļauta Latvijas un Eiropas putniem nozīmīgo vietu sarakstā.

Dvietes senleja ir arī viena no senākajām apdzīvotajām vietām Latvijā. Senākā apdzīvotība attiecas uz vēlo paleolītu. Dvietes senlejas arheoloģisko pieminekļu izvietojums ir cieši saistīts ar ielejas dabas apstākļiem. Senlejas zemākajā, applūstošajā daļā ir izvietotas visas šeit atklātās akmens laikmeta apmetnes. Augstāk – senlejas krastu pauguros atrodas šeit zināmās vēlā dzelzs laikmeta apmetņu vietas un senkapi.

Dvietes senlejai izstrādāts dabas aizsardzības plāns un tajā ieplānots izveidot ekotūrisma maršrutus.

Aizsargājamais ainavu apvidus - “Augšzeme”

Parki un skvēri:

- Bebrenes muižas parks;

Bebrenes parks ir izcils dārzu un parku mākslas piemineklis, viens no vizuāli izteiksmīgākajiem ainavu parkiem Latvijā, tā platība 7,9 ha. Parks ierīkots apmēram 19. gadsimta beigās, lai gan tajā saglabājušies vairāk kā 200 gadus veci dižozoli. Kopš 1957.gada parks ir

atzīts par Valsts nozīmes kultūras pieminekli. Bebreņu parkā konstatēti 81 koku un krūmu taksons – 30 vietējās sugas, 51 svešzemju. Parkam ir liela dendroloģiskā vērtība un ļoti ievērojams tas ir kā dārzu un parku mākslas piemineklis.

- Pilskalnes meža ainavu parks.

Ilūkstes pilsētā atrodas vairāki skvēri:

- Vienības laukuma skvērs (1619 m²);
- Ozolu, Brīvības ielas skvērs (790 m²);
- Brīvības, Smilšu ielas skvērs (1170 m²);
- Stadiona ielā pie autoostas (2540 m²);
- Piemīņas akmens pie slimnīcas (1381 m²);
- Raiņa skvērs (2785 m²).

Dabas takas:

Dabas liegums “Pilskalnes Siguldiņa” 59,3 ha platībā 1983.gadā 15. martā ar Ministru kabineta lēmumu apstiprināts kā valsts nozīmes dabas aizsardzības objekts. Laika posmā no 1987. – 1989.gadam tajā izveidotas mācību takas. Mācību taku veidošana turpinājās arī deviņdesmitajos gados. Tagad apmeklētājiem tiek piedāvāti pieci taku varianti un maršruti, atkarībā no ceļotāju laika budžeta un interesēm. Taku maršrutu pamatlicējs bija Daugavpils pedagoģiskā institūta rektors profesors Bruno Jansons un tās izveidotas tā, lai tūristi gūtu daudz zinātniski ekoloģiskas informācijas un estētisku baudījumu.

Taku varianti:

1.**Dendroloģiskais un ģeoloģiskais maršruts** – 3,8 km garumā, 28 dendroloģiska rakstura un 10 ģeoloģiska un kultūrvēsturiska rakstura objekti. Taka veido noslēgtu apli, laiks kas nepieciešams, lai iepazītos ar visiem 38 apskates objektiem ir 2- 3 stundas. Dendroloģiskie objekti ir vareni dižkoki, savdabīgie koki – ablaktējušies jeb zaru tiltu izveidojuši ozoli, divu dažādu koku sugu saaugumi, kas dabā reti sastopama parādība un daudz interesantu citu dabas pārsteigumu. Ģeoloģiskie objekti dot ieskatu dabas procesos un to norises sekās.

2.**Sprīdīša taka bērniem** - 1,6 km garumā, 32 koka skulptūrās attēlota A. Brigaderes pasaka par Sprīdīti.

Attēls Nr.7. Sprīdīša koka skulptūra Pilskalnes Siguldiņā

3. **Taka “Vēstures liecinieki”**, kā turpinājums dendroloģiskajam maršrutam, 0,6 km garumā, gar neskartu mūžameža posmu un I. Pasaules kara vācu aizsargbūvēm .

4. **Purva taka** – no dēļiem izveidota taka pāri nelielam dzērveņu purviņam, pa kuru ejot, ceļotāji iepazīstas ar interesanto purva biotopu.

5. **Augšzemes ainavu taka** – tūristu taka 8 km garumā , gar ezeriem, ejot visu laiku pa Augšzemes augstieni, sasniedzot vienu no augstākajiem punktiem pagastā 186 m virs jūras līmeņa, vērojot gleznainas Augšzemes ainavas, retus augus, putnus un dzīvniekus.

6. **Akmeņupes taka Bebreņē**. Akmeņupe ir Dvietes labā krasta pieteka. Tā sākas Augšzemes augstienes Ilūkstes – Kaldabruņas paugurgrēdas vidusdaļā un ietek Dvietes upē. Bebrenes teritorijā Akmeņupei ir aptuveni 3km gara, 100 – 150 m plata un 10 – 12 m dziļa ieleja , kurā upes gultnes kritums ir ~9,5 m/km. Šai ielejai piešķirts vietējās nozīmes aizsargājamās teritorijas statuss, jo tajā ir atklātas vairākas upes micīšgliemeža (*Ancylus fluviatis*) atradnes. Upes micīšgliemezis ir tīra ūdens indikators , kurš iekļauts Latvijas Sarkanajā grāmatā 2. kategorijā.

Upes ieleja ir dziļākā Bebrenes pagastā, kas izveidojusies tekošo ūdeņu rezultātā un nav tikusi meliorēta. Ielejā izveidota “Akmeņupes dabas taka”, kas kalpo ielejas saglabāšanai un ir viens no svarīgākajiem tūrisma un atpūtas objektiem.

Aizsargājamie dabas objekti:

Dižkoki

Visā novada teritorijā ~89, no tiem nozīmīgākie – lielākais Sēlijā dižozols Bebrenes teritorijā – Skalbiņu dižozols (apkārtmērs 7m), kadiķis pie Dūju mājām 1,15 m apkārtmērs.

Savdabīgie koki – priede ar raganu slotu Bebreņē, zaru tiltiem saauguši koki “Pilskalnes Siguldiņā”.

Dižakmeņi

- Bebrenes pagasta laukakmeņu saraksts:

- Dižakmens uz "KALNĀRES" māju zemes.
- Dižakmens uz "BĒRZI" māju zemes.
- Dižakmens uz "BLEIVI" māju zemes.
- Akmens pie Ilzes ezera uz "ARTŪRI" māju zemes.
- Akmens pie Bebreņu vecās kapsētas **Kapukalnā**.
- "Lutauša ausu sildītāji" - īpatnējs sašķelts akmens **Akmeņupes takā**.
- Vēsturisks akmens ar iekaltu gadskaitli, kurš iezīmē Pirmā Pasaules kara šaursliežu dzelzceļa līniju.
- Dižakmens "AKMEŅUPES" māju zemē.
- Dižakmeņu krāvums pie mājām "PĒRLES", kurš radies pēc apkārtējo lauku meliorācijas.
- Dižakmens uz "LAURENĀJI" māju zemes.
- Dižakmens uz "VALAIŅI" māju zemes.
- Rapakivi granīta dižakmens uz "ATĀLI" māju zemes.
- Pēdakmens "ATĀLI" māju virtuvē plīts priekšā.
- Laukakmens "SIETIŅI" māju iebraucamā ceļa galā.
- Dižakmens pie mājām "SALNĀJI".

Aizsargājамie kultūrvēstures objekti:

Arheoloģijas pieminekļi:

- neolīta apmetnes;
- dzelzs laikmeta apmetnes;
- senkapi (visā teritorijā 7);
- pilskalni (visā teritorijā 9 sēļu pilskalni).

Arhitektūras pieminekļi:

Baznīcas:

- Ilūkstes Romas katoļu baznīca (1846.g.)

Attēls Nr.8. Ilūkstes Romas katoļu baznīca

- Ilūkstes luterāņu baznīca (1865.g.);
- Ilūkstes pareizticīgo baznīca un klosteris (1840.g.);
- Grendzas Romas katoļu baznīca (1910.g.)
- Bebrenes Romas katoļu baznīca (17.gs.)

Kapličas:

- Grāfu Plāteru – Zībergu dzimtas kapliča Bebrenes kapos (1875.g.);
- Kapličas Čamanu (1827) un Kaupišķu kapos Bebrenes pagastā (1836.g.);
- Kapliča Ludvigovas kapos Pilskalnes pagastā (1824.g.).

Vēsturiskās ēkas:

- Ilūkstes 1.vidusskolas ēka (1927.g.);
- Ilūkstes slimnīcas ēka (bijušā Ilūkstes apriņķa valdes nams (1937.g.) ;
- Ilūkstes pasts(1936.g.)
- Bebrenes profesionālā vidusskola (1936.g.);
- Bebrenes muižas komplekss (19 gs.);
- Pilskalnes muižas vārti (1918.g.);
- Lašu pamatskolas ēka (tagad tautas nams, 1919.g.)
- Hohenburgas muižas ēka 1896 g. (tagad privātīpašums) ;
- Raudas pamatskola (1936.g.)

Vēstures pieminekļi:

- I. Pasaules kara vācu kapsētas (1915 – 1917.g) visā teritorijā 7.
- Piemineklis Augšzemes partizāniem (1918.g – 1920.g.) Bebrenes muižas parka teritorijā;
- Piemineklis II Pasaules kara Latvijas partizāniem (1941. – 1945.g.) Pilskalnes pagastā;

- Raiņa piemineklis Ilūkstē (tēlnieks I.Folkmanis, 1990.g.12. septembrī);
- Piemineklis grāfienes sunim Pilskalnes parkā (1892. – 1898.g.)

Muzeji:

- Novadpētniecības muzejs Ilūkstē ;
- Karošu muzejs – Sietkovska privātkolekcija “Ilzes” Šēderes pagastā.

Pilskalnes pagasta pārvaldes apsaimniekošanā ir dabas liegums “Pilskalnes Siguldiņā”, kurā no 1987.g. līdz 1989.g. izveidotas mācību takas. Pašvaldības īpašumā ir atpūtas bāze un lauku mājas, kurās var nodrošināt naktsmītnes nelielai tūristu daļai. Naktsmītnes tūristiem novadā piedāvā arī Bebreņu profesionālā vidusskola, Ilūkstes bērnudārzā “Zvaniņš” izveidotā atpūtas bāze, Šēderes dienesta viesnīca. Novadā ir tikai divas privātās viesu mājas “Dailes” un “Glenda”. Tas ir uzņēmējdarbības virziens, kuram ir perspektīva un iespējas attīstīties.

Tūrisma attīstīšanas mērķis gandrīz vienmēr ir ienākumu gūšana. Pašvaldības, kas izmanto dabas un kultūrvēstures objektus tūrismam, iegūtos līdzekļus iegulda šo teritoriju un objektu sakārtošanā un uzturēšanā un kā peļņas avotu to klasificēt nevar. Lai objekti būtu sakopti un uzturēti, jāiegulda lieli līdzekļi, valsts atbalsta nav, pašvaldībām lieku naudas līdzekļu nav un no tūrisma gūtie ienākumi tad arī sedz objektu uzturēšanas izmaksas. Jaunu taku ierīkošanai, atpūtas vietu un tūrisma infrastruktūras uzlabošanai, līdzekļi tiek piesaistīti piedaloties projektu konkursos.

Latgales un Sēlijas novados vēl nevar būt runa par lielu tūrisma pieplūdumu. Novados bagāts tūrisma resursu klāsts – maz pārveidota un skaista daba, izmantojama *atpūtas tūrismam un rekreatīvajam tūrismam*, bagātīgi *izziņas tūrisma* resursi, *aktīvā tūrisma* iespējas, *medību un makšķerēšanas* resursi, arī *etniskais tūrisms*. Jāiegulda liels darbs tūrisma produkta un pakalpojumu attīstīšanā un tūrisma marketingā.

Novadiem, kuri atrodas tālu no Rīgas, tūristu ieinteresēšanai apmeklēt šo pusi, jāstrādā pie tūrisma piedāvājuma, popularizējot ne vien atsevišķas interesantas vietas, bet veselus maršrūtus.

Ilūkstes novadā izveidots Tūrisma informācijas centrs, kas kopā ar citām pašvaldībām, kurās ir dabas vai kultūrvēstures objekti, piedāvā maršrūtus pa Sēlijas un Latgales novadiem.

Pateicoties savstarpējai sadarbībai starp pašvaldībām un ieguldītiem līdzekļiem reklāmā, Ilūkstes novadā tūristu skaita pieaugums salīdzinot ar 1989. gadu palielinājies no dažiem simtiem apmeklētāju līdz desmit tūkstošiem sezonā .

Izveidotās takas ļauj iepazīt dabas objektus saudzējot vidi, ekskursijas notiek gidu pavadībā. Ir izstrādāti kartības noteikumi un ar tiem apmeklētāji iepazīstas taku sākumā. Gida stāstījums ir

nevien informatīvs par objektiem, bet vērsts uz izglītošanu vides jautājumos. Izveidotās takas pašas par sevi jau ir vides izglītības objekti.

Ja runājam par tūrisma produktu, tad Latvijas Tūrisma attīstības koncepcijas projektā uzskaitītās Latvijas tūrisma stiprās un vājās puses ir attiecināmas arī uz tūrismā iesaistītajām pašvaldībām.

Analizējot visus plusus un mīnus lauku tūrisma attīstībā, attiecībā uz Ilūkstes novadu un sadarbības pašvaldībām pozitīvais ir: krāšņas Augšzemes dabas ainavas, mazpārveidota daba, bagāts kultūrvēsturiskais mantojums, Valsts un vietējās nozīmes aizsargājamās teritorijas un objekti, tīra vide, ekotūrisma attīstība.

Katrā kopējos maršrutos iekļautajā pašvaldībā ir kas savdabīgs, attiecīgai vietai raksturīgs un interesants. Kopējā maršrutā katra pašvaldība iekļauj interesantāko un unikālāko, citās vietās neesošu, cenšoties maršrutu izveidot tūristiem pēc iespējas pievilcīgāku, informācijas bagātāku, ērti izbraucamu ar atpūtas, ar naksmītnu un ēdināšanas piedāvājumu.

Tūrisma attīstības izvērtējums sadarbībā ar citām pašvaldībām

Izvērtējot sadarbību starp Sēlijas pašvaldībām (Ilūkstes novads, Rubeņi, Zasa, Asare, Aknīste, Gārsene, Subate, Eglaine)

Piedāvātajos maršrutos no tūrisma veidu klasifikācijas ir ekotūrisms un izziņas tūrisms, atšķirībā no tūrisma firmām, pašvaldības strādā tikai uz ienākošo tūrisma.

Tūrisma resursi:

Stiprās puses

1)Tūrisma objekti:

- dabas objekti – Augšzemes paugurainā ainava, upes, ezeri, avoti, muižu un dabas parki, dabas takas.
- kultūrvēstures objekti – pilskalni, pilis, muižas, baznīcas, muzeji.

Attēls Nr.9. Bebrenes pagasta muiža,

- iedzīvotāju tradicionālās nodarbes – kokgriezēji, pinēji, audējas, maizes cepēji;
 - tiek veidotas bioloģiskās saimniecības un dekoratīvo putnu audzētāju saimniecība (fazāni, pērļu vistas u.c.)
- 2) samērā labi piekļūšanas ceļi;
 - 3) Tiek piedāvātas apmešanās iespējas un ēdināšana;
 - 4) Ir telpas konferencēm, semināriem;
 - 5) klimats – kontinentāls, daudz saulainu dienu, tīrs gaiss;
 - 6) katrā pašvaldībā tūrismā strādā apmācīti cilvēki.

Vājās puses:

- lieli ceļa posmi ar grants segumu, kas nepatīk daļai ceļotāju;
- maršrutā maz ēdināšanas uzņēmumu, kafējnīcu un individuālo saimniecību, kas nodarbotos ar tūristu ēdināšanu ;
- neliels naktsmītņu piedāvājums, maz viesu māju;
- mazs ziemas tūrisma piedāvājums – tikai Gārsenē ir slēpošanas trases un Pilskalnē sāk strādāt pie distanču slēpošanas maršrutu izveidošanas;
- maz piedzīvojuma tūrisma piedāvājuma – tikai Dvietes palienē palu laikā brauciens ar laivām ;
- maz kultūras tūrisma piedāvājuma – kultūras pasākumi, gadatirgi, svētki.

Izvērtējot tūrisma plūsmu kopējā maršrutā:

- mācību takas visvairāk apmeklē skolēni, studenti – sevišķi pavasara un rudens sezonā;

- pēdējo gadu laikā palielinājies ģimeņu tūrisms, draugu grupu tūrisms, kas ceļo nelielās grupās ar vieglajām automašīnām;
- kultūrvēstures(muižas, pilis) un sevišķi dabas objektos palielinājies ārzemju tūristu skaits;
- velotūrisms – attīstās pamazām, jāpārdomā velosipēdu novietošanas jautājums, apsardze kamēr veloceļotāji iepazīstas ar objektiem.

Tabula Nr.28

TŪRISTU SKAITS, KAS APMEKLĒJUŠI ILŪKSTES NOVADU

Tūrista pārstāvētā valsts	2003.*	% pret kopējo	2004.**	% pret kopējo
Latvija	3618	93,82	9791	98,46%
Vācija	32	0,83%	11	0,11%
Baltkrievija	5	0,13%	35	0,35%
Igaunija	10	0,25%	18	0,18%
Krievija	45	1,17%	36	0,36%
Lietuva	15	0,39%	3	0,03%
Francija	40	1,03%	11	0,11%
Amerika	4	0,12%	25	0,25%
Anglija	14	0,38%	6	0,06%
Japāna	3	0,10%		
Holande			8	0,08%
Pārējās valstis	70	1,82%	38	0,38%
KOPĀ:	3856		9944	

Avots: Ilūkstes novada tūrisma informācijas punkta dati.

* dati laika periodā no 2003. gada maija līdz decembrim(“Pilskalnes Siguldiņas” dati)

** dati laika periodā no 2004. gada maija līdz decembrim (novada dati)

Apskatot datus tabulā, jāsecina, ka lielākais pārsvars ir tūristi no Latvijas, bet ārvalstu tūristu skaits ir mainīgs un nestabils. Tas ir saistīts ar dažādiem nejaušiem tūrisma braucienu gadījumiem, kas neļauj prognozēt ārvalstu tūristu plūsmu.

Esošās viesu mājas piedāvā lauku pirtis, novadā ir 4 ēdināšanas uzņēmumi, zirgu izjādes Bebreņu pagastā un vizināšanās kariatē. Bebreņē ir dzīvnieku anatomijas ekspozīcija, Šēderē karošu muzejs – privātkolekcija, Ilūkstē novadpētniecības muzejs.

Jāpilnveido ekskursiju maršruti novada dabas un kultūrvēsturisko vietu apceļošanai, aktīvāk jāiesaistās kultūrtūrisma aprītē.

12. TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMA APRAKSTS ATĻAUTĀS (PLĀNOTĀS) IZMANTOŠANAS PAMATPRINCIPI

Veicot Ilūkstes novada teritorijas plānojuma ieviešanu, tika rekomendēti sekojoši principi:

Mājokļu kvalitātes uzlabošana:

Dzīvojamais fonds un sabiedriskās lietošanas zonas tiek atjaunotas ciešā sadarbībā ar vietējo biznesu un iedzīvotājiem, uzlabojot vadības un organizācijas struktūras. Tā skar gan privātīpašumus, gan arī sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas uzlabošanu (ūdensapgāde, elektrība, apkure, telefonu tīkls utt.).

Ekonomisko aktivitāšu kvalitatīva attīstība:

Ekonomiskās aktivitātes pēc to prioritātēm tiek koncentrētas/grupētas ražošanas teritorijās.

Optimāla sabiedriskā transporta nodrošināšana:

Novada sabiedriskā transporta sistēma tiek organizēta racionāli, nodrošinot satiksmi starp svarīgākajiem novada objektiem.

Sabiedriskās lietošanas zonu labiekārtošana un atjaunošana:

Sabiedriskās lietošanas zonu modernizācija, it īpaši zonās, kurām piemīt potenciāls nākotnes privāto investīciju ziņā. Pirmām kārtām uzmanība tiek pievērsta sabiedrisko teritoriju labiekārtošanai un atjaunošanai pakalpojumu sniegšanas vietu tuvumā, iepirkšanās vietu apkārtnē.

Ierobežojumu esošo zemes lietojuma veidu izmaiņām:

Līdzsvarota Ilūkstes novada teritorijas attīstība var tikt ietekmēta atkarībā no tā, kāda ir mijiedarbība starp eksistējošiem zemes lietojuma veidiem. Tāpēc zemes lietojuma izmaiņas lielos apmēros nav pieļaujamas.

Neizmantoto teritoriju elastīga un neliela apjoma transformācija:

Zemes lietotāji, īpašnieki ir galvenie teritorijas plānojuma subjekti. Vietējais atbalsts ir svarīgākais, lai sasniegtu “plānošanu no apakšas”, kur problēmas tiek identificētas un iniciatīvas rodas zemes lietotāju, īpašnieku līmenī. Teritorijas plānošana ir integrēta informācija par teritorijas izmantošanu, prasībām alternatīviem zemes izmantošanas veidiem vai lietotājiem un iespējām šo prasību sasniegšanai, kas ir pieejamas tagad vai būs pieejamas nākotnē. Pieaugot komercobjektu būvniecībai pašvaldībai jādomā par nepieciešamību rezervēt tās funkciju veikšanai, jāizvērtē pašvaldības iespēju parku, apstādījumu teritoriju attīstīšanai, kā arī zemes īpašnieku ierosinājumus par viņiem piederošo zemes gabalu attīstīšanu, labiekārtošanu un apbūvi, izvērtējot to atbilstību reālajām vajadzībām.

Produktīvās un rekreatīvās izmantošanas līdzsvarošana dabas pamatnes teritorijās:

Ūdenstilpnes un ūdenstecešas var tikt izmantoti kā nozīmīga teritorija rekreācijas vajadzībām vietējiem iedzīvotājiem. Tāpēc teritorija ir izmantojama iedzīvotāju atpūtai un izklaidei, kā arī daudzfunkcionālai lietošanai. Nosakot pieļaujamo darbību, tai ir jābūt harmonizētai ar vides saglabāšanas prasībām un vietējo iedzīvotāju interesēm.

Ilūkstes novada teritorijas attīstības īpatnības nosaka nepieciešamību teritorijas plānojumā ietvert ekonomisko aktivitāti veicinošas teritorijas izmantošanas prasības un paredzēt teritorijas daudzfunkcionālas izmantošanas iespējas.

Novada teritorijā ar perspektīvo redzējumu tuvākajiem 12 gadiem, jāparedz jaunu apbūves teritoriju izveide.

Mājokļu sektora attīstībai kā piemērotākais apbūves veids Ilūkstes novadā tiek ievērtēta viensētu/savrupmāju un daudzdzīvokļu tipa apbūve.

Novada teritorijā tiek atbalstīta jaunas apbūves attīstība, vienlaicīgi respektējot Latgales lauku apbūves raksturu un nepieļaujot nepardomātu īpašumu sadrumstalošanu.

Plānojuma definēto svarīgāko novada un lauku centru saglabāšana un attīstība arī turpmākos 12 gadus.

Mežu resursu izmantošanā pašvaldība nenosaka papildus nosacījumus esošajiem meža nozares likumdošanā ietvertajiem nosacījumiem.

Visplašākās iespējas izmantošanai tiek piedāvātas lauksaimniecībā izmantojamām zemēm – netiek ierobežotas zemju transformēšanas iespējas citos izmantošanas veidos (apbūvei, dīķsaimniecību izveidei, apmežošanai), cik tālu tas nav pretrunā ar augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām un nemazina apkārtējo nekustamo īpašumu vērtību. Izņēmums ir nacionālas nozīmes lauksaimniecības zemes.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. Teritorijas plānošanas likums (26.06.2002.);
2. Aizsargjoslu likums (11.03.1997.);
3. MK noteikumi Nr. 883 “Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (19.10.2004.);
4. “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi” Nr. 415 (22.07.2003.);
5. “Likums par kultūras pieminekļu aizsardzību” (12.02.1992.);
6. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas informācija, 2005.;
7. Ilūkstes pilsētas teritorijas plānojums, 2003.;
8. Pilskalnes pagasta teritorijas plānojums un detālplānojums, 2003.;
9. Latgales reģiona teritorijas struktūrplāns;
10. Daugavpils rajona teritorijas plānojums;
11. VZD Dienvidlatgales reģionālās nodaļas informācija;
12. Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūras informācija;
13. Ģeoloģiska un hidroloģiskā informācija, 2005.